
ΜΡ ΘΥ
IN STILLICIDIIS EIVS.

BIBLIOTECA NAZ.
ROMA
VITTORIO EMANUEL

DISPVTATIO
DE
MINISTRANDO
BAPTISMO
HVMANIS FOETIBVS ABORTIVORVM,

Patris HIERONYMI FLORENTINII,
Congregationis Matris Dei
Clerici Regularis.

In hac ſecunda impreſſione ab eodem Authore
S. Indicis Congregationis iuſſu recognita,
& declarata.

VITTORIO EMANUELE BIBLIOTECA IN ROMA

L V C AE,
Ex Typographia Hyacinthi Pacij, &c. MDCLXV.

De Superiorum Licentia.

HVMANIS

ABORTIVORVM FOETIBVS

Intra
Materni vteri latebras,

Veluti Intra terræ ſinus Deliteſcentibus:

Pluviam BAPTISMI voluntariam

MP ΘY

Sui Patrocinij Irradiante Luce,

Vt

IN STILLICIDIIS EIVS

Lætantes vitam habeant,

Et,

Abundantius habeant:

Vera Viventium MATER

Immaturè Natis,

Aeternùm renaſcentibus

Auſpicatur.

Sinite,
Paruulos venire ad me.

Matth. Cap. 19. 14.

EMINENTISSIMO,

AC

REVERENDISSIMO D. D.

HIERONYMO CARDINALI BONVISIO

Epiſcopo Lucano, & Comiti Imperiali.

HIERONYMVS FLORENTINIVS F.

HÆC mea in vrbe lucis orta primitus diſputatio, in qua animarum ſaluti conſulitur illorum, qui in lucem vix nati moriuntur, Te merito, Patronum ambit, Eminentiſſime Princeps: ea quippe tua eſt in Eccleſiam Lucenſem vigilantia, & ſollicitudo, vt etiam à longè ſuorum neceſſitates præuideat, & præueniat. Nec alteri ſanè melius commendari poterat puſillorum tenuitas, qui propter ſui exiguitatem Doctorum omnium,

omnium, qui ab Orbe redempto huc vſque de Baptiſmo ſcripſerunt, viſum effugère quam vigilantiſſimo Paſtori, cui tàm FAMILIARE eſt omnium ſaluti intendere, vt etiam quæ alijs fuerunt inuiſa, illi ſint BENEVISA. Quare non incongruum erit, vt etiam Abortiuorum animas aſpiciens, dum eas periclitari vides, Primi Paſtoris IESV imitatus Charitatem, mutuatis vocibus dicas iam Nolite timere puſillus Grex, quia complacuit Patri veſtro dare vobis regnum.

Memineris, Benigniſſime Præſul, cęleſtis Stellæ, quæ paruulum Saluatorem gentium Regibus ſua luce monſtrauit, & ex hoc nobiliſſimo paradigmate credas, non ſine altiſſima Dei diſpoſitione factum eſſe, vt ſumma Dei bonitas, quæ Solem ſuum oriri facit *ſuper omnes, ab ipſo Iuſtitiæ Sole Syderi tuo gentilitio, nouum illud luminis additamentum infuderit, quo non grandiorum tantùm, ſed puſillorum etiam animas à tenebris abortiuis eruas, & in huius mei Opuſculi clientela, quàm humillimè precor, me tui addictiſſimum illuſtres, & protegas. Vale*

Lucæ Kal. Auguſti 1658.

Fran.

Franciſcus Guiniſius
Congregationis Clericorum Regularium Matris Dei
Rector Generalis.

CVM Opus, cui titulus *De miniſtrando Baptiſmate humanis fœtibus Abortiuorum Diſputatio*, P. Hieronymi Florentinij noſtræ Congregationis, duo ex noſtris Examinatoribus, quibus id commiſimus, recognouerint, ac in lucem edi poſſe probauerint: facultatem cõcedimus, vt typis mandetur, ſi ita ijs, ad quos ſpectat, placuerit, in quorum fidem has litteras manu noſtra ſubſcriptas, & ſigillo noſtro munitas dedimus Romæ in Domo S. Mariæ in Campitello die 8. Iunij 1658.

Franciscvs Gvinisivs.

Locus ſigilli.

Imprimatur
Flamin. Nobil. Vic. Gen. Luc.

Vidit Petrus Phanuccius
pro PerIll. Officio ſuper Iuriſdict.

Au-

Auctoris de ordine Superiorum declaratio.

HAnc ego ſententiam, de Baptiſmo Abortiuorum, tota hac Diſputatione comprehenſam, & præſertim Sectione vndecima expreſſam, ab Eminentiſſimis Patribus Sacræ Indicis Congregationis iuſſus explicare, libens, volenſq; grauiſſimo prudentiſſimoq; doctiſſimorum Principum iudicio, & imperio, pareo.

Et in primis aſſero, me nihil in præſenti materia definiendo dicere, ſed vti rem probabilem, & per modum problematis proponere. Deinde aduerto, me neminem, quoad praxim attinet, ſub mortali obligare, ſed tantum rationes ſpeculatiuas id ſuadentes exponere, ac in ſuſpenſo relinquere, ſicuti, nec inducere nouum aliquem ritum in Eccleſiá: cum id ad S.Rituum Congregationem, Summumque Pontificum ſpectet. Ita ſentio, Ita ſcripſi; & ita me ſcribere, & ſentire proteſtor, vt æquum eſt humilem, ac deuotum S.Romanæ Eccleſiæ filium, qualem me eſſe, & fuiſſe hactenus, & futurum in poſterum, Sancte profiteor;

Humaniſſimo LECTORI ſuo, Hieronymus Florentinius S.

HAbes Amice Lector in hac ſecunda editione præter Primam, Secundam etiam, & Tertiam Diſputationem DE BAPTISMO ABORTIVORVM. Et nè me nimis facilem credas, & auidum euulgandi, quicquid in mentem venerit, huiuſmodi additionis cauſam ſyncerè accipe. Nihil prorſus de hoc argumento amplius meditabar, nullam omninò appẽdicem Primæ Diſputationis, vel mente conceperam: quãdo Adm. R. P. Nicolaus Barſotti, ex Cappuccinorũ Sãctiſs. ordine, Religioſus inſignis, mihi Patria, & obſeruantia coniunctiſſimus, Concionator eximius, & in ſalutis Animarum zelo nemini ſecundus, qui olim ad Marianæ Cynoſuræ radios intuendos, oculos fœliciter ſurſum direxerat, modo illos deorſum inclinans, mecumq. Abortiuorum immaturum ortum, miſerumq. occaſum attentè conſiderans, cum Viennæ Auſtriæ iam à pluribus annis moretur, me penitus inſcio, curauit, vt Typographus quidam Viennenſis proprijs ſumptibus, non ſolum Primam illam Diſputationem iterum in lucem daret, ſed præterea etiam quicquid ego ſuperaddere voluiſsem, vt mihi ſtatim per literas ſignificauit, excuderet. Sed ecce mox acerrimo bello à Turcis contra Cæſarem excitato, rebuſque Germaniæ in maximum periculum redactis, Typographus animo conſternatus, ab incœptis deſiſtere, fuit coactus. Hac de cauſa, Secundam, & Tertiam Diſputationem iam à me interim diſpoſitas, ne labor eſſet irritus, hic Lucæ imprimi volui; & vnà cum

Cenſuris quarumdam Vniuerſitatum, & aliorum Doctiſſimorum Virorum, vt vides, in lucem dari.

Accipe igitur ſtudioſè Lector iſtud qualecumq; auctarium, & vnico intuitu in ſubiecto Indice Cenſorum nomina lege: quod ſi illorum ſubſcriptiones, quibus meā PROTHESIM admittere, & probare voluerunt; imo ſi quorumdam Opuſcula perlegere non grauaberis, videbis, ne dum illam libenter, & obvijs vlnis exceptam, ſed hanc philoſophicam veritatem, *Quod nimirum humanus fœtus primis diebus viuat Anima rationali*, tamquā probabilem receptam, & confirmatam; ita vt nihil illi deeſſe videatur, quominus inter Propoſitiones, tam intrinſecè, vt dicunt, quàm extrinſecè probabiles, debeat recenſeri. Vale, & ſi quid in toto opere erroris occurrat, benignus excuſa: ſi quid vero ad Animarum ſalutem iuuandam oportunum inueneris, vtere; & Redemptionis Animarum Sanctiſſimum opus aggredere, adiuua, perfice: quod ſi meliora repereris, vt ſpero, precor, vt afferas. Quicquid enim meis inuentis addideris, nè amplius Abortiuorum Animulæ periclitantes perdantur, erit ipſis ſalutiferum, Deo gratum, & mihi etiam iucundiſſimum: & iterum Vale.

INDEX

INDEX CENSVRARVM.

CEnſura Vniuerſitatis Viennenſis Theologorum fol. I.
Vniuerſitatis Viennenſis Medicorum II.
Vniuerſitatis Pragenſis Theologorum III.
Vniuerſitatis Pragenſis Medicorum V.
Vniuerſitatis Sorbonenſis Theologorum V.
Vniuerſitatis Remenſis Rectoris VI.
D. Epiſcopi Caramuelis Ep. 1. 3.
Eiuſdem D. Epiſcopi Caramuelis Ep. 2. VIII.
P. M. Michaelis de Alcantara 8.
D. Stephani de Zvvixſchlag' Vicarij Generalis Epiſcopi Viennenſis XII.
P. Bernardi Geyer Theologi Soc. Ieſu XIII.
P. Michaelis Heintz Theologi Soc. Ieſu XIII.
P. Maximiliani Reichenberger Theologi Soc. Ie. XIV.
P. M. Raymundi Pinſger Theologi Ord. Prædic. XV.
P. M. Chriſtophori Spies Theologi Ord. Prædic. XV.
P. M. Vincentij Geitter Theologi Ord. Prædic. XVI.
P. M. Iacobi Philippi Theologi Ord. Prædic. XVI.
P. Alberti de Albertis Theol. Soc. Ieſu XVIII.
P. Antonij Caſilij Theologi Soc. Ieſu XIX.
P. Michaelis Baſſani Theologi Soc. Ieſu XX.
P. Nicolai Martinez Theologi Soc. Ieſu XXI.
P. Ioannis Trybault Theologi Soc. Ieſu XXIII.
D. Io: Baptiſtæ Solerij Medici Ianuenſis XXIII.
Vniuerſitatis Salmanticenſis Theologorum XXV.
P. Ioannis Barbiani Theologi Soc. Ieſu XXVI.
P. Richardi Lyncei Theologi Soc. Ieſu XXXIV.
P. M. Antonij de San Pedro Theologi in Collegio Salmantino D. Bernardi XXXV.
P. M. Franciſci de Roys Theologi in eodem Collegio XXXVI.
P. M. Petri de Ouiedo Theol. in eodem Coll. XXXVII.

Cenſura

Cenſura P. M. Michaelis de Fuentes Theol. in eod. Coll. XXXVIII.
P.M. Ildephonſi Herbas Theol. in eod. Colleg. XXXVIII.
P.M. Mauri Semocoi Theol. Ord. S. Benedicti XXXIX.
P.M. Placidi de Puga Theol. eiuſdem Ord. XXXX.
P.M. Ioſephi Gomez Theol. eiuſdem Ord. XXXXI.
P.M. Philippi Vahamonde Theol. eiuſdẽ Ord. XXXXI.
Collegij Salmantini B. Mariæ de Mercede Redemptionis Captiuorum XXXXII.
P.M. Io: Bapt. de Candanedo, P.M. Didaci Villauicinero, P.M. Ioſeph Gonzalez, P.M. Ferdinandi de Carauajal, P.M. Ildephonſi Gundiſalui — Theologorum in dicto Collegio Salmãtino. XXXXII.
P.M. Ioſephi Brauo Theologi in Collegio Præmonſtratenſi Salmantino XXXXIII.
D. Petri Cardoſo Theologi Salmantini XXXXIII.
D. Ludouici Cittadella Prioris SS. Ioannis, & Reparatæ Ciuitatis Lucen. 2.

CENSVRÆ

CENSVRÆ,

Quas pro Baptiſmo Abortiuorum fauorabiles publicari voluerunt Vniuerſales Academiæ, & Primarij Doctores, tum Theologi, tum Medici, qui primam tantum Diſputationem olim impreſsam perlegerunt.

Cenſura Illuſtriſſimorum Patrum Præclariſſimæ Facultatis Theologicæ in Vniuerſitate Viennenſi.

DIſputationem de miniſtrando ſub conditione (prout ſectione xi. explicatur) Baptiſmo humanis fœtibus Abortiuorum, ab Adm. Reu. P. Hieronymo Florentinio Congreg. MATRIS DEI *Clerico Regulari conſcriptam, ad Auctoris inſtantiã facultatis noſtræ Theologicæ ſub Vniuerſitate Viennenſi Cenſuram, & (ſi videretur) approbationem deſiderantis, complurium, & grauium S. Theologiæ Doctorum, & Profeſſorum iudicio ſubmiſimus. Ii omnes præmiſſo accurato examine, pari ſuffragio, ac conſenſu cenſuerunt, nihil in eo Opuſculo, vel à S. Eccleſiæ mente, vel à Sacrorum Canonum Decretis, vel à morum regula alienum ineſſe: flagrantem inſuper zelum doctiſsimi viri pro ſalute plurimorum collandarunt præſtanti eruditione conſpicuum, & ſolidis Theologiæ ſubnixum momentis. Deinde in ſolemni Doctorum noſtrorum Congregatione, viſis Cenſuris ſingulorum, poſt maturam deliberationem decretum fuit, vt communi nomine Inclytæ facultatis noſtræ libellus iſte, mole ſua exiguus, at magnus ampliſſima vtilitate, maximo animarum bono, comprobaretur; quo citiùs, ad felices conatus Authoris, publico Theologorum accedente Teſtimonio, innumero Puſillorum Populo, in regione vmbræ mortis periclitanti radius æternæ lucis affulgeret. Hoc eſt, quod ex Officio, præſentibus exhibemus, & con-*

ſueto facultatis ſigillo, ac manu propria teſtatum vniuerſis volumus. Viennæ Auſtriæ, ex Congregatione Facultatis Theologica. Die 18. Febr. Anno ſalutis 1663.

Loco ✠ Sigilli

Laurentius Aidinger SS. Theol.
Doct: Can: Vien.&c. p. temp.
Facultatis Theologicę Decanus

Cenſura Excellentiſs. DD. Præclariſſimæ facultatis Medicæ in Vniuerſitate Viennenſi.

EXhibita eſt nobis Diſputatio Reuer. Dñi Patris Hieronymi Florentinÿ, Congregationis Matris Dei Clerici Regularis, de Baptiſmo humanis fœtibus adminiſtrando, legenda, & cenſenda. Huius opinio penitùs noua, per quatuor noſtri Collegÿ Doctores accuratè relecta, & multis argumentis in vtrãq. partem diſcuſſa, tandem ſcrupulis, & obiectionibus omnibus remotis, vnanimi omnium noſtrum conſenſu, etiam ex Diuino charitatis præcepto meruit applauſum, & approbationem; vtpote qua ad maiorem Dei gloriam, & prematurè naſcentium pusillorum ſalutem æternam, non minus pio quàm laudabili zelo Parochos, Parentes, & Obſtetrices excitat ad zelum ſalutis, vt nihil poſſit addere doctrina peritorum; ſed ſecuturis manſura temporibus, de faciendis erudiet poſteritatem. Nam & ſi nullum detur tempus determinatum, in quo de inexiſtentia animæ rationalis non poſſit dubitari: attamen cum Doctiſsimo Thoma Fieno, Plempio, & alÿs Catholicis Medicis, apud Farinacium citatis, probabili aſſertione ſtatuimus, facta ſpermaticæ materiæ fermentatione, ſeu geniture tranſmutatione, poſt paucas horas, vel paucos dies Embryoni animam rationalem infundi. Vnde Morales Theologi concludere poſſunt, Fœtus

ex

ex vteri materni latebris immaturè prodeuntes dubia, aut ſaltem probabili vita præditos ex charitate poſſe ſub conditione per Baptiſmum Chriſti meritis participes fieri, & Lymbo ereptos Cœlo adſcribi: indubitata verò vitæ ſigna edentes ex iuſtitia abſolutè eſſe baptizandos, vt multiplicatis interceſſorum ſuffragijs, omnium Saluatorem pro nobis deprecentur. Ita Collegij Medici in generali ſtudio Viennenſi Collegiati quadraginta Doctores cenſemus. In quorum fidem præſentes Dñi Decani noſtri ſubſcriptione, Collegijq. ſigillo voluimus communire. Dat. Viennæ Auſtriæ, pridie Natiuitatis Dñicæ, Anno eiuſdem ſupra mille ſexcentos, ſexageſimo ſecundo.

Ioan: Gulielmus Mannagetta p. t.
Collegij Medic. Decanus, &c.

Loco † Sigilli.

Cenſura Illuſtriſs. Patrum Antiquiſs: facultatis Theologicæ Vniuerſitatis Carolo - Ferdinandeæ Pragenſis.

Librum hunc ab Admodum Reu. P. Hieronymo Florentin. Clerico Regulari Congregationis MATRIS DEI typis editum cum approbatione Illuſtriſs. ac Reuerendiſs. D. Ioannis Caramuelis Epiſcopi Campanienſis, & Reuerendiſs. Patris Fr. Michaelis de Alcantara Ordinis Beatiſs. Virginis de Mercede Redemptionis captiuorum Generalis digniſſimi, diligenter perlegimus; & licet poſt tantorum Virorum approbationes, omnis alia iure meritò cenſeri deberet otioſa; nihilominus, vt Auctoris voluntati obſecundemus, dicimus in primis, nihil in eo omninò contineri, quod vel leuiter Catholicæ doctrinæ videatur opponi. Secundo Opiniones omnes circa fœtus animationem, & diligenter conquiſitas, & eruditè propoſitas, & ingenioſè examinatas; & prudenter ad intentum operis inductas.

Quæ propter librum hunc, qui lucem ſemel aſpexit, digniſſimum eſſe, qui eandem ſæpius aſpiciat. In concluſione autem ſect. 11. *ex opinionibus illis varijs illata, aliquam putamus ſubeſſe difficultatem; cum enim, & dubia ſit prolis intra triduum, aut etiam citius, animæ rationalis informatio, itaut excepta quorundam Auctoritate, nullum aliud à ratione poſitiuum fundamentum ei patrocinari videatur, quàm quod eius falſitas è contrario efficaciter nequeat oſtendi, & ex impedimento ſecundinarum, quibus obuolutus fœtus eijcitur, graue ſecundum oriatur dubium de Baptiſmi capacitate: & (quod maximè apud nos vrget) tertium, ex perſeuerantia animæ, in tam exigua, & tenera materia qualis ponitur, in paruitate vnius hordeacei grani, quæ non niſi, veluti leuiſſima ſcintilla ignis, quæ ſola relicta quaſi inſtantaneè extinguitur, debeat iudicari. Etenim vel ex vteri alteratione ob quam foras eijcitur, vel ex iniurijs agentium externorum, quibus expoſitus talis fœtus, nõ poteſt facilè credi reſiſtendo ſufficiens, non putamus tunc, de animæ rationalis in eo perſeuerantia, vllam eſſe poſſe probabilitatẽ, ſed tot, & tam grauia ex varijs capitibus de capacitate Baptiſmi dubia, certam in contrarium oſtendere incapacitatem, vt propterea grauis à nobis iudicetur impoſita ſub mortali huiuſ- [illegible] exiguum fœtum baptizandi, etiam ſub conditione, neceſsitas. Quæ tamen admitti probabiliter poterit, ſi fœtus in maiori aliqua quantitate, puta oui columbini, eijciatur, cum in eo tertium, & ferè maximum periculum de extinctione ſubitanea probabiliter ceſſare videatur. Hoc eſt Facultatis noſtræ Iudicium, quod libentiſsimè aliorum Cenſuræ ſubmittimus.*

Huius difficultatis ſolutionẽ vide infra pag. 242.

Datum Pragæ 3. Martij. Anno Dñi 1663.

Loco ✠ Sigilli

Rodericus de Arriaga Soc. IESV Sacerdos S.Theol. Doct. & eiuſdem Pragenſis Vniuerſitatis Decanus, nec non Præfectus Generalis ſtudiorum in Collegio Clementino eiuſdem Societatis.

Cen-

Cenſura Excellentiſs. DD. Antiquiſs. Facultatis Medicæ Vniuerſitatis Carolo-Ferdinandeæ Pragenſis.

Libellum R.P. Hieronymi Florentinÿ Congregat. MATRIS DEI Clerici Regularis de Miniſtrando Baptiſmo humanis fœtibus abortiuorum Facultas Medica Pragenſis accuratè reuiſum, non ſolùm ex eo, quod ſalutem animarum in fœtibus abortiuis deliteſcentium ſolicitè, & magno zelo procurare ſatagat, eoſdemque Baptizari poſſe, aut etiam deberi ſolidè demonſtret; ſed etiam ob multam eruditionem, quam continet Studioſis Medicinæ pervtilem, maiori Luce, quo à pluribus legatur, dignum iudicat. Pragæ 1. Februar. Anno 1663.

Io: Marcus Marci à Croland, &c.
Medicinæ Profeſſor prim. & p.t. Decanus.

Cenſura Illuſtriſſimorum PP. Theologorum Celeberrimæ Vniuerſitatis Pariſienſis Sorbonenſis à tribus fideliſſimis Teſtibus, & Aſſertoribus per Epiſtolam ſubſcripta.

Adm. R. ac Eruditiſs. P. Hieronymo Florentinio Congregat MATRIS DEI Religioſo.
Stephanus le Bulenger, Ioannes Hamel', Ioannes Du Moulin' Theologi Pariſienſes.

Ibrum, cui titulus eſt, Diſputatio de Miniſtrando Baptiſmo Humanis fœtibus Abortiuorum, *non ſine magna voluptate legimus, Vir religioſiſsime, nec non in eam, quam in decima præſertim, & vndecima ſectionibus proponis, explicaſquè. Theſim enim,* Fœtus humanos quocumque tempore venerint in lucem à die conceptionis ſub conditione ſaltem baptizandos eſſe, *diligenter inquiſiuimus, illam in publicis exercitationibus Sorbonicis, & quidem comprobantibus*

tibus Digniſsimo Sacræ Facultatis Syndico, ac tanquam veram propugnari curauimus. Illam expenſis accuratè, quibus nititur, ſcripturæ, Patrum, rationiſq. momentis, indubitatam plurimarum Animarum promouendæ ſaluti, & prohibendis (quæ in procurando Abortu perpetrant perditiſſimæ illæ mulieres, falſa quadam ſeruandi honoris ſpecie, & damnata à S. Baſilio formati, & informis fœtus ſubtilitate deluſę) homicidijs pervtilem, quin etiam Sacramento Baptiſmatis, cuius finis hominum Sanctitas, & ſalus, commodam eſſe cenſuimus. Datum Pariſijs anno Domini milleſimo, ſexcentiſimo, ſexageſimo tertio, die vero ſeptima Menſis Decembris.

Stephanus Le Boulenger.
Ioannes Du Moulin.
Ioannes Hamel.

Cenſura Illuſtriſ. D. D. T. Mercier. D. Theologi, & Antiqui Rectoris Inclytæ Vniuerſitatis Remenſis.

QVamuis nihil obſcurius materia, quam hic Liber Diſputationis de Miniſtrando Baptiſmo humanis fœtibus Abortiuorum à R. P. Hieronymo Florentinio Congregat. MATRIS DEI Clerico Regulari compoſitus tractat, attamen ita clarè, & nitidè dubium illud Author expoſuit, quodq. authoritatibus, tam ſcripturæ, quàm Sanctorum Patrum, & Phyſicorum ratiocinijs ſtabiliuit; vt veritatis potius nomen ſibi vendicauerit, quàm dubij; ſcilicet miniſtrandum eſſe humanis fœtibus abortiuorum Baptiſma ſub conditione. Quamobrem vt in lucem prodeat cenſui, & iudicaui, cum nihil contineat contrarium Fidei Catholicæ, Apoſtolicæ, & Romanæ; immò ipſum multum deuoluentibus fructum allaturum; quippe qui pugnat aduerſus eos nuperrimè docentes, ſed ſtatim damnatos, poſſe

grauidam

granidam innuptam ſibi (vt ſaluetur honor) tuta conſcientia abortum procurare; peſſimè addentes fœtum humanum non animari Anima rationali, niſi poſt (elapſo tempore maturo) ex vtero eiectionem, ideoque ſecundum eorum ſententiam non baptizandum, nec homicidam matrem ſæuientem in prolem, puniendam à Prætore, quod eſt impium. Datum Pariſijs die 29. Menſis Martij Anni reparationis humanæ Naturæ milleſimi, ſexcenteſimi, ſexageſimi quarti.

T. MERCIER DOCTOR THEOLOGVS.

Cenſura per Epiſtolam Excellentiſs. D.D. Ludouici Creſpij Epiſcopi Placentini, & ad SS. D. N. ALEX. PP. VII. Oratoris pro Eccleſijs Hiſpaniarum, & Catholico Rege Philippo IV.

Molto Reuer. P̃re Oſſeruandiſs.

IL P̃re Hippolito Marracci farà teſtimonio à V.P. della mia impoſſibilità di riſpondere alla ſua gratiſſima Lettera; poiche parecchi giorni mi hà veduto trauagliato dalli dolori di fianco, e di podagra. Adeſſo trouandomi ſolleuato di eſſi riſpondo ringratiandola in primo luogo del fauore che mi fà, parendoli che ſia di qualche ſtima il mio giuditio del ſuo Libro; E volendo che io ne caui da N. Sig. il ſuo giuditio in quanto alla pratica. Quanto à me io non dubiterei certo, de che ſi poteſſe miniſtrare il Batteſimo ſub conditione, *e la prima volta, che tenga Audienza del Papa, farò l'vfficio opportuno per cauare il più ſicuro parere. E per fine le bacio le mani. Di Roma li 18. Giugno del 1661.*

Di V.P.

S̃re Affettionatiſs.

Lodouico Veſc. di Placenza.

VIII.
Cenſura iterum ſcripta per ſecundam Epiſtolam ad Authorem ab Illuſtriſs. DD. Ioanne Caramuel, Epiſcopo Campan. &c.

Adm. Reu. P. Hieronymo Florentinio Congregationis MATRIS DEI Clerico Regulari. D. & Amico meo Obſeruandiſs.

Erit valdè difficile, vt opinor, vniuerſitatum Salmãticenſis, Louanienſis, Pariſienſis, &c. extorquere Cenſuras: nam Politica ratione ducuntur, cui omnes Scholaſticę cedunt. Salmanticenſis ante viginti annos à me in Cauſa Cornelij Ianſenij conſulta, reſpondit, non eſſe moris, vt per modum corporis reſponderet, niſi à Sum. Pontifice, aut à Rege rogata; ſed tamen iuſsit; vt ſinguli dicerent priuatim, quid ſentirent: quod ipſum pleriq; fecerunt. Louanienſis in Belgio, Salmanticenſis Vniuerſitatis Soror eſt: vndè non miror, ſi lege ſimili ſuam authoritatem manuteneat. Sorbona Vniuerſitatum Galliæ Princeps, crebrò conſulta à Regibus, tacebit conſulta à priuatis. Ergo proderit has Vniuerſitates tanquam ſcientiarum Numina venerari, ſufficiet enim Nobis, ſi per Doctores ſuos reſpondere dignentur.

Iam ſcis, mi Florentini, cauſam, ob quam tacent celeberrimæ Vniuerſitates: Non igitur Salmanticenſis, ob illas, quas tibi reſcribunt. Videlicet (1) hoc, quod tuus libellus ſuadet, eſſe nouum in Eccleſia Catholica: (2) eſſe contra D. Thomam: (3) non eſſe probabile embryonem, qui primis à conceptione diebus vix granum hordeaceum excedit, informari anima rationali. Ergo proderit, ſi de ſingulis his obiectionibus breuiter diſcurramus. Agens igitur

De prima *dico, te optimè probauiſſe, Eccleſiam, ſi lege ſanciret omnes fœtus abortiuos eſſe ſub conditione baptizandos, non eſſe dicendum nouum præceptum ferre, ſed antiquum extendere, aut verius explicare. Huiuſque oppoſitum illa non iuſſit, præceptum enim Diuinum à Baptiſmo repoſuit, iuſſitq; infantes anima rationali præditos ablui; quinam autem eſſent*

illa

illa anima rationali prædíti, iudicio prudentum reliquit. Vndè quia hodie maior lux iudicio prudentium aſſulſit, ex natura rei illud præceptum extenditur, & non eſſet nouitatis, aut incõſtantiæ arguenda Eccleſia, ſi hanc ipſam veteris præcepti extenſionem, quæ re vera iam datur ad omnium inſtructionem, dari de facto declararetur.

Et quid, ſi per impoſſibile antiqui Pontifices ſibi à ſui tẽporis Philoſophis, & Medicis ſuaderi permiſiſſent, fœtus ante diẽ 40. *vel* 80. *rationali anima nõ informari, & huic ſtando perſuaſioni illos ante prædictũ* 40. *vel* 80. *diem baptizari inhibuiſſent? an nõ hodie veritate detecta nõ deberet ALEXANDER VII. Sanctiſſimus Dominus Noſter iubere abſolutè contrarium? Non eſt curà me reſponſionẽ expectes, iam enim olim* Epiſt. 180. *reſpondit Melliſluus Bernardus.* Hoc ſolet habere præcipuum Apoſtolica Sedes, *inquit ille,* vt non pigeat reuocare, quod à ſe fortè deprehenderit fraude elicitum. *Ergo in caſu noſtro Veteres Pontifices prudenter iuſſiſſent ante diem* 40. *vel* 80. *abortiuos fœtus non eſſe baptizandos, quia Philoſophorum, & Medicorum ſententiæ, tunc temporis indubitatæ, aſſentiri debuiſſent: & tamen hodie Sanctiſſimum Dominum Noſtrum, vbi deprehenderit, iuſſionem illam Philoſophorum fraude, aut errore fuiſſe elicitam, non pigeret eandem reuocare.*

Confirmat hanc doctrinam Eugenij IV. Conſtitutio, quæ incipit. Regularem vitam. *in qua nos iuuat hæc periodus.* Cum plerumq. contingat importunitate potentium, & negotiorũ multitudine ſuppreſſione veritatis Sum. Pontifices fatigatos, aut circumventos, ea concedere, quibus aliàs nullatenus annuerent, &c. *Ergo ſi Eugenius prudentiſſimè reuocauit gratias, quas ſuppreſſione veritatis Sum. Pontifices Prædeceſſores ſui circumuenti conceſſerant: etiam reuocaſſet præcepta, ſi qua illa ſuppreſsione veritatis circumuenti impoſuiſſent.*

Confirmat hanc doctrinam adhuc clarius Iulij II. Conſtitutio, quæ incipit, Religionem veſtram, *& expeditur* 30. *Ianuarij* 1508. *Nam cum quidam Syluius ab eodem Iulio poſtulaſſet, & impetraſſet, aliquas Eccleſias, & domos, quæ erant*

Patrum Auguſtinianorum, veritate detecta, integerrimus Pontifex gratiam prudentiſsimè, & iuſtiſsimè reuocauit, Syluio perpetuum ſilentium impoſuit, declaravitq; ſuæ intentionis, & primi propoſiti ſemper fuiſſe, conſeruare ſingulis ſua Iura. nec vnquam voluiſſe priuare Ordinem S. Auguſtini illis Eccleſijs, ſi illius erant; ſed accenſere Ordini, ad quem pertinerent revera: adeoq; impetrationes illarum, qualitercũq; factas (etiamſi motu proprio) non tenere, vt pote præter mentem, & voluntatem ſuam expeditas. *Iulius igitur Pontifex, ſi à Philoſophis deceptus, & circumventus Baptiſmo fœtus abortiuos priuaſſet, vbi errorem percepiſſet, præceptum reuocaſſet, & declaraſſet.* Suæ intentionis, & primi propoſiti, ſemper fuiſſe conſeruare ſingulis ſua Iura; nec vnquam Baptiſmate voluiſſe priuare abortiuos, ſi viuerent: adeoque iuſſiones illas, ſiquæ infantes viuos baptizari inhiberent, qualitercumq. factas (etiamſi motu proprio) non tenere, vt pote præter mentem, & voluntatem ſuam expeditas.

Ecce non dantur Eccleſiaſticæ leges de non baptizandis abortiuis; interim, ſi darentur, fuiſſent iuſtiſsimæ, quandiù vt certum à Philoſophis, & Medicis ſupponeretur, illos anima rationali carere: cæterum veritate detecta prudentiſsimè, & ſanctiſsimè reuocarentur, & contraria lege ſublata, Iure ſuo frui abortiui fœtus permitterentur. Nec iuuat dicere; non eſse certum, illos Anima rationali informari; Nam infans, qui probabiliter eſt viuus, baptizari debet ſub mortali: & opinionem Fieni quis audebit improbabilem dicere, ſi præter Viennẽſis, & Pragenſis Vniuerſitatũ Cenſuras, etiam Auenionienſis, quæ Pontificia eſt, approbatione, & iudicio honoratur. Vide Danielis Sennerti Epitomen à Claudio Bonetio exaratam.

A ſecunda *Obiectione facili negotio me expedio. Primo enim aio, poſse ſententiam tuam in Schola D. Thomæ defendi; illo videlicet modo, quem proponis; Nam illa Animarum ſucceſsio, ſi datur, breuiſsimo tempore completur: vel etiam alio modo dicẽdo, has tres Animas, quæ ſuccedere ſibi dicuntur, non diſtingui intrinſecè, & entitatiuè, ſed extrinſecè, & quò ad effectus;*

Infun-

Infunditur enim ſpiritualis Anima, quæ ſub initium, quà vegetatiua, & poſtea organa conuenientia nacta, quà ſenſitiua, & tandem quà rationalis operatur. Hanc viam iniuit P. Poncius Minorita: hanc alij, vt D. Thomam cum Scoto concilient. Aio ſecundo, *non eſſe neceſſarium, vt Conſtitutiones Pontificiæ ad doctrinam D. Thomæ elimentur. Hoc clariſsimè oſtendo: quoniam, ſi agamus de Immaculatæ Virginis conceptione, opinionem minus piam habuiſse D. Thomam certum, & indubitatum eſse affirmant Patres Dominicani: & tamen multi Sum. Pontifices ediderunt Bullas, quæ fauerent opinioni contrariæ. Non poſse Sedem Apoſtolicam in voto diſpenſare ſolemni, eſt Angelici Doctoris, & omnium Thomiſtarum ſententia; & tamen pluries Summi Pontifices in illo diſpenſarunt. Solius eſse Epiſcopi Ordines maiores conferre tenent cum D. Thoma communiter PP. Dominicani: Et tamen Abbas Ciſtertienſis, & quatuor Co-abbates Hypodiaconatum, & etiam Diaconatum conferunt, ex particulari priuilegio. Quid plura? Nota res eſt, nec debet vlterius probari. Sanè æmulis, vel inuitis omnia Angelici Doctoris aſserta, vel certa, vel probabilia ſunt. Hoc non tollit multa poſse præter, aut etiam contra probabiliter aſſeri. Et vt in particulari loquamur, iſtam conſequentiam.* Hoc eſt contra S. Thomam: Ergo eſt impoſſibile. *Nemo doctus admittet: multa enim Scotiſtica Schola pronunciat, quæ opponuntur Thomiſtarum doctrinæ, & tamen probabilia ſunt. Accedit, te prudenter Propoſitionem ſimplicem à Modali diſtinguere: & ſi enim vltro demus Propoſitionẽ hãc,* Embryo tertia ad ſummũ die informatur anima rationali, *opponi doctrinæ D. Thomæ, negabimus eidẽ doctrinæ opponi hanc,* Probabile eſt Embryonẽ tertia ad ſummũ die anima rationali informari. *Nullibi enim S. Thomas dixit ſententiã hanc, quã poſt Fienum paſsim amplectũtur Doctores, eſse probabilẽ.*

Ad tertiam *obiectionem dico, reſponſionem illam tuam eſse ſolidam: Nam ſi dicamus Animam eſse organici corporis conformatricem, nullo modo intelligi poterit Embryonem figuram humanam affectare, & anima humana carere.*

XII.

His igitur *iterum conſideratis ad controuerſiam principalem vnico Syllogiſmo reſpondeo*.

Infans, qui probabiliter viuit (qui probabiliter Anima rationali informatur) debet ſaltem ſub cōditione baptizari. *Nota illud* debet.

At embryonem tertia ad ſummum die informari Anima rationali eſt probabile.

Ergo baptizari debebit, ſi per abortum emittatur.

Vale Vir doctiſſime, & Deo, cuius cauſam agimus, me in tuis Sacrificijs commenda. Neapoli 23. *Nouembris* 1663.

Tuæ Doctiſsimæ, & Eruditiſsimæ
Dominationis humillimus Seruus

Caramuel, &c.

Cenſura Reuerendiſs. D. D. Vicarij Generalis Illuſtriſs. D.D. Epiſcopi Viennenſis,

Stephanus de Zvvixſchlag S. Theol. D. Præpoſitus Viennenſis, & antiquiſſimæ Vniuerſitatis ibidem Cancellarius, S.C.M. Conſiliarius, & Illuſtriſs. ac Reuerendiſs. Principis Epiſcopi Viennenſis Officialis, & Vicarius Generalis.

Diſputationem de abortiuis, & immaturis Fœtibus humanis conditionatè baptizandis, Authore R. P. D. Hieronymo Florentinio Congregationis MATRIS DEI Clerico Regulari conſcriptam, magna mea conſolatione legi, & cenſeo planè digniſsimam eſſe, quæ in toto Orbe Chriſtiano euulgetur, & typis ſæpius mandetur, quatenus, non tam animarum curæ Præfecti, quàm etiam omnes alij, qui parturientibus, aut abortum patientibus adſunt, hanc ſalutiferam doctrinam ſequantur

tur

tur, & in plurium animarum ſalutem exerceant, caueàntq. ſtudioſiſſimè, ne huiuſmodi fœtus humanus ſine Baptiſmate ſubitò quaſi non eſſet animatus anima rationali de vtero translatus ad tumulum, vita temporanea ſimul, & æterna priuetur. Ita cenſeo infraſcriptus Viennæ Die 22. Decembris 1662.

Loco † Sigilli.

Stephanus de Zvvìxſchlag. Vicar. Gener.
Illuſtriſs. Epiſcopi Viennen.

Cenſura R. P. Bernardi Geyer Soc. Ieſu
D. Theologi.

E*Ximius hic libellus, & ſummè vtilis Orbi Chriſtiano, digniſſimus eſt, qui ſæpius recudatur, vt tam ſalutaris eius Doctrina de adminiſtrando Baptiſmate abortiuis, toti mundo ſecurè, quin imò (vt efficaciùs loquar, cum eruditiſſimo libelli Auctore ſect. 11.) etiam neceſſariò practicanda, per nouas editiones amplius innoteſcat. Viennæ Auſtriæ 28. Aug. 1662. Ita cenſeo.*

Bernardus Geyer
è Societate IESV.

Cenſura R. P. Michaelis Heintz Soc. Ieſu
D. Theologi.

D*Iſputatio de Miniſtrando ſub conditione (prout ſect. xi. explicatur.) Baptiſmo Humanis fœtibus Abortiuorum, ab Adm. Reuer. D. P. Hieronymo Florentinio Congregationis MATRIS DEI Clerico Regulari, vix dum quadriennio abhinc*

hinc primùm in publicũ emiſſa, breui ſuo Authori animos conciliauit, laudeſq. Sapientùm. Id merito quidem ſuo: præterquam enim, quòd nihil vel à S. Eccleſiæ mente, vel à morum regula alienum continet; flagrantem pro plurimorum ſalute zelum Doctisſimi Viri abundè prodit, præſtanti eruditione conſpicuum, & ſolidis Theologiæ ſubnixum momentis. Vt omninò nihil obſtet: quin libellus iſte, mole ſua exiguus, at amplisſima vtilitate verè magnus, maximo animarum bono, ſecundis, & ſæpius iteratis typis vulgetur. Neque vero ab eximio eius Authore deſiderari quicquam posſit: niſi, vt (poſtquam conatu felicis ingenij, publico Theologorum teſtimonio, effecit; vt Puſillorum populo in regione vmbræ mortis periclitanti radius æternæ lucis affulgeret) porrò nunquam deſinat, erudito, quo vtitur, ac ſapiente calamo ſuæ, & alienæ ſalutis auidos, atque omnem ſibi Theologiam demereri. Ita cenſui, Viennæ Auſtriæ Die 28. Auguſti 1662.

Michael Heintz è Soc. IESV.

Cenſura R. P. Maximiliani Reichenberger Soc. IESV D.Theologi, eiuſdemq. in Vniuerſitate Pragenſi Profeſſoris ordinarij, & facultatis Philoſophicæ pro temp. Decani.

LEgi accuratè, & expendi Diſputationem de Miniſtrando baptiſmo humanis fœtibus abortiuorũ, editam à R.P.Hieronymo Florẽtinio Congreg. MATRIS DEI Clerico Regulari; & cenſeo ſententiam aſſerentem, fœtus abortiuorum, quocumq. tempore eiectos, ſub conditione baptizari poſſe, & debere, eſſe tum ex principijs intrinſecis, tùm propter grauium, & peritisſimorum Medicorum authoritatem, valdè probabilem. In huius rei fidem propria manu ſubſcripſi Pragæ in Collegio S.Clementis Societ. IESV die 3. Ianu. Anno 1663.

Maximilianus Reichenberger è Soc. IESV
SS. Theol. Doctor.

Cenſura R. P. Raymundi Pinsger Ord. Præd. S. Theologiæ Doctor. General. Studij Viennen. Regentis, & Conuent. p.t. VicePrioris.

Libellum hunc ab Adm. Reu. Dño P. Hieronymo Florentinio Clerico Regulari, non minùs vtiliter, quam ingenioſè elucubratum, perlegi; qui cùm de adminiſtrando humanis fœtibus Abortiuorum Baptiſmate, tractet, eiuſdemq. neceſſitatem, & obligationem ponderoſis rationibus, & argumentis perſuadeat, tanquam fœtus quidam intellectualis, ex fœcundisſimo, ac ſubtilisſimo Authoris ingenio quaſi ſemine conceptus, iamiamq; progenitus, per omnia ſanæ Doctrinæ conformis, adeòq. non abortiuus, aut immaturus, dignisſimus eſt, vt per nouas editiones, iterum iterumq. renaſcatur, quo ſic vberrimis beneuoli Lectoris ſuffultus alimentis, ad immortalem eiuſdem Authoris gloriam multarumq. animarum vtilitatem, & ſalutem magis magiſq. excreſcat. Ita cenſeo, Viennæ Auſtriæ 1. Sept. 1662.

Fr. Raym, &c. Pinsger Ord. Præd.

Cenſura R.P. Chriſtophori Spies Ord. Præd. S. Theol. Doct.

Cum Diſputatio hæc eruditiſsima, de Miniſtrando Baptiſmo humanis fœtibus Abortiuorum conſcripta, nil Fidei, aut bonis moribus contrarium contineat, quin potiùs plurimùm proximorum ſaluti conſulat, dum Author in ea infantium, ſeipſos tueri non valentium, zeloſum agens Aduocatum, fœtuũq. Abortiuorum partes, de Miniſtrando eiſdem Baptiſmo, piè, & ingenioſè defendens plures Paruulos ad Dominum Paruulorum amatorem conatur deducere, opus hoc prælo dari, & publici iuris fieri poſſe cenſeo.

Fr. Chriſtophorus Spies, Ord. Prædic.
SS. Theologiæ Doctor.

Cen-

Cenſura R. P. Vincentij Geitter. Ord. Præd. S. Theolog. Doct.

Libellus hic à me infraſcripto relectus, non ſupra arenam, ſed ſupra ſolidiſsimam tum Auctoritatum, tum rationum petram fundatus ſubſiſtit. Proinde velut Ciuitas ſupra montem poſita, abſcondi non poteſt, ſed potiùs dignus eſt, vt ſecundo prælo lucem non tam aſpiciat, quàm alijs præluceat; velut lucerna accenſa ſuper candelabrum poſita; quod maximè præſtat erga humanos Abortiuorum fœtus, æternis alioquin tenebris obnoxios, quos eximia inſtructione, & directione circa adminiſtrandum iiſdem Baptiſmi ſub conditione Sacramentũ illuminat, & reducit ad lucem inacceſsibilem, vt luceat eis cum Sanctis Dei lux æterna, & qui errauerant ab vtero, dirigit in viam iuſtitiæ, & veritatis: qui mox ſederent in regione vmbræ, præſeruat ad vitam, promouendo paruulos venire ad eum, qui eſt via, veritas, & vita, vt ſint Ciues Sanctorum, & domeſtici Dei, qui fuerant vi poteſtatis originalis patria extorres; prodeat ergò voto meo libellus hìc in lucem communem, qui pro cõmuni multorum puſillorum perpetuam vtilitatem ſalubriter eſt conſcriptus. Ita Cenſeo

P. F. Vincentius Geitter
Ord. Prædicatorum SS. Theol. Doctor.

Cenſura R. P. Iacobi Philippi Polini Magiſtri, Regen. & Lector. publ. in Conuen. S. Dominici Bononiæ.

Tam multiplex, diſsitaq. Scolaſticorum eſt complexio, vt admodum ſemper collaudauerim ad illud Epheſ: 3. Multiformis. *textus Syriaci verſionem.* Sapientia Dei differentijs plena. *Reticeo plures humorum varietates, quibus DD. conſtant: hanc dumtaxat meo inſtituto non abſonam, obſeruo.*

Quoſdam

Quoſdam enim capulari dogmatum vetuſtati expertus ſum affixos, vt probro dent, quidquid nouitatis vmbram augurari conſpexerint, morſibus placita recentiora corrodentes, & comminuentes. Alios recentiorum aſſerta ambabus vlnis vice verſa amplexantes, & principia, tametſi pretioſo veritatis vnguento delibuta, non alio ab eiſdem depulſa prætextu, niſi quia ex ſenili Parentum fonte perenni fluxu defluxerunt. Quamuis autem nouitatis aliquid redolentia, niſi vetuſtiſſimis Angelici Doctoris innitantur principijs, mihi non multum arrideant, (hac namque ratione pronunciatum Christi illibatum cuſtoditur, qui de Patre familias ediſſerens, De Theſauro ſuo noua, & vetera deducente, vetuſtatem haud propulſans, nec nouitati interdicens, vtramque tamen amicabili nexu coniungit) nouiſſima tamen collimantes, Conſtantinopolitanæ Synodi ſententia protectos, nempe, Beatus qui prædicat verbum inauditum, *prorſus nõ illaudo. Præſertim ſi ea, qua par eſt reuerentia, veritatiſq; indagandæ cauſa pandantur; nec non ſpiritu non illaqueandi, ſed Animas ſaluandi dirigantur: quæ cum ſumma induſtria, mira claritate, diſputandi methodo, pulcherrimo ſtylo, propria eruditione, in hoc perinſigni Libello de Baptiſmate fœtibus abortiuis conferendo à Doctiſſimo P̃re Hieronymo Florentinio Cõgregationis MATRIS DEI Clerico Regulari, elaborato apprimè illuceſcant: Ego infraſcriptus Sacræ Theologiæ Magiſter, ac in celeberrima Vniuerſitate Bononienſi Theologicæ Cathedræ S. Thomæ Moderator, nec non ſtudij Generalis S. Dominici Regens (qui iuſſus, ſedula pro viribus diligentia, non impari voluptate, hoc præclarum Opuſculum luſtraui) fateor nihil in eo reperiſſe Fidei Catholicæ Regulis diſſonum, Chriſtianæ vitæ moribus nihil contrarium: Quinimo authori non modicum ornamentum allaturum, omnibuſque ſtudioſis plauſibilem futurum cenſeo. Siquidem in arduis, vel altiſſimis voluiſſe; ſeu attentaſſe, cõmendabile iudicatur; hinc conatus, ſtudium, vigilantia, pulſatio ad ſupernaturalem gratiam, virtutis non eſſe naturalis ſancitur in Concilio*

Arauſicano 2. can.6. *Magiſque concupiſcimus ſcire modicum de rebus honorabilibus, & altiſſimis, quamuis topicè, ac probabiliter dumtaxat, quam multum certoq. de minus Nobilibus, ſi credimus Philoſopho* lib. 11. de animalibus *apud D. Thom.* lib. 1. de Anima lect. 1. *Quid, quod in Theologica nauigatione, quæ* difficultates, *quæ pericula ſuperanda ſint, qui leget, intelliget: Nos enim ſub aquis tam vehementibus nō gemere tantum (quod, & magnis viris, ipſiſq. etiã Gigantibus euenire, Scriptura teſtatur) ſed & opprimi, ac penè mergi non diffitemur, cum à ſpiritu procellæ exaltati fluctus aſcēdant vſque ad Cœlos, & deſcendant vſque ad Abyſſos, vt in tanto diſputationum fragore, & illidentium vndarum mole, omnis ſapientia noſtra (ſi tamen noſtra) plenè deuorata ſit. Quid ni petere in tam luctuoſa tempeſtate portum, dirigendo puppim, mouendo clauum, expediendo vela, dignum commendatione non prædicabitur? Laudetur ergo, pluribus celebretur titulis, conatus, ſtudium, deſiderium, vigilantiaque præfati eximij viri. Datum Bononiæ in Conuentu S. Dominici die 1. Iulij 1663.*

F. Iacobus Philippus Polinus.

Cenſura R. P. Alberti de Albertis Soc. IESV S. Theol. Doct. in Collegio Romano.

L*Egi iampridem idem quoque pereruditum eiuſdem Adm. Reu. Patris Hieronymi Florentini Opuſculum de Miniſtrando Baptiſmo, &c. teſtorq. ingenuè, mihi illius ſententiam legitimè probabilem viſam eſſe, ea propter, quoniam apud cunctos Doctores extra controuerſiam eſt toties ſub conditione adminiſtrandum eſſe baptiſmum, quoties ſub dubio negatiuo rationabili, vel ſub opinione probabili eſt, an validè fuerit collatus, vel omninò prætermiſſus. Vnde infero conferendum quoque eſſe ſub conditione, quotieſcumque ſub dubio*

negatiuo

negatiuo rationabili, vel ſub opinione probabili eſt, an fœtus ſit rationali anima informatus; nec ne? Quandoquidem in utroq. caſu idem periculum damnationis æternæ imminet, vt conſideranti perſpectum eſt, facilèq. euinci poſſet, ſi hìc locus eſſet. Porrò omnia, quæ valdè eruditè Author ibidem diſceptauit, ex doctisſimis Medicis, & Philoſophis, & Theologis, vel opinionem probabilem, vel ſaltem dubium negatiuum rationabile, neceſſariò gignunt: an ille fœtus initio ſit Anima rationali informatus: Neq. vllum hactenus argumentum audiui, quod phyſicè, vel moraliter demõſtret nòn eſſe in principio prædicto modo eum animatum, *ſed certè prorſus ſine prudenti formidine conſtare de oppoſito. Quare libenter ſubſcribo ſupra expoſita doctrina, etiam quantum ad reliquas concluſiones, Saluo meliori Iudicio, &c.*

Albertus de Albertis è Soc. IESV
5. Iulij 1663.

Cenſura R. P. Antonij Caſilij Soc. IESV olim in Collegio Romano S. Theologiæ, & Philoſophiæ Lectoris, & pro tempore Studiorum Præfecti.

Legi diſputationem de Miniſtrando Baptiſmo humanis fœtibus abortiuorum Adm. Reu. P̄ris Hieronymi Florentini Congreg. MATRIS DEI Clerici Regularis, in eaque laudaui ingenium, Pietatem, prudentiam, doctrinam, & eruditionem, ex qua ſequentes mihi videntur ſatis probabiliter elici poſſe concluſiones.

Prima, in quocumque dubio rationabili etiam negatiuo, quod fœtus ſit animatus, poteſt, imo ex charitate debet baptizari. Concluſionem optimè probat Author, & elicitur ex principijs moralibus euidentibus.

Secunda, Suppoſita incertitudine animationis fœtus, & probabi-

babilitate, quod ſtatim primo animetur Anima rationali: Probabile eſt, poſſe baptizari fœtum quocumq. tempore habeat aliquod etiam dubium ſignum viuentis, quamuis non appareat ſenſibiliter organizatio accidentalis membrorum, &c. quia adhuc poteſt eſse homo ſubſtantialiter cum Anima, quæ contraxit peccatum originale, & à qua formatur organizatio accidentalis membrorum, &c.

Primam, & ſecundam partem eruditè Probat Author, ex quibus ſatis probabiliter deducitur concluſio.

Ex his

Infertur, viros doctos data opportunitate, debere ex Charitate hanc doctrinam propalare, præcipuè Parochis, vt illam ſuis Parochianis inſinuent, præſertim Obſtetricibus, & Medicis: Verum magna opus eſt prudentia, & ſuauitate, hiſce initijs propter Puſillos, ne excitetur in illis turbatio, quam ſolet parere nouitas; quamuis hæc non ſit nouitas, ſed antiqua veritas, nouiter tamen deducta, ſicut quotidie fieri ſolet; Paulatim enim vſu molleſcit: ſicut factum eſt in multis, vt Author eruditè oſtendit in conferenda abſolutione moribũdis, &c.

Nec obſtat, quod Eccleſia huc vſque hanc veritatem non docuerit fideles; Nam ſicut Sarctum tectumque eſt, ipſam nõ poſſe docere falſum, ita indubitatum eſt non teneri docere omnes veritates, præſertim, quando tradita ſunt talia principia, ex quibus aliæ veritates deduci poſſent expreſſius, vt paulatim fieri videmus. *Ita iudico Saluo, &c. 6. Iulij 1663.*

Antonius Caſilius Societatis IESV.

Cenſura R.P. Michaelis Baſſani Soc. IESV, Doct. Theologi, & librorum in Italia imprimendorum Cenſoris.

D*Iſputatio de Miniſtrando Baptiſmo humanis fœtibus abortiuorum Auctore Admodum Reuer. P. Hieronymo Floren-*

Florentinio Congreg. MATRIS DEI Clerico Regulari, licet quæſtionem contineat à Theologis tam Scholaſticis, quàm moralibus non agitatam, eam tamen ſingulari eruditione ſacra, & profana, ita ſapienter contextam, tantoque authoritatis, & rationum pondere communitam proponit, ac diſſoluit, vt ſi qua inter opiniones, de re morali valde dubia, & obſcura ſupremum probabilitatis gradum attigit, hanc, de miniſtrando Baptiſmo humanis fœtibus abortiuis, opinionem auctoris ſui ſolertia, & ingenio, illum feliciter attigiſſe non dubitem

Ita indico ego

Michael Baſſanus Soc. IESV.

Cenſura R. P. Nicolai Martinez Soc. IESV D. Theol. & in Collegio Romano p. t. S. Theol. Primarij Lectoris.

Vidi eruditam Diſputationem doctiſſimi Viri Hieronymi Florentini Congregat. MATRIS DEI Clerici Regularis, de Miniſtrando Baptiſmo Humanis fœtibus abortiuorum: & reperi plenam eruditionis, & Theologicæ Doctrinæ, adeo vt argumentum ſibi propoſitum omninò impleat. Circa reſolutionem Authoris iudico, illum modeſtiſſimè agere, dum contentus rem in vtramque partem problematicè examinaſſe, tandem concludit, ſe in illam magis inclinare, quæ Baptiſmum infantibus immaturè editis, concedit. In quam candẽ Concluſionem ego libenter eo.

Primo, quia quoties prudentibus fundamentis dubitatur, an viuat nec ne, huiuſmodi Infans baptizandus eſt; nec modo poteſt, ſed & debet baptizari ab ijs, ad quos ſpectat. At certum eſt, huiuſmodi fœtus imperfectos non viuere incertum eſſe; & de illis, an viuant dubitari cum prudentibus fundamentis poſſe. Ergo & baptizari debent, & poſſunt. Maior eſt omninò certa in re morali, & ſi illa non admittatur, vt

certa,

certa, corruere neceſſe eſt innumeras concluſiones, quæ quaſi certa dogmata in praxi Eccleſiæ communi recepta ſunt. Minor verò euidenter oſtenditur ex ÿs omnibus, quæ in hoc tractatu aureo diſputantur à pr. ſect. vſq. ad 11.

Secundo, quia quoties concurrunt duo Præcepta incompoſſibilia, hic, & nunc, quod minus eſt, cedit maiori; & maiori obtemperandum eſt; remittente interim minore ſuam vim obligandi. At hic concurrunt duo præcepta, alterum Charitatis erga Deum, & Proximum, in materia ſpiritualiſſima, in qua periclitatur ille de ſumma rerum, hoc eſt de ſalute æterna Animæ: Alterum de reuerentia ſeruanda Sacramentis. Illud primum maius eſt, & ſtrictius obligat, quam hoc ſecundum, vt patet tum à priori, quia illud præceptum pertinet ad Charitatem Dei, & Proximi, quæ proculdubio eſt maior virtus, quàm religio: Tum à poſteriori, quia in ſimilibus caſibus eiuſdem Concurſus ſiuè occurſus præceptorum, ſemper charitati obtemperamus, ſubueniendo Proximo periclitanti ſpiritualiter, & præceptum religionis, vt hic & nunc non obligans, omittimus; ſic moribundo ſenſibus deſtituto, de quo dubitatur, an ſit diſpoſitus, abſolutionem ſub conditione impendimus, Infantem morti proximum cũ adeſt ſolũ aqua, de qua dubitatur, an ſit naturalis, baptizamus, &c. Ergo huiuſmodi fœtus imperfecti etiã baptizãdi ſunt ſub cõditione.

Nec obſtat conſuetudo contraria. In primis, quia in hac re praxis eſt anceps, & varia, ſecundum opinionem Medicorum, & Obſtetricum. Nec poteſt probari in Vniuerſa Eccleſia viguiſſe, aut etiam nunc vigere praxim vniformem omninò contrariam. Secundo, & maximè quia Paſtor vniuerſalis, ſicut nec quicumque alter legiſlator deſcendit ad caſus particulares ſpecificè, & in indiuiduo, qui propter circumſtantias infinities combinabiles, ſunt infiniti; ſufficientiſſimè ſaluatur Prouidentia Sanctæ Matris Eccleſiæ circa ſalutem horum paruulorum minimorum, ſi dicatur ſub principÿs, legibus, & regulis generalibus de Baptiſmo paruulis Miniſtrando, etiam hos, de quibus eſt ſermo, fuiſſe comprehenſos. Ita ſentio, &

iudico,

iudico, ſaluo ſemper Doctiorum, & præcipue Superiorum meorum Iudicio, cui me, & reſolutionem hanc ſubmitto, dum ſubſcribo. Romæ in Collegio Romano Societatis IESV die 21. Iulij 1663.

Nicolaus Martinez
C. in Coll. Rom. S. Theol. Lect. &c.

Cenſura R. P. Ioannis Trybault Societ. IESV Doct. Theol. & olim S. Theologiæ Lectoris Louanij.

E*xhibita mihi fuit hæc propoſitio.* Fœtus Abortiui quocumq. tempore edantur in lucem etiam primis diebus cum dubium ſit, illos viuere Anima rationali, Baptizandi ſunt ſub conditione. *Et expenſis rationibus, quas pro ea affert R. P. Hieronymus Florentinius Congregationis MATRIS DEI Clericus Regularis; Cenſeo, propoſitionem probabilem, & practicè ſequendam: modo fœtus illi humanam ſpeciem præſeferant, & non planè conſtet eſſe mortuos. Datum Antuerpiæ* 8. *Martij* 1664.

Ioannes Trybault
Societatis IESV Sacræ Theologiæ Louanij quondam Profeſſor.

Cenſura Excellentiſs. D.D. Io. Baptiſtæ Solerij Medici Ianuenſis.

O*Pinionem de incertitudine temporis, quo Anima rationalis fœtui in vtero Matris exiſtenti, infunditur, ab Adm. R.P. Hieronymo Florentinio, Congregat. MATRIS DEI, Clerico Regulari, in ſuo doctiſſimo opuſculo de Miniſtrando Baptiſ-*

mo

mo humanis fœtibus abortiuorum aſſertam, probabiliſſimam eſſe omninò cenſeo; vt varietas doctiſſimorum virorum in hoc tempore decernendo manifeſtè oſtendit: quod ſoli Deo cognitum eſſe, certè credo; Probabiliorem tamen in tanta incertitudine exiſtimo ſententiam opinantium, Animam rationalem primis diebus à conceptu fœtu, infundi; quia ſiue fiat delineatio, & formatio immediatè à Deo; ſiue ab Intelligentia, ſiue ab Anima vegetante, vt doctiſſimis viris placuit, cum otioſa non ſit facultas; & omnia membra ſimul, & eodem tempore formentur, credibile eſt ſtatim, ac primis diebus ad eam formationem deuenire, in qua Anima rationalis decenter infundi poſſit; Hanc formationem in prouocato abortu die ſeptima obſeruauit Hippocrates, qui ex ſententia Macrobij nimis tamen audacis, nec falli, nec fallere potuerit.

Nec obſtat, quod in abortiuis fœtibus hęc non obſeruentur quotidie: quia multa concurrere poſſunt ad has obtenebrandas delineationes; pręterquam quod natura tanta ſubtilitate ſua perficit opera, quæ poſſint potius intellectu, quam ſenſu perſpici omninò. Acarus habet motum progreſſiuum, & per conſequens pedes, crura, neruos, ſpinam, & caput, aut quid illis reſpondens; & totum animal ope etiam Microſcopij vix intueri quis poteſt; Stat igitur verum, incertum, & valde dubium eſſe tempus, quo Anima rationalis à Deo creatur, & corpori infunditur, & probabiliorem eſſe ſententiam, quæ hoc primis diebus fieri aſſeuerat, Et ita ego ſentio ſaluo, &c.

Io: Baptiſta Solerius
Medic. Ianuen.

Illu-

Illuſtriſs. & Reuerendiſs. Patres, viginti numero S. Theologiæ Profeſſores, Doctores, & Magiſtri, in celeberrima, & Digniſſima Vniuerſitate Salmanticenſi, viſa mea prima Diſputatione, De Baptiſmo Abortiuorum edita Lugduni anno 1658. & lecto etiam folio, eadem de re, Lucæ impreſſo anno ſuperiori 1663. non ſolum approbarunt, ſed probarunt etiam ex profeſſo, meam Protheſim de Baptiſmate humanis fœtibus quocumque tempore ab vtero Matris fundantur, miniſtrando: Sed imò, tanto ſtudio, & animi propēſione periclitantes Animulas iuuandi, huiuſmodi veritatem amplexi ſunt, vt Illuſtriſs. D. D. Laurentius Cenamius, nunc pro noſtra Excellentiſs. Rep. Lucenſi apud Philippum IV. Orator digniſs. datis ad me litteris ſub die 8. Octobris huius præſentis Anni 1664. ſcripſerit, Reuerendiſs. Salmanticenſes Theologos ad omnes Hiſpaniarum Epiſcopos, ſignificaſſe per Epiſtolas, meam prędictam Propoſitionem, eſſe vſu recipiendam, & ſequendam in praxi.

Sequuntur Cenſuræ Illuſtriſſimorum, & Reuerendiſſimorum Patrum Salmanticenſium, quarum prima eſt, imo Opuſculum Reuerendiſs. P. Ioannis Barbiani Societ. IESV, in quo doctiſſimè, breuiter, & dilucidè perſtringit, omnia, quæ ego tribus ſequentibus Diſputationibus

tionibus, & præſertim Tertia iam impreſſa, fusè, & ſparſim aſſerueram; Veritas, enim vna eſt,& vbique, omnibuſq. illam amantibus, ſe prodit cognoſcendam.

V*Idi, & accurate perluſtraui libellum Reu. Admod. P. Hyeronimi Florentinij Congregat. MATRIS DEI Clerici Regularis Lugduni editum, cui titulus eſt*, De adminiſtrando Baptiſmate Humanis fœtibus abortiuorum, *eximiè iam laudatum, & comprobatum ab Illuſtriſs. Domimo Caramuele. Vidi etiam, & duo eiuſdem authoris folia ſeorſim typis mandata, in quibus nouà luce donatur propoſitio illa*: Fœtus abortiui quocumque tempore edantur in lucem, etiam primis diebus, cum dubium ſit illos viuere anima rationali, Baptizandi ſunt ſub conditione. *Exiſtimo autem prædictam propoſitionem, quæ eſt totius doctrinæ ſumma in libello contenta, non ſolum eſſe probabilem, & ab omni prorſus cenſura, ſiue Theologica, ſiue Philoſophica immunem, ſed veram etiam, & in praxi ab omnibus obſeruandam; dignumque eſſe authoris ſtudium, quod totus litteratorum Orbis cum laude, ac plauſu excipiat; cuique de aſſerta, vel aſſerenda forſan tot animarum in abortiuis fœtibus deliteſcentium ſalute, Catholici omnes gratulentur. Ecce enim duo tantum continet illa propoſitio. Primum eſt, poſito quod prudenter dubitetur, an ſit anima rationalis in humano fœtu à primis etiam diebus, cum conformari iam incipit, ſi eum aboriri contingat, poſſe ac debere ſub conditione Baptizari; ac de hoc quidem dubitari minime poteſt. Alterum eſt, incertum nobis eſſe abſolute, atque omninò dubiũ, quo temporis puncto humanus fœtus anima rationali viuere incipiat, ac ſententiam eſſe, vel poſitiue, vel ſaltem negatiue probabilem, quæ docet animam rationalem mox à principio concepti fœtus infundi, nec expectandum eſſe quoadvſque omnibus organis humanæ proli conuenientibus corpuſculum*

illud

illud diſtinctum perfectumque ſit. Et quo ad hanc etiã partem ſpectat, plane in ea ſum ſententia, vt quod anima rationalis ſit primis diebus in fœta, videatur poſſe prudenter dubitari. Id enim & ex authoritate ſcripturæ, ac SS. PP. & ex tot relatis Philoſophorum ſententijs, rationibuſque ab Authore diligenter adductis; efficaciter comprobatur. Quo circa, quamuis nihil omnino deſiderandum nobis reliquerit Authoris induſtria, adnotare hic tamen breuiter placuit, quæ nouiſſime ſcripſit Petrus Gaſſendus Sacræ Theologiæ Doctor, ac Philoſophiæ quidem peritiſſimus, qui ſolus hac de re latuiſſe videtur authorem libelli, forte quia Italiam ex Gallia nondum tranſcendit.

Hic igitur tom.2. ſect. 2. Phiſicæ, membro poſteriori lib.4. cap.4. ſic habet: Quandoquidem vero dubium ſupereſt, de tempore quo rationalis anima in corpus infunditur, fatendum eſt ſane rem eſſe obſcuram, nihil que de ea definiri poſſe, quo advſque ſacra fides, quæ creari, & infundi docet. quo tempore id fiat, definierit. Quippe cum res pendeat ex Dei arbitrio, nemo mortalium ſcire id poſſit, niſi cui forte Deus reuelet, aut quis ſit, qui gloriari poſſit eſſe ſe Deo à conſilijs. *Tunc poſtquam propoſuit, & ex principijs Sacræ Fidei reiecit ſtoicorum ſententiam, quia aſſerebat animam rationalem non prius, quam à partu ſeu natiuitate, homini aduenire, ſubiungitur:* Longe eſſe planius videretur, vt putaremus infuſione fieri ab ipſa vſque conceptione, ſeu à quo vſque tempore, ſemina eò pacto excepta, commixtaque in vtero ſunt, vt conformationis actio inchoetur quippe propter illum tenorem, quem iam inculcauimus (*ſcilicet quo fœtus ita paulatim formatur, vt ab obſcuris quibuſdam rudimentis, ad maiorem ſemper, maioremque diſtinctionem inſenſibiliter procedatur*) nullum reperitur commodius momentum, cum aſſumpto quolibet alio, incredibile fiat, cur non tantiſper antea diſpoſitio idonea fuerit, aut cur tunc adeo fuerit idonea, vt non tantiſper amplius expectari debuerit. Nam quod credunt quidem Ariſtoteli agnoſcenti

in fœtu ex ſemine vſque vegetalem animam , docentique temporis progreſſu ſenſilem recipi, qua animal fiat, ac poſtremo accedere extrinſecus mentem. qua euadat homo; Ecce, ſi requiratur cur non ab initio, ſentiens quoque anima ſit? Reſpondent, quia tunc non ſunt adhuc organa ad ſentiendum apta; & ſi inſtetur, cur cum eſt etiam ſentiēs, rationalis quoque non ſit. Reſpondeant oportet, quia non ſunt tunc quoque organa ad ratiocinandum idonea. At verò admittunt nè fœtum in vtero ratiocinari, ex quo rationalis adeſt anima, quod iam ſint inſeruientia ratiocinationi organa idonea? Nam perſpicuum eſt homines ratiocinari non poſſe niſi longè à natiuitate, &c. Quare organorum diſpoſitio videtur quidem neceſſaria, vt operari anima, non ita vt ineſſe poſſit; adeo proinde vt cum anima fœtui infundatur intra vterū, dum illi tamen nullus eſſe rationis vſus conceditur, nihil eſſe videatur magis conſentaneum, quam vt ab initio vſque infundatur. *Hęc Gaſsendus. Ex quibus, & ſi cætera deeſſent, conſtare ſatis videtur, quam prudenter dubitari poſſit de infuſione animæ rationalis ab ipſo vſque humani fætus exordio. Nec obeſse quidquam poteſt, quod immediatè Gaſſendus ſubiungit.* Verumtamen aliqua ſunt, quæ id fieri ratum minimè patiuntur. Nam primo ſunt aliquæ leges tam canonicæ quam Ciuiles, quæ procurationem abortus, aut alias occiſionem fœtus in vtero pro homicidio non habent, nec puniunt, niſi ille fuerit formatus, animāq; acceperit. Deinde praxis non eſt Eccleſiæ, vt fœtus qui ſunt informes baptizentur, etiam ſub illa conditione, ſi animatus quidem eſt, &c. *Nihil, inquam, obeſse hoc poteſt; Nolumus enim* ratum eſſe, *quod anima rationalis ſit primis diebus in fætu, ſed ſolum, quod ſit probabile, aut de quo ſaltem dubitari meritò poſſit; nec argumenta quæ Gaſsendus inſinuat, ab ipſo adducuntur, quaſi manifeſtè demonſtrent, dari poſt conceptionem tempus, quo rationalis anima nondum creata ſit, ac infuſa, ſed quia rem probabilem faciunt, & ſententiam oppoſitam, quam velut probabiliorem amplectitur,*

ratam

ratam eſſe *non ſinant. Et certè quod ad primum attinet, vt leges tam Canonicæ, quam Ciuiles procurationem abortus pro homicidio non habeant, donec ille formatus iam ſit, ſatis eſt, quod ante formationem fœtus non conſtat illum eſſe animatum, quamuis dubitari poſſit, an etiam ab initio animam rationalem acceperit. Nam in dubio an fœtus ſit animatus, forum externum præſumit pro inanimatione in fauorem delinquentis, vt ait Nauarrus conſil. 46. de homic. Ergo quod procuratio abortus in foro externo, non ſemper reputetur eſſe homicidium, nihil obeſt; quominus prudenter dubitari poſſit, an fœtus ab initio anima rationali viuere incipiat. Quod vero attinet ad praxim de non Baptizando fetu adhuc informi, ea ipſa eſt quā cauere intendit Author libelli, & quam reuera probat non eſſe ipſius Eccleſiæ praxim, ſed Parrochorum, aut matricum inſcitiam, vel incuriam.*

Proſequitur deinde Gaſſendus, & concludit probandam non eſſe ſententiam illam, quæ aſſerit animam in maribus quidem circiter quadrageſimum, & in foeminis circiter octogeſimum diem, infundi, quia articulatio fœtus conſpicua tantum temporis non expectat; ac præter memoratum, *inquit*, fœtum dierum duodecim, obſeruata eſt etiam ab Hypocrate delineatio in fœtu dierum non amplius ſeptem; idcirco ſuppoſita etiam delineationis neceſſitate ad infuſionē animæ, videretur animæ infuſio reduci ſaltem poſſe ad ſeptimum diem, neque eſſe trigeſimum aut quadrageſimum expectandum. Quamquam idnè adhuc tempus congruum ſit, Deus ſolus hactenus nouit. *Siue igitur organorum diſtinctio neceſſaria ſit ad introductionem animæ rationalis, ſiue non ſit neceſſaria; dubium tamen eſſe poteſt, an fœtus abortiuus paucis à conceptione diebus viuat anima rationali, cum intra paucos dies à conceptu fœtu, dari abſolute poſſit corpus organicum, licet eius dearticulatio communiter in tam exigua quantitate non obſeruetur.*

Imo exinde ſuaderi probabiliter poteſt, aduenire animam rationalem ſtatim, ab initio conformationis fœtus; quoniam

anima

anima rationalis non requirit ad actuandam corpus, exquiſitam perfectamque ipſius organizationem, vt patet in infantibus, quibus adhuc ſunt organa rudia, & confuſa, vt proinde rationis vſu tandiu careant, donec ſint omninò diſtincta, & elaborata: Ergo ſufficere debet organizatio quamuis imperfecta, & obſcura; at fœtus mox à principio habet aliqua organa, non illa quidem eo modo diſtincta, quò ſunt temporis progreſſu futura, ſed confuſa tamen, ſoluta, ac rudia, cum natura ſtatim à concepto fœtu prima homini lineamenta ducere incipiat. Ergò dici probabiliter poteſt mox, à principio animam rationalem infundi, cum etiam ſit prorſus conſentaneum illam è Dei manibus recens natam, non exigere adhuc niſi corpus naſcens, ſeu organis naſcentibus, rudiſſimis ſcilicet conſtans.

Confirmatur primò: quoniam, ſi certo quodam momento, corporis dearticulatio fieret, ac membra velut erumperent; tunc fortè probabilius, certiusuè eſset, animam rationalem ſimul cum ijs aduenire; at quia res potius ita ſit, vt à rudiſſimis rudimentis ad maiorem ſemper, maioremque diſtinctionem inſenſibiliter procedatur, vt loquitur Gaſſendus, probabile iam eſt ab initio vſque animam adeſſe, quæ actuoſa ex ſe cum ſit, non ceſset vnquam incumbere qualibuſcumque functionibus poteſt.

Confirmatur ſecundò. Namque in humano fœtu, diſpoſitiones, quæ ſufficiunt ad animam vegetatiuam, & ſenſitiuam, ſufficiunt etiam ad rationalem; tum quia anima rationalis apta eſt per ſe exercere operationes vegetatiuas, & ſenſitiuas: Tum quia vlterius expectare non poteſt ad primam ſui exiſtentiam, vt materia ſit capax diſcurſus: certum enim eſt, & apud omnes in confeſſo, imò ſæpe inſinuatum in ſcriptura naſci homines, & viuere anima rationali, etiam tunc, cum nullum rationis actum elicere poſsunt. Atqui diſpoſitiones ad animam vegetatiuam, ac ſenſitiuam, citiſsimè adſunt, quando fœtus formari iam incipit; Ergò non improbabiliter dici poteſt fœtum humanum ab initio vſque animatum eſſe anima rationali.

rationali, *Minor pr. Nam, vt expreſsè aduertunt Patres Conimbricenſes in lib. 2. de an. cap. 1. q. 4. ar. 2.* Fœtus conſeſtim poſt conceptionem nutritur ſanguine, quem ei Mater per venam vmbilicarem ad id numeris deſtinatam tranſmittit, &c. Deinde aliquot poſt diebus moueri incipit, & ſi tenui & obſcuro motu; vt in ijs qui aborſu eijciuntur, obſeruari poterit: ſi enim pungantur, contrahent ſe, ſe, quod pertinet ad animam ſenſitiuam. *Igitur ab initio foetus adſunt diſpoſitiones requiſitæ ad animam vegetatiuam, quando quidem adeſt anima ipſa, & paulo poſt ſenſitiua ſe prodit. Ergo & ab initio etiam adeſſe oportet diſpoſitiones ad animam rationalem, atque adeo ipſammet corpori infundi; quando quidem cum primo creatur, & infunditur, non alias, quam vel vegetatiuas, vel ſenſitiuas operationes exercere poteſt, aut petit. Quare vel hoc argumento conſtat opus nō eſſe, vt materia foetus informetur primum ſola anima vegetatiua; deinde verò ſenſitiua, ac demum rationali, cum diſpoſitiones quæ ſufficiunt ad animam vegetatiuam, aut ſenſitiuam, ſufficiant etiam ad rationalem.*

Hinc vero ſtatim ſuboritur Tertia confirmatio. Quamuis enim propter authoritatem Angelici Præceptoris probabile admodum ſit, animam vegetatiuam, ac ſenſitiuam præcedere rationalem in eadem materia; probabilius tamen, magiſque receptum eſt, ſolam eſſe in humano fœtu animam rationalē, quæ prius quidem actiones vegetandi, deinde ſentiendi, ac tādem ſuo tempore intelligendi munera obeat: Quod præter ea, quæ author libelli adducit præſertim ſect. 3. à pag. 48. probari vlterius poteſt; tum ex proximè dictis; tum, quia captum fugit, generationem hominis non niſi alterius animalis morte conſtare, & quod natura eo ſolum fine animal illud pariat, vt breuiſſime pereat; tum deniq. quia cum diſpoſitiones vnius animæ ſint ſubordinatæ, nedum incompoſsibiles, cum diſpoſitionibus alterius animæ, deberet potius in eodem viuente remanere præcedens anima, & ſequi pluralitas animarum ſimul, contra Doctores. Quis enim credat animam vegetatiuam, aut

ſenſi-

ſenſitiuam informare fœtum adhuc informem, cum imperfectè ſolum, aut obſcurè agere poſſunt, ac demum, cum adepta iam ſint materiam exquiſitè organicam, in qua operari perfectius poſſent, procul ab ea expelli? Quippe nulla vnquam ſubſtantialis forma eſſe deſinit, niſi diſpoſitiones ſibi contrariæ in materiam prius introducantur. at vero anima vegetatiua, vel ſenſitiua, quæ rationalem præcederet, tunc potius peritura foret, cum materia iam eſſet perfectè diſpoſita ad actus ſentiendi, & vegetandi; quod plane videtur, abſurdũ. Dicendum eſt igitur, ante aduentum animæ rationalis, nullam aliam præcedere in fœtu vel vegetatiuam, vel ſenſitiuam; atqui fœtus ab initio eſt abſolutè animatus, ſiquidem continuo per nutritionem augetur, atque intus ſe ſe in omnem partem figurat, & format. Ergo ab initio vſque viuere incipit anima rationali.

Denique confirmatur: quia quæcumque alia forma, præter animam rationalem, nutritionem, & incrementum fœtus, & elaborationem illam organorum peragat, ipſamet ſibi ſuam deſtructionem moliretur; ſiquidem poſtquam ſunt iam organa diſtincta, & elaborata, cum aduenire debeat anima rationalis, ipſa operi ſuo ſuperſtes eſſe non poterit. Ergo forma illa quæ embryonem format, niſi ſit anima rationalis, directè operabitur in ſui ipſius interitum: at hoc abſurdum eſſe videtur. ergo dicendum eſt, animam rationalem eſſe, quæ ſola ab initio, fœtus conformationem aggreditur; æquius enim eſt, vt quæ organizatum iam corpus ſola poſſidet, organizationi prius incumbat, & in ſui emolumentum laboret, quàm vt alia quæuis forma nihil ſibi profuturo labore defatigetur, & propriam ſibi mortem adſciſcat.

Iam quod attinet ad paruitatem humani corpuſculi, quamuis illud primis diebus hordeacei grani magnitudinem non excedat, vt ex ſententia Medicorum docet Author libelli, nihil obeſt quominus in ea quantitate adeo parua exiſtere poſſit anima rationalis. Nam minimum quantitatis, in qua poteſt anima rationalis primum infundi, non excedere quantitatem

titatem formicæ, docet ex Ariſtotele D. Thomas in 3. diſt. 3. queſt. 5. art. 2. & Abulenſis in cap. 1. Matthei, parte 1. quæſt. 53. Atque id quidem mirabili artificio Diuina Sapientia inſtituit, vt viuentia creata in ſuis initijs ſint adeo parua, & minimũ quod fieri poſſit accipiant à generante, nempe vt cætera vitaliter, & ab intrinſeco obtineant, imitando modum illum quo Deus ſe habet. Quare homo, qui eſt inter viuentia omnia corporea excellentioris naturæ, eo ipſo debet in exigua valde quantitate produci, vt totam ferè magnitudinem ſuam ſibi debeat, ac naturam Diuinam, quoad fieri poſſit, æmuletur. At quì hinc etiam facilè reijcitur, quod communiter dici ſolet, non decere vt anima rationalis, quæ eſt forma omnium perfectiſſima, in rudem, & incompoſitam materiæ molem ab initio foetus introducatur, ſed in corpus organis aptè, concinnèquè elaboratum. Hoc inquam facile reijcitur, quia, cum modus habendi perfectionem à ſe ſit proprius Dei, & maxima omnium perfectio, tanto aliquod viuens erit perfectius, magiſque ad Deum accedens, quanto magis habet à ſe perfectionem ſuam. Igitur maior erit perfectio hominis, ſi anima rationalis ab initio, foetus conformationem peragat, ac totam corporis ſui concinnitatem, & elegantiam à ſe ipſa vitaliter obtineat, quam ſi corpus organis iam ſuis diſtinctum, & elaboratum ab alio accipiat. Namque hoc pacto poterit anima corpus agnoſcere tanquam aliquid plane ſuũ, hoc eſt tanquam adęquatè à ſe ipſa in eam figuram conformatũ. Sic inuenire aliquam pulcherrimam veritatem proprio ingenio, melius eſt ac delectabilius, quam illam diſcere ab alio; & vniuerſim, quod modus poſſidendi aliquod bonum tanquam à ſe partum, augeat pretium ipſius boni, docuit Ariſtoteles 1. rethoric. cap. 7. Non igitur dedecet animam rationalem, vt in rudem, & incompoſitam materiæ molem prius infundatur, quando ipſa ſibi confeſtim elaborare illam poteſt, quin alteri formæ debeat organorum omnium, & corporis ſui apparatum.

Sed finem hic facio, ne amplius videamur ligna in ſyluam

adducere, vel lumina in ſolem; quando in libello Authoris nihil omnino deſiderari poſsit ad ſtabiliendam ſuæ propoſitionis veritatem. Quare iterum cenſeo, prudentiſsimè dubitari poſſe, an foetus abortivus à primis diebus viuat anima rationali, & conſequenter eum ſub conditione Baptizari debere etiam, in quantitate grani hordeacei. Saluo, &c. In hoc Regali Collegio Salmanticenſi Societatis IESV Decimo octauo Kalend. Iul. anno Domini 1664.

Ioannes Barbianus.

Richardus Lynceus.

EXiſtimo hanc propoſitionem*, Fœtus abortiui quocumq; tempore edantur in lucem, etiam primis diebus, cum dubium ſit illos viuere anima rationali, baptizandi ſunt ſub conditione, *Quæ eſt ſcopus totius libelli R. P. Hieronymi Florentinij, probabilem eſſe, & laudabiliter in praxi obſeruandam; quam ſolidiſſimis rationibus Author perſuadet, & conformem iudico communi doctrinæ Theologiæ moralis docentis fætum eſſe baptizandum ſub conditione, quando dubitatur an habeat animam rationalem, vt ſi haberet caput ferinum, & cætera humana. In præſenti autem prudentiſſimè dubitatur, an anima rationali informentur fætus abortiui quocumque tempore, & ſub quacumque breui quantitate in lucem edantur; cum in tot placita ſint Doctores diuiſi, & aliqui doceant ſeptima die anima rationali viuere, alij tertia die, vt refertur ſect. 7. libelli, & tandem alij in ipſo momento conceptionis, vel intra ſeptem horas à retentione ſeminis in vtero, vt conſtat ex his, quæ congerit Author ſect. 8. & 9. Quis autem negabit prudens iudicium adeſſe, vbi eſt tanta ſententiarum*

tiarum diuerſitas, quarum quęlibet non contemnendo fundamento ſuadetur, quarum nulla euidenter falſitatis conuincitur.

Confirmatur. Prudenter poteſt dubitari an fœtus abortiui habeant animam nutritiuam, quocumque tempore, & in quacumque breui quantitate edantur in lucem; cum ad operationes nutritionis minor quantitas, minorque organizatio, quam ad ſentiendum, & intelligendum ſint requiſitæ, & quantitas grani hordeacei ad nutritionem videatur ſufficiens, ſed quando prudenter dubitatur, an fœtus abortivus habeat animam nutritiuam, & diſpoſitiones ſufficientes ad actionem nutritionis tantum, prudenter etiam dubitatur an informetur anima rationali, quia eſt ſententia probabilis corpuſculum non prius habere animam nutritiuam, quam rationalem, ſed vbi primum diſpoſitum eſt ad operationes nutritionis animam rationalem infundi, quæ pro tunc tantum eſt principium nutritionis, & operationum communium plantis; creſcentibus quoque paulatim diſpoſitionibus eadem anima rationalis principium eſt ſenſationum; tandemquè poſteriori tempore ad infuſionem animæ rationalis organizatio perfecta ad intelligendum exacta producitur; quam ſententiam docet, & vt veriorem tuetur P. Rodericus de Arriaga diſp. 1. de Anima, ſect. 12. à num. 348. Et eiſdem probat rationibus, quibus ſuam confirmat Petrus Gaſſendus à Sapientiſſimo P. M. Ioanne Barbiano adductus, quo ſicut prudenter poteſt dubitari, an fœtus abortiui, quocumque tempore, & ſub quacumque brevi quantitate in lucem edantur, habeãt animam nutritiuam, poterit etiam dubitari prudenter an habeant animam rationalem. Sic ſentio, ſaluo &c. In hoc P. N. Diui Bernardi Salmantino Collegio die 2. Menſis Iulij, anno Domini 1664.

Franc. Antonius de San Pedro, &c.

Libellum hunc, & Reuerendiſſimorum Patrum cenſuras perpendi, contra quem nullum cenſeo impugnatorem poſſe prevalere, neq. ſi, teſte Regio Vate, qui ex ore infantium, & lactentium perficit laudem, inimicum facilè deſtruit, & vltorem, qui linguis nondum formatis non dum lactentium, ſed abortivorum adhuc, quaſi novus redemptor iure optimo plauditur, nullius poterit opprobrio ſubiacere, maxime cum quidquid in eo ſupponitur totum ſit ad minus ſpeculatiuè probabile, & quidquid infertur, certũ, pium, & in praxi ſecurũ. Sic ſentio in eodẽ Parentis D. Bernardi Collegio Tertio Non. Iulij anno 1664.

Mag. Franciſcus de Roys, &c.

QVa cura potui, & diligentia libellum hunc Reuerendi admodum Patris Hieronymi Florentinij, de Miniſtrando Baptiſmo humanis fœtibus abortiuorum: *Cum ſua aſſertione, nempe*: Fœtus abortiui, quocumque tempore edantur in lucem, etiã primis diebus, cum dubium ſit illos viuere Anima rationali, baptizandi ſunt ſub conditione; *Et cum ſupra poſitis cenſuris, perluſtraui, haudque modica auiditate relegi; legique formoſiſſimos ex Florentinio flores, ex lucubrationibus de abortiuis fœtibus, partus vberrimos concinnaui. Nec mirum, quippe ab ortu libelli, quaſi Solis ortu, quidam mihi collucere viſi ſunt radij, nouamvè fulſiſſe lucem, qua abortiuis oriatur ſplendor, qui neſcit Occaſum. Miſera plane eſſet ignauia, æternitatis aditum occludere paruulis; paruulis, inquam, qui mortalium infelicitate, adhuc intra materna viſcera ſunt periclitati. Hæc florida ſerta, hæc gariophylla dedit vobis (O inſontes) Florentinius, quibus tempora, intempeſto tempore licet nati,* lib. 5. Epigr. 43. *Redimiamini, & Redimamini; Si Ibero Vati fiditis Martiali.*

Extra

Extra fortunam eſt, quidquid donatur egenti;
Quas dederis ſolas ſemper habebit opes.

At qua doctrina, acumine quanto? Miror in tali Corpuſculo, hos Spiritus: Sed experiri fas erit gemmatas tantillo ambitu continere thecas, quod molybdos, ſiue plumbi ingens quantitas haud æquarit, Quid immoror? Tamen (*cum Floro loquor*) quia ipſa ſibi obſtat magnitudo, verumque diuerſitas aciem intentionis obrumpit: faciam, quod ſolent, qui terrarum ſitus pingunt, in breui quaſi tabella, totam eius imaginem amplectar, non nihil, vt ſpero, ad admirationem collaturum, ſi pariter atque in ſemet, vniuerſam magnitudinem eius oſtendero. *Ita Apellæam lineam contuebor. Qua enim claritate qua præſtantia, proproſita difficultate, ſectione pri. & per ſequẽtes varijs ad quæſtionis intelligentiam adnotatis, placitis Vniuerſis de animatione humani fœtus exploſis; propria & certiſſima ſententia, de incertitudine rei; tum ex Scripturis, tum ex ratione, comprobata: tandem aſſertum expendat ſect.11.pag.172. (nimirum quod cum probabile ſit, in quacumque quantitate fœtui humano ineſſe rationalem Animam, debet ei ſemper ſub conditione, vel mente concepta, vel verbis expreſſa, largiri Baptiſmum) oppoſitaſque machinationes perfacile, ſcite, erudite, & compte diſſoluit? Et meritò ſic proceſſit, cum omnino pendeat reſolutio à tempore, quo Anima rationalis, carnis ergaſtulum inhabitat primo; taleque dogma figendum, vt paruulis vtile, doctis iucundum, & quod mage, vndequaque ſecurum. Sic cenſeo cum Sapientiſſimis Patribus Magiſtris huius noſtri Salmantini Muſæi, Salvo, &c. In hoc Patris noſtri, & Diui Bernardi Collegio die 10. Iulij Anni Dominici 1664.*

Fr. Petrus de Ouiedo,

SEmel probato, & conſtituto, neque leniter quidem, ſed efficaciter omnino, dubium eſſe, nil certum, imò vtrinq. probabile, iuxta varias ſententias Philoſophorum, atque Medicorum, de tempore, quo fœtus animetur in vtero, vita nimirum rationali; infertur planè, quod intendit Doctiſſimus nō minus, quàm pius Pater Hieronymus Florentinius hoc libello pulchro, & erudito, de Miniſtrando Baptiſmo Humanis fœtibus abortiuorum, nempè ſecure poſſe, imò deberi, ex charitate ſaltem, illis miniſtrari ſub conditione tacita, aut expreſſa quocumque tempore Baptiſma, nè in ſalute periclitētur, quæ modis omnibus poſſibilibus procuranda eſt omninò. Quarè ſubſcribo libentiſſimè, & gratulor ſententiæ, ingenio, atq; pietati prædicti Patris Florentinij; maximè vero roboratæ tot grauium Magiſtrorum approbatione, atque conſenſu. Salua ſemper, &c. In hoc noſtro Collegio Diui Parentis Bernardi Salmanticenſi, vndecima die Iulij, anno ſalutis Chriſtianæ 1664.

Fr. Michael de Fuentes, &c.

ITa probabilis, pia, & vtilis apparet mihi doctrina P. Hieronymi Florentinij, quam in ſuo libello, De Miniſtrando Baptiſmo humanis fœtibus abortiuorum, tradit; vt, quidquid ſit de oppoſito, in praxi iam tantummodo poſſem, firmiter adhærere huic ſanè proficuo iudicio. Sic ſentio, Saluo meliori. In hoc Salmantino Parentis D. Bernardi Collegio die 16. Iulij Anni Dominici 1664.

Fr. Ildephonſus Herbas, &c.

CVm euidenter non conſtet de tempore, quo infunditur in corpus anima rationalis, merito probabiliter dubitari

poteſt, de quocumque in lucem edantur abortiui fœtus, an ſcilicet ſint animati anima rationali nec ne, etiam primis diebus: conſequenterque poſſe ipſis adminiſtrari Sacramentum Baptiſmi abſque aliqua iniuria ipſius ſacramenti. Vnde ſtudium, piamque reſolutionem Reu. Admod. Patris Hieronymi Florentinij in ſuo libello aureo de adminiſtrando Baptiſmo humanis fœtibus abortivorum, ne dum immunem ab omni prorſus cenſura tam Theologica, quam Phyloſophica exiſtimo; verum etiam ſumma laude dignam, ſumma pietate plenam, in praxiquè probabilem.

Neque ei obeſt; imò prodeſt, quod hucuſque ſententia iſta pijſſima in tenebris delituerit, neque ei fuerit exorta Theologicę diſputationis lux; eſt enim hoc maius Auctoris encomium: dicebat enim Picus Mirandulæ Comes in apologia: Profecto ingeneroſum eſt, ait Seneca, Sapere ſolum ex commentario, quaſi maiorum inventa noſtræ induſtrię viam præcluſerint; & quaſi in nobis effœta vis naturæ nihil ex ſe parere, quod veritatem, ſi non demonſtret, ſaltim innuat, vel de longinquo: quod ſi in agro colonus, in vxore maritus odit ſterilitatem, tanto magis infęcundam animam, oderit illi, complicita, aſſociata Diuina mens, quanto inde nobilior, longè proles deſideratur: propterea præter communes doctrinas plurima quoque per nos inventa, & meditata diſputando propoſuimus. *Saluò meliori &c. In hoc noſtro Collegio Dini Vincentij Salmantini Ordinis Sanctiſſimi Parentis noſtri Benedicti die 6. Auguſti Anni Domini 1664.*

M. Frater Maurus Semocoi, &c.

IPſa incertitudo de tempore animationis, (quæ ſatis conſpicua oſtenditur à Reu. admod. R. P. Hieronymo Florentinio, ex multiplici facultatis Medicæ argumento, ex quo ſaltem cōſtat apud Artis Medicæ peritiſſimos, nullum fixum ſtabiliri momentum

momentum

mentum animationis) ſimul cum pietate adminiſtrationis Baptiſmatis pro ſalute æterna neceſſarij, comprobat mentem quā intendit Reu. adm. P. Hieronymus Florentinius, in ſuo libello Lugduni edito; cui titulus eſt, de adminiſtrando Baptiſmate humanis fœtibus abortiuorum. *Quare, cenſeo nec pietatem nec probabilitatem Theologicam deeſſe huic Authori in re iſta, quam nouiter excogitauit; ſed ex nouitate, quam ſpero in æternam plurimarum animarum fœlicitatē excipiendam fore, merito laudandus, cui ad gratulor, ſubſcribens RR. PP. Magiſtrorum præcedenti iudicio etiam. In noſtro Benedictinorum, apud Salmanticenſes D. Vincentio Collegio Sacro. Die 6. Auguſti Anno Domini 1664.*

M. Frater Placidus de Puga, &c.

OPinionem valde probabilē, & ab omni prorſus cenſura ſiue Theologica, ſiue Philoſophica immunem, exiſtimo aſſerentē dubiū eſſe tēpus, & incertū, quo anima rationalis à Deo creatur, & in corpus infunditur, quam ſupra laudatus Reuer. Admod. P. Hieronymus Florentinius Congreg. MATRIS DEI Clericus Regularis ſatis efficaciter ſuadet tum ex ſacris literis, tum ex Sanctis Patribus, tum ex ratione, & experimentis. Qua ſententia ſuppoſita cenſeo ex illa per legitimā conſequentiā inferri poſſe ſub cōditione tacita, vel expreſſa tuta cōſciētia, immo & deberi miniſtrari baptiſma humanis fœtibus abortiuorū, quod in ſuo libello Lugduni edito præfatus author intendit, ne tot animæ pereant, & periculo damnationis æternæ exponantur: nec eſt cur hæc ſententia, quæ animarum ſaluti fauet, & præter Chriſtianam pietatem maximam cōtinet probabilitatem, non ſequatur in praxi. Ita cenſeo ſaluo meliori, &c. In hoc noſtro Benedictinorum apud Salmanticenſes D. Vincentio ſacro Collegio die 20. Aug. Anno Domini 1664.

M. Frater Antonius de Caſtillo, &c.

Vidi

Vidi diſputationem hanc de Miniſtrando baptiſmo humanis fœtibus abortiuorum à Reu. adm. P. Hieronymo Florentinio, tam recenter, quam piè in veritatis ſemita inductā; vere, & luculenter diſcuſſam, & non minori, immo maxime animarū facilè pereuntium ſubuentioni haud difficilè incumbentem. Felix inuentio. Non ſiccis ingeniorum phaleratis ſtructuris male foecunda; Sed pietatis ſtillicidijs, ſed ſalutari rore, ſed caritatis flamma, non pinguis campus, ſed bibula nubes, quæ pientiſſimi cordis ardore liquida ſe ſe in aridū abortiuorum campum irrorantem agit, vt in meliorem frugem, incuria Colonum marcidam, reducat. Gratulatorem potius, quam Cenſorem, vel primis labijs egi. Cœpi fateor. Aſt, ſi hacce in difficultate nihil cenſura dignum, quid agerem? Scio quid agendum: dolere, ſic anguſtijs horarijs premi, quod latiori, vt æquum erat, calamo Authori haud quaquam pro tam ingenti animarum beneſitio gratulationem facere poſſim. Salmanticæ ex noſtro Benedictino Collegio D. Vincentio Sacro die 26. Auguſti à Chriſti Natiuit. 1664.

M. Fr. Ioſeph Gomez, &c.

Libellum de miniſtrando Baptiſmo humanis abortiuorū fœtibus ſub conditione; qui nouiter in lucē prodijt per R. P. Hieronymū Florentiniū ex Congregatione MATRIS DEI, dignum quidem iudico, vt ab omnibus in praxi habeatur; Imò potius doleo tot ante acta ſecula non haberi: & ſic animarum ſine dubio perdita ſalus tam facili lucraretur medicamine. Sic iudico in noſtro Benedictinorum Salmanticenſi Collegio B. Vincentio Sacro, die 27. Auguſti anno 1664.

M. P. D. Philippus Vahamonde, &c.

Collegium

Collegium Verę Crucis Regalis Ordinis B. MARIÆ de Mercede Redemptionis Captiuorum Salmantinum.

AVreum opus R.P. Hieronymi Florentinij de adminiſtrando Baptiſmate humanis fœtibus abortiuorum, iam diu typis excuſum auidè voluimus, atque relegimus. Authori gratulamur, quod habitantibus in regione vmbræ mortis lucē afferat, vt lumina videant. In hac ergo diſceptatione ſubtiliſſima, atque neruoſa ſic ex Concilijs ſic ex Patribus, Theologicis, & Phyloſophicis momentis ſolida fundamina iacit ſtabilire theſim; vt nihil in ea non ſecurum occurrat, nil ruinoſum immineat, nil addendum, nihilque dolandum obuiet. Abſolutiſſimum cenſemus opus, & de manu erudititiſſimi Authoris ſtrenuè clypeatum: nodos ſoluit cæcos hucvſque: exitiali paruulorum infortunio medetur: noua debellat climata ſalutari calamo perennaturo, pio genio, clariſſimo ingenio. Ipſi proculdubio de innumeris benemerito infantibus nullus non ante eiulatum primum abiectus è vulua concinens plaudet cum Dauidico Pſalte: Miſericordia tua magna eſt ſuper me: eruiſti

Pſal. 85. v. 13. animam meam ex inferno inferiori. *Et à præſeruatrice nouiſſima idæa plerique redempti de carcere cæco melos dabunt in choris, cum illo centeſimo vigeſimo tertio cantico graduum:* cum exurgerent homines in nos, fortè viuos deglutiſſent

Pſal. 123 vers. 3. ad 7. nos. Cum iraſceretur furor eorum in nos, forſitan aqua abſorbuiſſet nos. Torrentem pertranſiuit anima noſtra (*baptiſmatis exponimus*) forſitan pertranſiſſet anima noſtra aquam intolerabilem. Benedictus Dominus, qui non dedit nos in captionem dentibus eorum. Anima noſtra ſicut paſſer erepta eſt de laqueo venantium: laqueus contritus eſt, & nos liberati ſumus. *Pateat ergo, quod latuit; nanque dubium prudens & poſſe, & debere efformari de rationali animatione fœtus abortiui quantùmuis minimi poſt illius efformationem citra dubium videtur ſerio inſpectis, quæ Reuerendiſſimus, ac peritiſſimus P. M. Ioannes Barbianus congeſſit.*

Ex

Ex quibus ſubducitur quempiam teneri ad ſalutarem aquam ſub conditione effundendam ſupra fœtum quantumuis rudem incomptum, & lineamentis non apparentibus, vt à morte ætерna animam, quam ibi latitare dubitat prudenter, ſi poſſit, eripiat, vt in monſtroſis fœtibus perſæpe contingit: ſatius enim eſt aborſum fœtum cum dubio Sacramento decedere, quàm ſine tanto iuuamine perire. Subſcribimus ergo, & nos tot Academiæ noſtræ Doctorum iudicio. Subſcribimus & illi viro magno noſtri Collegij alumno, Sacræ Indicis Romanæ Congregationis Conſultori, R. P. Magiſtro Fr. Michaeli de Alcantara Italiæ, & Siciliæ Vicario, & apud Sanctam Sedem Procuratori Generali, Theologo inſigni, & operis huiuſce Cenſori, atque ex calculo Approbatori. Salmanticæ in noſtro Veræ Crucis Sacri, Regalis, ac Militaris Ordinis Redẽptorum S. VERBI paræ de Mercede Collegio pridie Kalendas Septembris, noſtro Sacræ Hiſpaniarum Cardinali Raymundo, anno 1664.

M. Fr. Io: Baptiſta de Candanedo, &c.
M. Fr. Didacus de Villavicenero, &c.
M. Fr. Ioſeph Gonzalez, &c.
M. Fr. Ferdinandus de Caruajal. &c.
M. Fr. Ildelphonſus Gundiſaluus del' Alma Salmantinus Theologiæ Profeſſor.

DVm tot Sceleribus, æternæ vitæ aditum ſibi præcludunt Adulti, Opportunus is quoq. ſtrenuiſſimus, miſericordiæ ſuperexaltantis iudicium, vindex adeſt R. P. Hieronymus Florentinius è MATRIS DEI, miſericordiæ opificis, Congregatione Clericus Reg. Conſulit quippè humanis fœtibus immaturis, anima rationali adhuc ſub Iudice: ipſiſquè impernium (proh dolor!) hucvſque aditum vitæ æternæ patefacit, egregia diſputatione de baptiſmo eiſdem miniſtrando. Scopum collimaſſe dexterrimè, lectio euincet breuiſſima: nec

enim anguſtia temporis, vltra tempus, & tempora laboraturis animulis proſpiciens; tot occupationum mole laborantibus animis, temporis infert diſpendium. Herclè doctiſsimę huic diſputationi praxim tutè acceſſuram cenſeo ingenuè. Cupio quoque iſthac diffundi copioſius, vt ex Doctiorum manibus (quibus, Homeri inuidia, & ſi intra Darij delicioſum ſcriniolum teguntur) euulgata; vel cunctos in baptiſma ſub cõditione conferendum erigant, vel ſaltem Illuſtriſs. Præſules in ſubſidium horum, pereuntium certò, & fortè ſaluandorum accingant, quatenus ſubditis poſſunt iniungere praxim adeò probabilis reſolutionis. qua practicata à Paradiſo excluſæ, propter opinantium (ne dixerim nimis credentium, minus quã diſcutientium) varia placita iſta animæ amphibiæ, forſan Eccleſiæ concinent, Paradisi Portæ per te nobis apertæ ſunt. Sic Saluo, &c. voueo ex animo qui ſubſcribo, Salmanticę in noſtro Canonicorum Regularium Præmonſtratenſium Collegio die 2. Septembris 1664.

M.Fr. Ioſeph Brauo, &c.
de Villalobo.

Cum ſatis efficaciter authoritatibus, & rationibus. Philoſophorum, quàm Medicorum probabilitas erga incertitudinem temporis in quo foetui anima rationalis infunditur ſtabiliatur, abortiuis Baptiſmatis Sacramentum ſub conditione impertiendum eſſe (vt luculenter opinatur in ſuo erudito libello de Miniſtrando Baptiſmo humanis fœtibus abortiuorum R. P. Hieronymus Florentinius) in praxi ſecurè, & ſine aliquo neque contra Philoſophiam, neque Theologiã piaculo cenſeo, libenterq. doctiſsimis noſtræ Salmãticenſis Academiæ Magiſtris hac in re ſubſcribo. Salmanticæ die 3. Septembris anno 1664.

Mag. D.Petrus Cardoſo
& Valdes,&c.

FRANCISCVS GVINISIVS Congregationis Clericorum Regularium Matris Dei, Rector Generalis.

CVm *Opus cui titulus* Noua Protheſis de Miniſtrando Baptiſmo, Humanis Fœtibus Abortiuis, *R. P. Hieronymi Florentinij, Duo ex Patribus noſtræ Congregationis, quibus id commiſimus, recognouerint, ac in lucem edi poſſe, probauerint; facultatem concedimus, vt typis mandetur; ſi ita iis, ad quos ſpectat, placuerit. In quorum fidem has litteras manu noſtra ſubſcriptas, & Sigillo noſtro munitas dedimus. Neapoli Die* 5. *Maij* 1664.

Franciſcus Guiniſius Rector Generalis.

Loco † Sigilli.

De mandato Reuerendiſs. D. mei Vicarij Generalis, vidi, & accuratè perlegi tam primam iam diù Lugdunicis typis excuſam, quam ſecundam, & tertiam, mox additas diſputationes de Baptiſmo Abortiuis ſub conditione miniſtrando *Adm. R. P. Hieronymi Florentinij Religionis Matris Dei, in præſenti Libello contentas, & quo ad primam, poſt tot Inſignium Academiarum, & Præſtantiſſimorum tum Theologicæ Scientiæ, tum Medicæ facultatis Profeſſorum, ne dum approbationes, ſed Elogia initio operis præmiſſa, quid ego? Faculam nempè ſibi admoueri ad proprij luminis incrementum Sol dedignatur. De reliquis hoc vnum. Acceſſorium ſui principalis naturam ſequi, vulgare eſt effatum. At poſteriores haſce duas, quæ priori acceſſerunt diſputationes, Operis pretioſitate, & eruditiſſimi ſui Authoris ingenij redolentia illam præire verius, quam ſequi dixerim. Hunc igitur Libellum innumerabili propè Paruulorum numero hactenus clauſum, ad æternam vitam aditum reſerare geſtientem, vt æternum, & ipſe viuat, publica eius facta impreſſione, in lucem edi cum Catholica Fides non renuat, & Chriſtiana pietas non exigat modò ſed vrgeat, imprimendi poteſtatem faciendam cenſeo.*

Ego Ludouicus Cittadella Prior Inſignis Collegiatæ, & Parrochialis Eccleſiæ SS. Ioannis, & Reparatæ.

Imprimatur

Flamm. Nobil. Vic. Gen.

Vidit Petrus Phanuccius pro Perilluſtri Officio ſuper Iuriſdiction.

ILLVSTRISSIMI, ET REVERENDISSIMI D. D. IOANNIS CARAMVEL, CAMPANIENSIVM, ET SATRIANENSIVM EPISCOPI,

Sacræ Cæſareæ Maieſtatis Conſiliarij, &c.

Ad Adm. Reuerendum, & Eruditiſſimum D. Patrem Hieronymum Florentinium Auctorem huius Libri.

EPISTOLA PRO CENSVRA.

INgenioſam illam diſputationem tuam *de Baptiſmate humanis fœtibus abortiuis miniſtrando*, quam magna rationum, necnon Patrum Doctorumque iuniorum authoritatum efficacia firmaſti, libentiſſimè legi, & ex cimmerijs tenebris tantam te lucem, & claritatem eruere potuiſſe demiror. Multa in iſto erudito Syntagmate, quæ hodie rara, cras, aut perendie erunt communia, ſuo enim pondere ſtat veritas, ſuo ſplendore ſe prodit; & ſemel viſa, eſſe non poterit viris doctis inuiſa. Sane Pygmæus, & Gigas nomina ſunt in Categoria quantitatis oppoſita, at ipſa in hoc libro coincidunt; ſi enim conſiderem molem eſt paruus; ſi fructum, magnus; nam omnes in eo litteræ in maiorem Dei gloriam, & proximorum miſeria extrema laborantium ſalutem æternam collimant. Hanc oro ob rem Florentini doctiſſime, vt tandem aliquando feſtines, & in lucem emittas iſta folia, quæ plena pretioſi ſeminis fructum vberrimum ſunt reddituræ. Hæc eſt ſententia mea: hoc eſt meum de hoc libello iudicium. Et quidem tametſi viris doctis ita pauca dixiſſe, aut verius inſinuaſſe, ſufficeret, quia tamen iſtud opus ad doctos, & indoctos perueniet, vtriſque me debitorem fateor, & rationem, qua ſubſiſtit meum iudicium ſubiungo.

Magni hominis (& *Macranthropi* nomine mundum intel-

ligo) conditio, & ſyntaxis eſt mira. In eo ſol oriturus, prius ad crepuſculinam lineam, quam ad Horizontalem accedit; & ipſe occidens, vltra Horizontem præterlapſus, magno ruit adhuc tempore, antequam iterum ſuperet crepuſculinam. Si Horizontalem pingi iubeas in pagina, vna, & eadem erit omnium Geographorum, & Aſtronomorum opinio: ſi autem crepuſculinam, quot capita, tot ſententias inuenies. Voluerunt plurimi inter lineam Horizontalem, crepuſculinamque graduum 15 ^{m}. intereſſe diuortium; & hanc ſententiam me docuerunt Compluti, dum ibi Philoſophiæ vacarem. Submittit illam Tycho Brahæus ad gradum 16.½: & audentiores alij, quorum *in Commentarijs ſuis ſuper Sphæram Ioannis de Sacro Boſco*, Clauius meminit, ponunt 17.½; Ptolemæus 18. ſtatuerat. Christophorus Rothmanus *in Epiſtola quadam ad Tychonem* 24. & quod mireris alij etiam 30. Vnde meritò P. Nauius, cum tam diſſentientes illuſtrium hominum opiniones ſubaudit, exclamat, non poſſe dari certam aliquam crepuſcula metiendi regulam, cui conſonat Ioannes Alſtedius *Encyclopedia tom. 2. lib. 17. p. 3. c. 3. §. 4. pag. 452. & lib. 19. p. 1. c. 3. §. 9. pag. 596.*

Hac notitia præuentus ad paruū mundum (& *Microcoſmi* nomine, hominem intelligere debeo) conuerto oculos, & Diuini Platonis ſententiam, quæ inter vtrumque hominem, inter vtrumque mundum (paruum, magnum) ſummam analogiam, & concordiam inſtituit, eſſe veram inuenio. Vita eſt ſol Microcoſmi; quia, ſicut in mundo Æthereo, ſol eſt omnium cæleſtium motuum ratio: etiam illa ortui, & occaſui eſt obnoxia: nempe viſibili, & crepuſculino. Oritur Homo oculorum iudicio, cum naſcitur; occidit eorumdem oculorum ſententia, cum deſertus à ſenſibus nullum vitalem actum elicit, qui poſſit humanitus percipi. Iſte eſt viſibilis diei Humani Finitor; hic Horizon: & quidem diem meritò voco totam durationem humanam vt conſonem illi, qui dixit. *Tota vita dies vnus.*

An ne tunc primum homo viuere incipit, cum viuere à

nobis videtur? an tunc vltimo viuere deſinit, cum videtur vitam cum morte commutaſſe? Non puto. Ante ortum Humanus Sol auroram (hoc eſt lucem, & claritatem dubiã) habet: poſt occaſum crepuſculum: nam in homine prius deſinit operari quam eſſe. Hinc ortæ leges in Republica, tam Eccleſiaſtica, quam ſæculari, ne corpora efferantur ſtatim: aliqui enim ſunt egreſſi ex ſarcophago, & aliqui ſepulti adhuc viui. Poſſem multos nominatim producere, ſed quia frequens, & ſcita res eſt, ſufficit Philomatum Poetam ingenioſũ audire: numero enim LXIV. de quopiã, qui diſcipulorum errore mortuus creditus, viuus terram ſubijt, ſic cecinit.

Mente procul ſtantem ſua vecors turba magiſtrum
Viuentem ſepelit, quem peryſſe putat.
Errantum pœnas Doctor luit: & rude vulgus
Iam male, ſic moriens, edocuiſſe dolet.

Ergo ſicut ſunt leges, quæ iubent ne deſiuiſſe putemus hominem, quem ſenſu deſtitutum videmus, quouſque ſuccurrat tempus ratio-ve, quæ illum eſſe mortuum euidenter oſtendat; eſſe deberent etiam, ne nondum incepiſſe infantem viuere exiſtimemus, tametſi ſenſuum in illo nulla inueniamus tyrocinia, quovſque vel nunquam eum habuiſſe vitam, vel iã perdidiſſe ratio certa, & indubitata perſuadeat.

Sed quò ponemus crepuſculinæ vitæ terminos? quis definire audebit, quanto ante ortum tempore, quanto poſt occaſum vita infra ſenſibilis Horizontis terminos deliteſcat? Multæ profecto ſunt ſententiæ de Solis materialis crepuſculo: at multo plures de vitæ Humanæ initio fineque. Agens de vitæ Humanæ aurora in Theologiæ fundamentalis meæ *num.* 1622. extremas ſententias connexui: has etiam, & intermedias omnes. Tu à ſect. 2. ad 10. prudentiſſime ſtatuis, *punctum, aut inſtans illud temporis, quo rationalis anima à Deo creatur, & corpori Embryonis infunditur, incertum, & valdè dubium eſſe*: quod ipſum ſacræ Scripturæ auctoritate *parte prima*, Patrum teſtimonijs *ſecunda*, & rationibus *tertia*,

 con-

confirmas.

Hinc conuerto ad occaſum oculos, & alterum contemplor crepuſculum. Eiuſdem libri mei fundamento LXVI. *n.* 1881. hanc concluſionem ſtatuo, *Non eſt euidens tunc mori hominem cum vltimo ſenſu priuatur*: vel verbis tuis aſſertionem accomodans *punctum, aut inſtans illud temporis, quo rationalis anima ſeparatur à corpore, incertum, & valde dubium eſt*.

Hinc oriuntur duæ connexæ quæſtiones, altera de Baptiſmo, altera de Pœnitentia, vtrum videlicet omnis fœtus abortiuus poſſit, aut debeat baptizari? vtrum omnis homo, qui ita ſenſibus eſt deſtitutus, vt videatur iam mortuus, ſi aliunde non obſtet, abſolui poſſit? (Conſulto dixi *ſi aliunde non obſtet*; nolo enim quæſtionem, quæ inquirit, an qui nec eſt confeſſus, nec vllo ſigno ſenſibili confeſſarium vocauit, abſolui poſſit? hæc enim nouam addit difficultatem & à me vberius ediſſeritur *a n.*1848. *ad num.* 1878.) vtramque breuiter dilucidabo, & vt priorem expediam eruditiùs, & clariùs, poſteriorem prætermittam, quam *ibid. num.* 1878. ad ſequentes concluſiones reduco.

Prima. *Anima ſeparata à corpore non poteſt à peccatis abſolui*. Secunda. *Impoſſibilis eſt caſus, in quo dubitetur vtrum homo adultus ſit viuus, vel mortuus*. Tertia: *Si eſſet poſſibile eiuſmodi dubium, & de facto daretur, deberet homo habens dubiam vitam abſolui*. Quarta. *Si fuiſſet homo mortuus, & miraculo dubio ad vitam dubiam reuocatus, deberet cenſeri non viuus*. Quinta. *Caſus eſt poſſibilis, in quo aliquis probabiliter dicatur mortuus*. Sexta. *Homo probabiliter viuus (ſi aliunde non obſit diſpoſitionis defectu) abſolui poteſt, imo & debet*. Septima. *Homo minus probabiliter viuus, abſolui poteſt, debetq;* Sed à quo? *Ex iuſtitia à ſuo Parocho: ex charitate vero à quocumque ſimplici Sacerdote*, & hinc nouum dubium ſuboritur, ſcilicet. An quando Hominem poſſe, aut debere abſolui dicimus, de abſoluta, an vero de conditionata abſolutione diſſeramus? Reſpondeo *Hominem certo viuũ, quantum*

tum eſt ex hoc capite abſolui debere abſolutè: probabiliter viuũ abſolutè, vel conditionate: at vero dubio viuum tantummodò conditionatè. Hæc de vitæ humanæ crepuſculo, quod ſenſibilem occaſum ſequitur: tranſeo ad aliud crepuſculum, & vitæ humanæ auroram, & initium contemplor, & has concluſiones ſubiungo.

Prima: *Non creantur animæ rationales, antequam corporibus humanis infundantur*. Quid ſi prius crearentur, & poſtea demum infunderentur? Illæ antequam vnirentur corporibus non poſſent baptizari: cum quia pure ſpirituales ſunt, & aquâ lauari ideo non poſſunt: tum quia Sacramentum Baptiſmi pro Hominibus eſt inſtitutum, & animæ nondum vnitæ corporibus non eſſent homines. Secunda: *Poſſibilis eſt caſus in quo dubitetur, an fœtus animatus ſit?* Tertia: *Fœtus habens dubiam vitam poteſt, & debet baptizari.* Quarta: *ſi eſſet à natura certum tempus ad fœtuum animationem conſtitutum, Embryo, qui miraculo dubio ad vitam dubiam perueniret, prudenter cenſetur nondum viuus*: & cur? quia eſſet pro lege à natura conſtituta poſſeſſio. Quinta. *Caſus eſt poſſibilis, in quo fœtus probabiliter dicatur viuus.* Sexta: *Sanè fœtus probabiliter viuus baptizari poteſt, debetque*. Septima: *Imo etiã minus probabiliter viuus etiam poteſt, & debet*. Sed à quo? *Ex iuſtitia ab ordinario Parocho: & ex charitate à quocumque.* Et quo modo quæſo baptizabitur, abſolutè, an ſolummodo conditionate? *Fœtus ſi certò viuat, abſolutè, ſi vita probabili animetur, abſolutè, aut conditionatè; ſi vero dubia tantùm conditionate*.

Si ſcire velit aliquis, vnde hæc poteſtas, aut etiam obligatio exoriatur? Ad officium, ſi de Parocho; ad charitatis legem ſi de cæteris agamus, recurro: tenetur enim homo ſub peccato mortali iuuare proximum conſtitutum in æternæ damnationis periculo. At fœtus animatus, qui meo errore iudicatur aut nondum animatus, aut mortuus, & æger viuus, qui meo errore iam obijſſe putatur, ſunt in æternę damnationis periculo, ſalui erunt, ſi congrua Sacramenta reci-

piant, aut aliàs in æternũ peribũt. Ergo crudelis sũ, & ſãguinis Diuini reus, ſi nolim abluere alterũ, & alterũ à peccatis abſoluere. Quamobrem, si in dubio Sacramenta adminiſtro conditionatè, infero nulli iniuriam, etiam in caſu, quo careant anima illa corpora de quorum vita dubitatur. Cæterum ſi illa anima prædita ſunt, & tamen Sacramenta negentur, ob opinationem meam in æternum damnantur. Ergo ne hanc illis irreuocabilem iniuriam inferam, tutiorem viam ingredior, faueo periclitantibus, & eis quo poſſum modo Sacramenta adminiſtro.

Hanc tu reſolutionem, quoad abortiuos fœtus ſtatuis, & eruditè exponis *ſect.* 10. poſtea *ſect.* 12. 13. & 14. obiectiones nonnullas proponens, & fortiſſime diluens.

Vale igitur Pater eruditiſſime, bellum infer Lymbo (aut etiam forte Inferno, de ſtatu enim infantum, qui caruerunt aquæ Sacramentalis beneficio, nihil hucuſque definiuit Eccleſia) & quia eum non potes expoliare animabus, quas eo inuexere ignorantiæ ſcrupuloſæ, præiudicia, ob quæ multis infantibus, qui erant re vera viui, cum tamen viderentur mortui, fuit Baptiſma negatum: grandi ore potius concionare, quam diſputa; ne Obſtetrices, & qui Embryonibus aborientibus adſunt, pergant deſipere, hoc eſt, ne Chriſti meritis efficaciam inuideant, infantibus dubia, aut probabili præditis vita, viam ad gratiam, & gloriam occupantes. Vale iterum, vt doctiſſimis libris exornes Theologiam, noſtro æuo ſublimium ingeniorum concurſu ad magnam perfectionem promotam. Romæ pridie Kalendas Octobres M.DC.LVII.

Cenſura Reuerendiſſimi Patris Magiſtri Fratris Michaelis de Alcantara Vicarij Generalis Italiæ, & Siciliæ, & Procuratoris Generalis totius Ordinis B. Mariæ de Mercede Redemptionis Captiuorum, Sanctæ Inquiſitionis in Hiſpania qualificatoris, & Sacræ Congregationis Indicis in Vrbe Conſultoris.

DE mandato Reuerendiſſimi P. Franciſci Guibiſſi Religioſiſſimæ Congregationis Clericorum Regularium Matris Dei Rectoris Generalis, Præſulis quidem eximij, & mihi quamplurimis titulis ſumma obſeruantia colendiſſimi, ſedulò, ac attētè perlegi Diſputationem iſtam de miniſtrando Baptiſmate humanis fœtibus abortiuorum Auctore R. P. Hieronymo Florentinio eiuſdem Congregationis Alumno, & non modo nihil in ea offendi, quod Eccleſię Sanctionibus, aut bonis moribus, vel leuiter repugnet, verum etiam, & illius Auctorem ſolidæ eruditionis virum, ac ſuperiori laude digniſſimum cenſeo, vt qui in re morali, in qua Doctores, vti Hercules in ſuis columnis Gaditanis non plus vltra videbantur inſcripſiſſe, plus vltra aggredi, vti Columbus in noui occidui orbis inquiſitione, ac adinuentione, & conatus ſit, & feliciter adeptus fuerit. Feliciter inquam imo & feliciſſime; perſpicuè enim apparet nouam reſolutionem ſuam non tam topica ratiocinatione probare, quam Theologica demonſtratione conuincere, dum eam legitima conſequentia infert ex quodam principio certo ex Pręcepto Charitatis deſumpto, ac ad fidem pertinente; & ex varietate opinionū circa animationem humani fœtus, quarum licet nulla tranſeat probabilitatis metas, omnes tamen, cum quælibet ſit aſſenſus cum formidine alterius partis euidenter cōcludunt, quòd quamuis incertum ſit determinatum tempus talis animationis, in quocumque tamen poſt conceptionem, ſeu receptionem ſeminis, ea poteſt contingere. Quapropter iudico, prædictam reſolutionem vti probatiſſimam omnino in praxi ſequendam eſſe, excipiendamque fore cum magna omnium Theologorum congratulatione, ſi typis detur, vt lucem videat, ſimulque det lucem. Et hæc mea mens; cui lubens me ſubſcribo ſub meliori ſemper. Romæ in hoc Conuentu S. Adriani Sacri Ordinis Beatæ Mariæ de Mercede Redemptionis Captiuorum die 1. Nouembris 1657.

Fr. Michael de Alcantara.

IN-

INDICVLVS SECTIONVM.

PRoponitur ſtatus difficultatis, & ſupponuntur aliqua. ſect. 1.
Referuntur variæ ſententiæ. ſect. 2.
Proponitur quarta, & quinta ſententia de tempore quo anima rationalis incipit informare corpus humanum, ſect. 3.
Afferuntur varij modi explicandi ſupradictas ſententias, quoad tempus animationis. ſect. 4.
An ex diſtinctione iuris ciuilis, & Canonici de fętu animato, & inanimato bene inferat Gallego humanum fœtum ante menſem non eſſe baptizandum. ſect. 5.
Referuntur alij ſex modi, quibus ſtatuitur à quibuſdam Auctoribus tempus animationis fœtus humani, ſect. 6.
Referuntur alij tres modi explicandi tempus animationis iuxta quartam ſententiam. ſect. 7.
Recenſetur nonus dicendi modus ſect. 8.
Refertur vltimus dicendi modus. ſect. 9.
Ponitur ſententia auctoris. ſect. 10.
Probatur ex ſacris litteris quam ſit incertum tempus, quo fœtus humanus anima rationali viuere incipiat. Pars 1.
Afferuntur Patrum teſtimonia, quibus probatur huius temporis incertitudo Pars 2.
Ratione probatur incertitudo temporis, quo humanus fœtus anima rationali primo viuat. Pars. 3.
Reſoluitur difficultas ab initio propoſita. ſect. 11.
Proponitur argumentum principale contra ſupradictam ſententiam. ſect. 12.
Proponuntur, & referuntur Summi Pontifices, & Concilia pro ſolutione prædictorum. ſect. 13.
Soluitur principale argumentum. ſect. 14.

DE

DE MINISTRANDO BAPTISMATE HVMANIS FOETIBVS ABORTIVIS.

PROLOQVIVM.

SVMMARIVM.

1. *Paruuli baptizandi ſunt propter originale peccatum, quod verè contrahunt.*
2. *Pelagiani id negant, & ſolum concedunt requiri Baptiſma ad Regnum Cœlorum comparandum.*
3. *Vuiclef, & alij hæretici negant eſſe neceſſarium ad vtrumque effectum.*
4. *Caluinus, Bullingerus, & Lullardi aſſerebant paruulos Chriſtianis parentibus genitos ſine Baptiſmo naſci ſanctos.*
5. *Sancta mater Eccleſia neceſſarium eſſe Baptiſma paruulis quibuſcumque, & præſertim periclitantibus ſemper docuit.*
6. *Opinio quorumdam Philoſophica poteſt eſſe cauſa periculi, quoad paruulos Abortiuos.*
7. *Quod Animæ quorumdam Abortiuorum damnentur pœna eſt originalis peccati.*

GRAVISSIMAM difficultatem, quam antiquiſſimam etiam dicerem cùm ab Orbe redempto diſputari debuerit; ſed à nullo tam ex antiquis, quam ex recentioribus, quos viderim diſcuſſam, vel excitatam, imò ab omnibus diſſimulatam, & neſcio qua fatali conniuentia prætermiſſam, in examen adduco. Non quidem vt de ea quidquam certi conſtituam; ſed vt quam probabilis ſit ſententia, quæ animarum ſaluti fauet, oſtendam: & ſimul etiam, vt ſapientioribus magi-

ſtris,

ſtris, à quibus me didiciſſe non pœnitebit, dubium indicem, & occaſionem exhibeam decernendi.

De Baptiſmate quippe fœtibus Abortiuorum, ſiue miniſtrando, ſiue ſubtrahendo agitur: hoc eſt, de plurimarum animarum ſalute, vel æterna damnatione. Et quidem de fide penes Catholicos certum eſt, ex *c.* 3. *Ioannis; quod niſi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu Sancto non poteſt introire in regnum Dei*. Et ſæpius antea a Concilijs, & nouiſſi-
1 mè à Sacro Tridentino ſeſſ. 5. can. 2. & 4. Decretum eſt par-
uulos eſſe baptizandos & ab Originali peccato, quod verè
2 contraxerunt, liberandos; id quod contra Hæreticos ſtatu-
tum meritò fuit: nam Pelagiani dicebant Baptiſma non eſſe
neceſſarium ad peccatum Originis delendum, ſed ſolùm ad
Regnum Cælorum comparandum. Vuiclef. negabat ad v-
3 trumque effectum eſſe neceſſarium, quem Zuuinglius, &
4 Bucerus ſequuti ſunt. Caluinus docebat paruulos ex Chri-
ſtianis parentibus genitos ſine Baptiſmo eſſe Sanctos, cui
adhæſerunt Bullingerus, & quidam Hæretici nũcupati Lul-
lardi, qui ſtatim ac anima rationalis corpori vnitur infundi
ei gratiam Spiritus Sancti affirmabant, vt videre eſt apud
Thomam Vualdenſem tom. 3. *tract. d. c.* 53. *Bellarm. tom.* 2. *de
Sacram. Baptiſmi. lib.* 1. *c.* 4. *Valent. tom.* 1. *controuerſ. de Ba-*
5 *ptiſ. Paruulorũ. Iodocũ Coccium in Theſauro, tom.* 2. *lib.* 5. *art.* 6.

At Sancta Mater Eccleſia ſemper neceſſitatem Baptiſmi ab ipſa Chriſtianitatis origine recognoſcens, paruulos eſſe Baptizandos firmiter docuit, & affirmauit: & quia olim ſtatis quibuſdam diebus dumtaxat Paſchæ videlicet, & Pentecoſtes hoc Sacramentum publicè miniſtrabatur, illud ſemper enixis verbis declarauit paruulis periclitantibus eſſe ſtatim tam neceſſario remedio ſubueniendum; & quidem tali loquendi modo, vt etiamſi noluerit Philoſophicam quæſtionem de tempore, quo fœtus viuere incipiat anima rationali, dirimere: attamen particularibus miniſtris occaſionẽ dederit ſatagendi, vt quicunq; humani fœtus extra vterum maternum viui egrediantur, poſſint hoc Sacramento à communi culpa liberari.

Cæterum aliqui in Chriſtiano negotio fortaſſe nimis Philoſophorum ſententijs addicti, & perſuaſi, vt humani fœtus, qui immaturi prodeunt in lucem prius tempore, viuant anima ſenſitiua, quam rationali, etiamſi videant illos non integrè, ſed ex parte formatos, & aliquem ab intrinſeco motum habere propter quem fatentur viuere vita ſenſus, negligunt tamen baptizare putantes ipſos anima rationali carere: Id quod veluti ſub opinione poſitum ſicuti dubium eſt, ſi falſum eſſet; & re vera anima rationalis adeſſet, quis non videat perplures animas propter ſolam Philoſophiæ opinionem in æternum damnari? 6

Quod vero aliqui fœtus in vtero matris ante quam perfectè conformentur decedant, & animæ inexiſtentes damnentur pœna eſt originalis peccati, & iudicium Dei inperſcrutabile, vti docent, *D. Auguſtinus de bon. perſeue. c. 12. & lib. de natur. & grat. c. 8. in fin. & S. Thomas 2. 2. q. 1. art. 1. ad tertium. D. Proſper. 1. de vocat. gentium. c. 13. Bellarm. lib. 2. de grat. c. 3. ad finem, & Suarez tit. 10. in 1. p. lib. 4. c. 3. n. 13.*

At quod Parochi fere omnes, & obſtetrices fœtus immaturos baptizari non curent, niſi ad certum tempus triginta, vel quadraginta dierum peruenerint, quando membra omnia perfectè conformata videntur, eſt illud, quod apud me totum faceſſit negotium, & vereor, ne ex nimia quorumdam ſecuritate, plurima, eaque grauiſſima damna ſequantur animarum. Idcirco valde vtile, & neceſſarium duxi præſentem diſputationem inſtituere, & veritatem hucuſque latentem, & indiſcuſſam, ſi non oſtendere, indicare ſaltem, & alijs, qui perſpicaciori vtuntur Microſcopio ad huiuſmodi animulas, ſi exiſtant, in fœtu diſcernendas, materiam præbere, & excitamentum.

SECTIO I.

Proponitur ſtatus difficultatis, & ſupponuntur aliqua.

SVMMARIVM.

1. *Quando in fœtu immaturè edito apparent humana membra cum motu, abſolutè eſſe baptizandum docent omnes.*
2. *Difficultas eſt, an conditionaliter ſit baptizandus fœtus, quando eſt adeo exiguus, vt grani hordeacei magnitudinem non excedat, & vix apparent vitæ ſigna.*
3. *Intentio conditionalis habet motiuum, tum quia non eſt certa Animæ rationalis inexiſtentia, tum quia Verbum Baptizo dubiũ eſt, an verificetur propter inuolucrũ ſecundinarũ.*
4. *Baptiſmus collatus puero ſecundinis inuoluto, valet; ſed in dubio; & ideo ſub conditione collatus, ſub conditione eſt reiterandus.*
5. *Actio Miniſtri Sacramentorum debet eſſe prudens.*
6. *Miniſter Sacramenti Baptiſmi debet formare iudicium prudens de baptizando hic, & nunc, non tamen debet ſcire Philoſophiam, & Medicinam.*
7. *Sed ſaltem Auctoritatibus innixus debet, poſſe iudicare an hic, & nunc fœtus ſit animatus.*
8. *Datur in fœtu humano organizatio accidentalis, & quæ nam ſit?*
9. *Organizatio ſubſtantialis quæ ſit?*
10. *Vtraque organizatio infert eſſe a cauſa intelligente.*
11. *Homa inter animalia Ouipara quodammodo reputatur.*
12. *Datur Ouum humanæ conceptionis, & quomodo formetur?*
13. *Secũdinæ formãtur, & intra eas fœtus humanus cõcluditur.*
14. *Humanus fœtus in Ouo formatur, ſicut pullus.*
15. *Punctum ſaliens eſt primum, quod mouetur in fœtu humano motu compoſito ex Syſtole, & Diaſtole.*
16. *Mola in vtero quid ſit, & quam multos decipiat.*
17. *Homunculus vnius menſis in Ouo conceptionis quã paruus.*

Non

NOn eſt dubium quod formato iam fœtu, & apparenti- 1
bus in eo omnibus humanis membris vnà cum motu,
quæ ſunt vitæ certiſſima argumenta debeat homunculus ille
baptizari: hos enim omnes Catholici admittunt, & abſo-
lutè, non conditionaliter baptizant. Præſens difficultas eſt
quando hæc ſigna non apparent, & certum eſt conceptionē
iam eſſe inchoatam, & humani opificij prima filamenta de-
ducta; ſed dubitatur an anima rationalis adhuc informet cor-
puſculum illud, quod aliquando grani hordeacei, aut mino-
ris phaſelli magnitudinem nō excedit, vt Anatomicus Gal-
lus *Ioannes Riolanus lib. 6. Anthropographiæ, c. 6. ex Varolio* 2
obſeruauit, & tunc maximè procedit difficultas, an ſaltem
ſub conditione poſſit tuta conſcientia, & debeat baptizari?

Quia vero conditio, quæ à Miniſtro Baptiſmi in huiuſmo-
di caſu dubio debet eſſe ſaltem mente concepta poteſt ex du-
plici motiuo dependere: primò nimirum ſi fœtus viuat ani- 3
ma rationali: ſecundò ex hypotheſi quod ita viuat, an ſit ca-
pax, vt de illo homine verificentur verba formæ Sacramen-
talis *Ego te Baptizo*, id eſt lauo: nam cum fœtus huiuſmodi
ſecundinis ſit inuolutus, iam non videtur lauari infans cum
aqua eius ſubſtantiam non attingat, ſed inuolucrum illud
ſecundinarum; duplex hic eſſet explicanda difficultas.

Prima, an poſito dubio, quod in fœtu eſſet anima ratio-
nalis miniſtrandum ſit Sacramentum tantæ neceſſitatis ſub
conditione ſi viuat anima rationali? Secunda, an interpoſitis
ſecundinis miniſtrandum ſit Sacramentum ſub alia cōditio-
ne, ſi nimirum verificentur verba formæ? in hoc ſecundo
ſenſu non intendo examinare præſentem difficultatem, cum
luculenter ab eruditiſſimo P. Diana reſoluatur pro affirma- 4
tiua, licere nimirum ſub conditione baptizare infantem ſe-
cundinis inuolutum ita ille, *p. 5. tract. 3. reſolut. 4. & 112.*
& p. 10. tract. 16. reſolut. 18. Quamuis huiuſmodi Baptiſ-
mum poſtea reiterandum eſſe ſub conditione affirmet cum
Diana Eminentiſſimus de Lugo in *reſponſ. moral. lib. 1. dub.*

1.*n.*10. Sed in primo ſenſu procedit difficultas an ſcilicet ſub conditione, quod in fœtu ſit anima rationalis ſit miniſtrandum Baptiſmi Sacramentum? Et in hoc ſenſu ab Auctoribus (quod valde miror) neque propoſitam Diſputationem aggredior.

Pendet difficultatis in hoc ſenſu propoſitæ deciſio à periculo cui exponitur fœtus amittēdi perpetuo ſalutem animæ, ſi viueret vita rationali: & ideo videndæ ſunt, & expendendæ diligenter rationes dubitandi, an fœtus tali anima viuat hic & nunc, quando caſus occurrit; ita vt prudenter iudicare quilibet poſſit miniſtrandum eſſe Sacramentum. Actio enim Miniſtri Eccleſiæ debet eſſe prudens, cum ſit illius, de
5 quo dicitur, *Matthæi c.* 24. *n.* 45. *Fidelis ſeruus, & prudens, quem conſtituit Dominus ſuper Familiam ſuam.* Sed quia ad formandum hoc iudicium practicum non eſt neceſſe ſcire, & ſcientifice cognoſcere omnes rationes Philoſophicas, & Medicorum ſententias penetrare, quæ de humani fœtus animatione agitantur in ſcholis, vt patet, cum quilibet poſſit eſſe neceſſarius Baptiſmi Miniſter, & teneatur ſaltem ex
6 charitate in caſu contingente formare huiuſmodi iudicium, non tamen poſſit, aut debeat eſſe Philoſophus, vel Medicus, ſatis eſſet ſi in præſenti indicaremus varias Philoſophorum, & Medicorum hac de re ſententias, cum Auctoribus quibus tales concluſiones defendi poſſunt, vt ſaltem per rationes
7 extrinſecas liceret indicare rem eſſe dubiam, & vtrimque rationes probabiles adeſſe, ad iudicandum fœtum eſſe animatum, vel non animatum anima rationali: nam poſito dubio huiuſmodi, locum habebit, vt videbimus, Theologica reſolutio. Cæterum ad pleniorem Doctrinæ explicationem non grauabor etiam rationes aliquas Philoſophorum afferre; & explicare, vt ſolidiori fundamento reſolutio danda ſubſiſtat.

Et ne fruſtra laboremus in æquiuoco antequā huiuſmodi ſententias expendamus, præmittendum eſt duplicem in humano fœtu dari organizationem, ſeu præparationem materiæ ad animam recipiendam. Prima

Prima eſt accidentalis, & eſt illa, qua materia ſeminalis, 8
ſeu ſanguis à virtute plaſtica ſubminiſtratus præparatur, &
afficitur diuerſis accidentibus proportionatis ad formandas
diuerſas partes heterogeneas; nam frigidum temperamen-
tum ad formandum cerebrum, calidum ad cor, ſiccum ad
oſſa, humidum ad carnem requiritur, & ſic de alijs.

Altera ſubſtantialis, quæ conſiſtit in varijs membris, & 9
partibus ad inuicem ſubſtantialiter diſtinctis, vt ſunt caro,
oſſa, venæ, pulmones, brachia, caput, & ſimilia, de quibus
Medici, & etiam Theologi: inter quos admittunt hanc di-
ſtinctionem communiter receptam *Scotus in 3. diſt. 2. q. 3.*
verſ. quantum ad ſecundum. Suarez in metaph. diſp. 18. ſect.
2. n. 32. & rurſus *lib. 1. de An. c. 2. n. 7. 30. & 31. Hurtadus*
de Mendoça de Generat. diſp. 2. ſect. 6. n. 86. Vtraque orga-
nizatio eſt adeo artificioſa, & mirabilis, vt valde laborent
Philoſophi in aſſignanda cauſa efficiente creata tam ingenio-
ſi opificij. *Scotus de cal. comment. 69. & ſequent. dixit ſemen* 10
agere virtute Diuina, & 7. metaph. text. 31. *viriutem ſeminis*
eſſe Diuinam, & artificioſam, & intellectualem. Galenus in
lib. de fœt. format. ſentit admirabilem operationem ſeminis
non eſſe abſque aliquo rationis, & intellectus compote.

Vt autem melius humanus fœtus cogitatione concipiatur,
& intelligatur quid ſit illud, cui miniſtrandum eſt Baptiſmũ: 11
ſciendum inprimis, quod forte alicui incredibile videbitur,
hominem inter Ouipara animalia nõ male connumerari ali-
quo modo poſſe; & eſſe adeo verũ, vt etiã ipſi fabularum in-
uentores, vt in auditorum animis ſibi fidem conciliarent, illi
quam adinuenerunt fabuloſæ commentationi, hanc verita-
tem pro fundamento ſuppoſuerunt. Vnde, Lædam ex Ioue
in Cycnum cõuerſo, grauidam ouum peperiſſe, ex quo ge-
mini prognati Caſtor, & Pollux refert *Theatr. vit. hum. tom.*
4. p. 1. Clearchus in amatorijs apud Athenæum lib. 2. c. 17. He-
lenam ex ouo natam fuiſſe teſtatur; imo Selenitidas mulie-
res oua parere, indeque naſcentes homines quinquies de-
cies nobis grandiores approbat *Herodotus Heracleotes*: & re-

fert *Aldrouandus de Hiſtor. monſtr. initio.* Sed fabuloſis iſtis omiſſis veniamus ad ea, quæ apud oculatos teſtes, & expertos Autores ſunt certiſſima, & receptiſſima; & præſertim apud *Aldrouand. ibid. c. 1. fol. mihi* 48. Quod mixtis ambobus ſeminibus, maris ſcilicet, & fœminæ in eodem vtero, quędam ſubſtantia ſubito producitur, quam Placentam vocant,
12 ſiue ex eadem genitura, vt communior opinio Medicorum aſſerit, remanente pro ſubiecto tranſmutationis: ſiue poſt actum prolificum vtero fœcundato reſoluantur, & euaneſcant eadem ſemina, vt per exactiſſimas obſeruationes in ſectionib. Damarum factas, deprehendiſſe credit *Haruæus*: arteriarum oſculis in vteri cauitate apertis, paulatim ſanguis tunc effluat in illum locum, & ex vteri prolifico calore concreſcat, vt ſentit, *Nathanael Highmorus in diſquiſit. anatom. corpor. human. lib. 1. p. 1. c. 5. verſ. Atque ſic.* Illico quadam tenui pellicula ſuperinducta huiuſmodi Placenta, quaſi intra tenuiſſimum oui putamen concluditur. Iam poſt huiuſmodi conceptionem munimenta fœtus, nimirum duæ
13 tunicæ producuntur, quarum prima Allanthoides, ſecunda Amnea; & duarũ ſimul compago Chorion appellatur. *Veſal. lib. 5. cap. 17.* Deinde tres Ampullæ, vt teſtatur etiã cit. *Riolanus lib. 1. Anthropograph. c. 6.* ibidẽ formantur inſtar vuarũ racemi, in quarũ media punctũ ſeu corpuſculũ generatur, quod vel eſt Iecur, vt ſentit Galenus; vel, vt cũ Ariſtotele philoſophantur Auicenna, & alij, eſt cor, aut certe fundamẽtũ totius corporis: & ab hoc puncto, inquit, totius corporis generatio inchoatur. Aliæ due Veſiculæ nihil præter aquam continent pellucidam, quæ in alimentum conuertitur illius corpuſculi; & hanc eſſe primam hominis formationem aſſerunt Artis profeſſores, & Ouum conceptionis appellant.

14 Addendum etiam, quod iſta prima hominis conceptio in vtero mulieris eo modo ſe habet, ſicuti Pullificatio, ſeu pulli ex ouo formatio; id quod docuit *Hippocrates in lib. de nat. puer.* & adhæret *Ariſtoteles lib. 7. de Hiſtor. animal. c. 7. & lib. 3. de generat. animal. c. 9.* idẽq; confirmat *Riolanus* ex practica

ctica obſeruatione, *& Iacobus Rueffus in libello de concept.*
hom. c. 2. 3. 4. 5. 6. At vero contingit in pullificatione, vt
fieri obſeruarunt multi, & præſertim *Vlyſſes Aldrouandus Or-*
nithologiæ lib. 14. pag. mihi 127. Guillielmus Harueus exercit.
17. de tertia oui inſpect. quod in principio quartæ diei ab in-
cubatione Gallinæ apparet punctum quoddam ſanguineum
ſaliens, quod iam mouetur, vt animal, inquit *Ariſtoteles* 15
de Hiſtor. animal. lib. 6. c. 3. & pulſatione rythmica ſeruat or-
dinem compoſitum ex Syſtole, & Diaſtole. Ex hoc pun-
cto ſanguineæ venæ in ramuſculos diffuſæ apparent: & ita
prorſus contingit in prima hominis generatione, vt teſtatur
etiam *Hippocrates lib. cit. de natur. puer.* vbi docet ſe obſer-
uaſſe in illo ſex dierum fœtu à ſaltatrice Muliere excreto,
quod detracto oui putamine apparuit rotundum quoddam
corpuſculum rubrum, & circa ipſum fibræ venulæ, quæ al-
bæ quidem, ſed exterius erant ſanguineæ.

Hæc ſunt quę de prima hominis conceptione pręcogitan-
da ſunt, vt ſciamus diſtinguere in hoc primo tempore fœtũ
humanum à mola, quam etiam mulieres interdum geſtant
in vtero putantes ſe eſſe fœcundas cum non ſint. Nec mirũ 16
quod mulieres errent in geſtatione molæ, cum inter molam,
& fœtum quandiu ſunt in vtero, tanta ſit conuenientia, vt
innumeros aberrare fecerit Medicos. teſte *Nicolao Rocheo de*
morb. mulier. c. 7.

Eſt autem mola, vt *Hippocrates deſcribit lib. 1. de morb.*
mulier. fruſtum vel plura fruſtula carnis concepta ex abun-
dantia menſtrui, & paucitate ſeminis. Hanc vero molam,
quia fœtus non eſt, à noſtra conſideratione penitus ablega-
mus, & aduertimus hanc non eſſe, de qua præſens procedit
diſputatio, quando quærimus, an fœtus nondum formatus,
ſit baptizandus.

De ouo igitur in prima hominis conceptione formato, &
de corpuſculo, quod intra ipſum ouum genitum apparet di-
ſputandum eſt: quod ſane corpuſculum eſt adeo puſillum,
vt ex *Botallo lib. de miſſ. ſanguin. c. 3. Riolanus loc. cit.* dixerit 17

fœtum menſtruum vix accedere ad pondus vnius drachmæ quamuis integerrimè ſit formatus:& de hoc incerto viŕuculo, quęrimus an baptizandus ſit, ſaltem ſub conditione.

Neque alicui id videatur incredibile,vel abſurdum;nempe hominem adeo puſillum omnibus partibus, ita eſſe figuratum, vt plures & primarij Medici fateantur in eo animam rationalem exiſtere; nam culices, muſciculæ, pediculi,aliæque beſtiolæ,vt ope microſcopij intueri licet (& ego ſæpius vidi) pluribus diſtinctiſque organis, oculis, & pupillis prędit æ ſunt, quæ tamen ſenſum effugiunt, niſi ad oculum ſpecillis augeantur: & tamen integra ſunt animalia, & animam in ſuo gradu perfectam habent.

SECTIO II.

Referuntur variæ ſententiæ.

SVMMARIVM.

1. *Embryonem eſſe animatum anima matris, refellitur.*
2. *Non ſunt in humano corpore tres animæ dinſtictæ.*
3. *In humano fœtu primò eſſe animam vegetatiuam,mox iſta corrupta ſuccedere ſenſitiuam, tandem pereunte ſenſitiua creari animam rationalem docet S. Thomas.*
4. *S. Thomas non determinat tempus, in quo fœtus humanus viuat tantum anima ſenſitiua.*
5. *Chriſti corpus fuit in primo inſtanti perfectè formatum.*
6. *Explicatur* S.Auguſtinus, *de perfecta Chriſti corporis formatione vſque ad partum, quando dicit tot diebus fuiſſe formatum Chriſti corpus, quot annis Templum Hieroſolymitanum fuerat ædificatum.*
7. Iobi cap.10.*deſcribitur formatio humani fœtus ſimilis primi hominis creationi:*
8. *Aliqui ex Sanctis Patribus ſentire videntur luteam Adami*

ſta-

ſtatuam prius tempore fuiſſe organizatam, deinde animatã.

9. *Sed explicantur commodè de accidentali organizatione.*

10. *Angelicum miniſterium in creatione Adæ ſi forte, interfuit, ſolum fuit ad deferendum, & congregandum lutum in loco creationis.*

11. *Sed dato, quod illa organizatio præuia fuerit ſubſtantialis, fuit tanta celeritate facta, vt Angelorum miniſterium præueniſſe ſentiat Suarez.*

12. *Ex cap. 10. Iob re vera ſolum infertur, quod organizatio illa in prioritate naturæ, non tẽporis, præceſſerit animationẽ.*

13. *Videtur inutilis organizatio ſubſtantialis, quæ tempore præcedat, ſi datur reſolutio vſque ad materiam primam.*

14. *Etiam in ſententia aſſerente dari formas partiales in materia præcedentes, ex cit. cap. 10. Iob, non infertur prius tẽpore materiam illam fuiſſe ſubſtantialiter organizatam.*

15. *Probabile eſt, quod formatio illa materiæ, & creatio animę in illa fuerint actiones ſimul, & in inſtanti à Deo factæ.*

16. *Deus in productione aliorum animalium operatus eſt in inſtanti, & non ſucceſſiue, & per partes, vt faciunt Agentia naturalia.*

HIs præmiſſis: prima ſententia eſt eorum, qui dixerunt 1
Embryonem eſſe inanimatum, operationes autem vitæ, quæ in ipſo apparent, vel eſſe ab anima matris, vel à virtute formatiua ſeminis.

Sed hanc refert, & refellit *S. Thomas 1. p. q. 118. art. 2. ad 2.* quia opera vitæ, qualia ſunt ſentire, nutriri, & augeri non poſſunt eſſe à principio extrinſeco, cuiuſmodi ſunt tam anima matris, quam virtus formatiua ſeminis.

Secunda ſententia eſt aliorum dicentium, tres animas omnino diſtinctas eſſe in homine, vegetatiuam, ſenſitiuam, & rationalem, eaſque ſibi inuicem paulatim ſuccedere, & tamen ſimul in eodem corpore, quandiu viuit, permanere.

Sed reijciuntur cõmuniter præſertim à *S. Thoma 1. p. q. 76. art. 13. & 2. contra gentes c. 50. & 59. Hurtado de generat.* 2

diſp. 2. ſect. 8. n. 104. 105. 106. 107. *& de An. diſp. 1. ſect. 4. n.* 24. 25. 26. 27. 28. quia homo non eſſet vnum compoſitum ſubſtantiale: eſſent enim in eo tres formæ diſtinctæ: & vnum aggregatum ex pluribus compoſitis, nimirum arbore, bruto, & homine: tum quia cum anima ſenſitiua ſit formaliter vegetatiua, vt patet in brutis, etiam anima rationalis eſt formaliter ſenſitiua, ſicut homo eſt formaliter ſenſitiuus, non minus, quam alia bruta. Vide *S. Thomam q. vnic. de An. art.* 11. *&* 1. *p. q.* 76. *art.* 3. *&* 4.

3 Tertia ſentẽtia eſt illorũ, qui moti ſupradictis rationibus, & alijs, quas proſequitur. S. Thom. cum ſuis, dixerunt in homine, ſeu Embryone hominis, eſſe vnam tantum animam; ſed hanc à principio dicunt eſſe ſolum vegetatiuam, deinde virtute formatiua ſeminis produci animam ſenſitiuam, & illam priorem corrumpi, cum ſenſitiua ſit etiam vegetatiua: tandem ab extrinſeco venire, vt loquitur *Ariſtoteles lib.* 2. *de generat. animal. c.* 3. hoc eſt Deo creante, produci animã rationalem, ita *S. Thomas p.* 1. *q.* 76. *art.* 3. *ad* 3. *& q.* 118. *art.* 2. *ad* 2. *&* 2. *contr. gent. c.* 89. *verſ. Nec eſt inconueniens*: ſequuntur omnes Thomiſtæ, & alij etiam *vt Conimbr. lib.* 2. *de An. c.* 1. *q.* 4. *art.* 2. & plures è ſchola Medicorum. Et probant, quia materia fœtus prius diſponitur, vt ſolet natura ad vitam imperfectam, id eſt vegetatiuam, deinde ad perfectam, & tandem ad perfectiorem. Exemplum afferunt amygdalarum, quæ prius habent aqueum humorem, deinde duriorem, cum quo educitur nuclei forma. Hoc fundamento procedunt ij auctores, & quia Medici, & Parochi vident huius ſententiæ Anteſignanum S. Thomam, facile docent, non debere nos circa hos fœtus, in quibus apparent primæ operationes ſenſitiuæ, quales ſunt conſtringi, ſi acu pungantur, dilatari ſecundum aliquas partes, ſi in aqua immergantur, innatare; & moueri in ea tamquam piſciculos; non inquam debere nos eſſe valde ſollicitos, vt illis miniſtretur Baptiſmi Sacramentum, niſi poſt diem trigeſimum, vel quadrageſimum, quia ante hoc tempus viuũt ſolum anima

ma ſenſitiua, vt S. Thomas, l. cit. & aliqui Medici aſſerunt, quos infra citabimus.

Sed re vera licet S. Thomas dicat humanum fœtum prius 4
viuere anima ſenſitiua, quam rationali; at nec l. cit., nec alibi dixit obſeruandos eſſe illos, vel alios dies ad formandum iudicium de inexiſtentia animæ rationalis: imo vero, cum *in 3.p.q.3.art.1.ad 1.* reſponderet ad difficultatem factam ex auctoritate *S. Auguſtini lib. 4. de Trinitate c. 5. & lib. 83. quæſtionum, q. 56.* hanc Medicorum obſeruationē, nequidē indicat: cum enim poſuiſſet hanc concluſionem, quod corpus Chriſti fuit perfectè organizatum in illo primo inſtanti, 5
quo materia ſanguinis congregata peruènit ad locum cōceptionis, & contra ſe in primo argumento obiecíſſet; quod quadraginta ſex diebus fuerat formatum Chriſti corpus, nā quadraginta ſex annis ædificatum fuit Templum Hieroſolymitanum, quod *ex c. 2. Ioan.* figurabat Chriſti corpus, & *quot anni fuerunt in templi ædificatione tot dies fuerunt in corporis Dominici perfectione* inquit *S. Auguſtinus*, reſpondet *S. Thomas,* dicerem D. Auguſtinum verificari non de ſola formatione Chriſti corporis, ſed de illius perfectione, & augmento vſque ad Natiuitatem: & expreſſe S. Auguſtinus dicit, quod ſi dies quadraginta ſex ducantur in numerum ſenarium, conflabunt dies ducentos ſeptuaginta ſex, qui nouem menſes, & ſex dies, comprehendunt à vigeſima quinta die Martij, vſque ad vigeſimam quintam Decembris. Hunc 6
ſolum dierum numerum circa humanum corpus obſeruat S. Thomas ibi; non autem tempus formationis tantum: verum quidem eſt, quod ibidem ſanctus Auguſtinus refert, & non refellit dies, quos nonnulli è Schola Medicorum obſeruant circa humanam conceptionem; vt nimirum ſex primis diebus fœtus habeat ſimilitudinem lactis, ſequentibus nouem diebus conuertatur in ſanguinem, deinde alijs duodecim ſolidetur, reliquis decem, & octo formetur homunculus, vſq; ad perfecta lineamenta membrorum, & tandem perficiatur vſque ad natiuitatem. Sed hanc obſeruationem S. Auguſti-

nus non affert tamquam ſuam, vel tamquam alienam, vt approbet; ſed ſolum refert his verbis: *Dicitur autem conceptio humana ſic procedere, & perfici, vt primis ſex diebus, &c.* & eam adducit ad ornamentum, & eruditionẽ, non quia eſſet ad proprium inſtitutum neceſſaria, cum ſatis ſibi foret multiplicare numerum quadraginta ſex per ſenarium, vt auctoritatem Ex Euangelio petitam de ædificatione templi, interpretaretur de perfecta Chriſti corporis formatione vſq;ad partum: quare neque S. Auguſtini, neque S. Thomæ, auctoritate poteſt prædicta dierum obſeruatio confirmari.

7 Nihilominus hæc ſententia S. Thomę, & quibuſdam Medicis adſcripta videtur non male probari ex *c.* 10. *Iob verſ.* 10. 11. *&* 12. vbi deſcribens primo loco S. Iob tum primi hominis in Paradiſo formationem ex luto, tum omnium deinde in vtero matris generationẽ dicit: *Memento quaſo, quod ſicut lutum feceris me, & in puluerem reduces me, nonne ſicut lac mulſiſti me, & ſicut caſeum me coagulaſti? pelle, & carnibus veſtiſti me, oſſibus, & neruis compegiſti me: vitam, & miſericordiam tribuiſti mihi* &c.

In quibus verbis præmiſſa Adæ ex luto formatione, ſtatim quaſi ad eius imitationem fiat ipſa naturalis procreatio, dicit ad inſtar lactis, & caſei ex ſemine viri tanquam ex coagulo, & ex ſanguine mulieris tamquam ex lacte materiam generationis in vtero primum concreſcere; quæ ſimilitudo ex caſeo coagulato deſumpta non ſolum indicatur à Salomone *Sap. c.* 7.*verſ.* 2. ſed eam latè docet *Gloſſa* in hunc locum *Iobi, Ariſtotel.* 2. *de gener. animal. c.* 4. *Galenus lib. de ſemine. Plinius lib.* 7 *c.* 16. *Gellius lib.* 3. *c.* 16. Sed Medici omnes admittunt. Deinde ſubdit S. Iob partes omnes diſſimilares figuratas, & conformatas, pellem, carnes, oſſa, neruos, &c. varia membra conſtituiſſe, ex quibus tandem integratum corpus organicum, *vitam* ideſt animam, & *miſericordiam*, ideſt animæ vitam, ſanctitatem à Deo infuſam accepiſſe, vt ſit homo.

Cum autem hominis generatio deſcribatur cum ſucceſ-

ſione

ſione materialis præparationis, vt prius intelligatur corpus organicum eſſe factum, & inſtructum ſuis partibus; deinde animatum; & hoc totum fieri ad imitationem primæuæ creationis, conſtat, & probatur prius tempore hominem viuere vita ſenſitiua, quam rationali, quia præceſſit organizatio ſubſtantialis. Et videtur eſſe ſententia S. Auguſtini in lib. quæſtionum veter. & nou. teſtam. quæſt. 23. vbi habet: *Contemplemur facturam Adæ, in Adam enim exemplum datũ, &c. quia primum oportebat domum compaginari, & ſic habitatorem indueì,* &c. Verũ huius libri Auctor, vt infra videbimus, non eſt *D. Auguſtinus*, ſed aliquis Hæreticus. Idem ſentire videtur *Auctor libri de ſpiritu, & anima c. 9.* qui tamen licet ſub nomine Auguſtini, eſt cuiuſdam viri docti, vt obſeruauit Bellarminus. conſentit etiam *D. Hugo Eterianus tom. 9. Bibliothecæ veterum Patrum lib. de An. regreſſ. c. 4.*

Quod autem prima Adæ ex luto creatio facta fuerit, ita vt prius tempore non ſolum figurata fuerit à Deo exterius, ſed 8
etiam interius formata, & organizata cum omnium membrorum internarumque partium delineatione, & diſtinctione, docent multi ex Patribus, vt *S. Auguſtinus 1. retract. c. 10. & lib. 13. de ciuitat. c. 24. Chryſoſtomus homil. 12. & 13. in Geneſim Hilar. in Pſalmũ 118. Cyprianus epiſt. 64. Diodor. apud Lippomanum in caten. Abulen. in c. 2. Geneſis. D. Bonauentura in 2. d. 17. n. 3, D. Alcimus c. 6. Pined. in Iob. c. 10.* Qui omnes ita de ea loquuntur, vt videantur ſentire quod lenior eſſet pars in carnem conuertenda, durior, quæ in oſſa, politior quæ in cutem, flexibilior quæ in neruos, & quæ in medullas mollior, & ſic ante animationem corpus eſſet organicum potentia vitam habens, vt ait *Ariſtot. 2. de An. c. 1. & 2.* Imo videtur hi Patres indicare, quod ita in prima creatione hominis Deus obſeruauerit, vt præluderet eiuſdem generationi, & minus miraculosè, quam oporteret, formaretur homo, ſuæque naturæ conformior, cum ſine neceſſitate Deus miracula non faciat.

Sed reſpondetur, quod licet in argumento aſſumantur

multa

multa tamquam certa, quæ ſint valde dubia, & fortaſſe non vera, non tamen probant hanc ſententiam: nam licet concedamus Deum præluſiſſe in prima hominis creatione eiuſdem naturali propagationi; & licet vera eſſet ſententia illorum Patrum, qui dicunt prius formatam eſſe luteam illam ſtatuam, & deinde animatam; licet etiam demus organizatam fuiſſe interius, & non tantum figuratam exterius; hæc tamen nec ſimul ſumpta, nec ſeorſim concludunt intentum.

Et vt ab hoc vltimo incipiam; certum eſt, quod in luto tota illa diuerſitas partium interiorum conſiſtit ſolum in maiori, vel minori duritie, aſperitate, lenitate, & mollitie eiuſdem luti, & varia delineatione, & figuratione, ergo in accidentali tantum diſpoſitione.

Deinde conceſſa illa Patrum ſententia tamquam probabili, quod nimirum prius tempore corpus Adami ſit à Deo formatum, nihil tamen infertur pro hac tertia ſententia, quæ aſſerit ante trigeſimum, vel quadrageſimum diem corpus humanum non animari anima rationali; nam ob creatoris infinitam virtutem, & omnipotentiam, & ob perfectiſſimam creaturæ ſubiectionem cum tanta, imo maxima celeritate facta eſt ſtatuæ illius formatio, & præparatio ad animam recipiendam, vt *Suarez in lib. de opere ſex dierum lib. 3. c. 1. nu. 15.* putet Angelorum miniſterium non interfuiſſe,
10 ſed ad ſummum potuiſſe ſolùm inſeruire ad congregandam materiam, & lutum in illo loco determinato: at vero nullatenus ad lutum comprimendum, & formandum, ſed formationem illam ſuperaſſe omnem Angelorum virtutem, & velocitatem: quare ſi Deus voluit, vt hanc formationem imitaretur naturalis in vtero generatio, ſolum infertur, quod breuiſſimo tempore præceſſerit Animæ rationalis creatio-
11 nem, & infuſionem organizatio illa à S. Iobo deſcripta, vt aliqui ex Auctoribus pro quarta ſententia afferendis exiſtimant de facto contingere.

Præterea ex auctoritate, & ex modo, quo S. Iob deſcribit propagationem humanam non ſequitur, quod prius tempo-

re

re organizatio præcedat animationem; ſed ſatis eſt, quod prius natura; vt etiam Pineda aduertit, in ordine ad operationes, quas anima in ſuo ſubiecto exercet; quia reſpectu illarum corpus organicum habet rationem cauſę materialis. Imo in ſententia *S. Thomæ, & Thomiſtarum*, qui, vt in præſenti aduertit bene *Auerſ. q.45. de corpore animato ſect.2.* 12
verſ. aſſerendum, cũ reijciãt in vniuerſum omnem formarum pluralitatem in vna materia, & dicant in mutatione ſubſtãtiali dari reſolutionem vſque ad materiam primam, non apparet ad quid tempore præcedente adſit in materia primum anima vegetatiua, & deinde iſta corrumpatur adueniente ſenſitiua, & eodem modo, adueniente rationali, hæc deſinat eſſe; nam ſemper anima, & quælibet forma ſubſtantialis in hac ſententia aduenit materię nudæ, & reſolutæ ab omni forma etiam accidentali.

Dices inſeruire ad ſigillandam, & determinandam materiam, vt ita determinata naturaliter exigat talem formam.

Sed contra, quia hęc determinatio, præter quam quod, eſt mera denominatio extrinſeca, cum nulla forma ſit in materia, quãdo denominatur, bene, & ſufficienter intelligitur facta per talia accidentia abſque multiplicatione animę vegetatiuæ primum, & deindè ſenſitiuę; ergo ſuperflua eſt iſta animarum præceſſio: ideo refert Viguer.cap.1.Inſtit.§.2. verſ.1.ab Oxonienſi Accademia fuiſſe reprobatam.

Quod ſi, vt alij philoſophantur, dentur formæ partiales heterogeneæ, quæ præcedant animam, & cum anima remaneant in materia, vt voluit *Scotus in 4. d.ſt.21.q.3.art.2.* cum ſuis, & Medici communiter aſſerunt apud *Bannes 1. de generat.c.4. q.8.art.4.* quos refellit *Auerſ. loc. cit.* adhuc reſpondetur ex hac Iobi deſcriptione non probari intentum, quia ex modo loquendi ipſius, ſolum habemus, prius enumerari partes heterogenas corporis, & deinde animæ creationem: at cum non potuerit omnia ſimul, & vno verbo recenſere, ideò vnam formam poſt aliam neceſſariò numerauit; id quod etiam in illa ſatis probabili ſententia ſeruandum

dum fuiſſet, quæ dicit ſimul cum anima, & non prius eſſe in corpore partes heterogeneas, quatenus ſunt eius effectus proprij; quam ſententiam latè, & efficaciter tuetur *Suar. de An. lib. pr. c. 1. nu. 6. 22. 13. & 24. & Auerſ. loc. cit.* vbi docent, quòd iuxta variam accidentium diſpoſitionem iam introductam in materia ſiue à calore vteri, ſiue à plaſtica virtute ſeminis, ſiue etiam à ſolo Deo, vt infra videbimus, vna & eadem anima indiuiſibilis diuerſo modo ſe vnit, & communicat diuerſis partibus materiæ,

Tandem aſſumitur etiam in argumento ex Auctoritate S. Iobi deſumpto, tanquam certum, quod prima humani corporis ex luto facti formatio tempore præceſſerit animæ rationalis creationem, quod non eſt certum; imò in contrariũ ſatis probabiliter ſentiunt *Damaſcenus, lib. 2. de fide c. 12. Nyſſenus lib. de opif. hom. c. 28. & 29. S. Auguſtinus*, qui licet loco ſupra citato valde propendeat in illam ſententiam, tamen hanc oppoſitam probabilem putat, & tenet *lib. 2. de Geneſ. contra Manichæum c. 8. & ipſe S. Thomas 1. p. q. 91. art. 2. & ſequent.* & præſertim *art. 4. ad 3.* & probabiliorem vocat, & tuetur *Suarez de opere ſex dierum lib. 3. c. 1. nu. 13.* nimirum ſubito, & in momento, ac ſimultanea operatione Adami corpus eſſe compactum, & in corpore animam à Deo fuiſſe productam; & probat, tum quia magis cõſentanea eſt hæc ſententia illis verbis Sacræ Scripturæ: *Faciamus hominem ad imaginem, &c. Creauit Deus hominẽ, &c. & formauit Deus hominem, &c.* tum quia hac ſimultanea, & inſtantanea mutatione videtur Deus creaſſe cætera animantia, tam quoad accidentalem, quam quoad ſubſtantialem organizationem, cum ea produxerit ſimplici, & abſoluto vocis imperio: Et tertiò, quia non fecit alias creaturas eo modo, quem poſtea naturalia agentia deberent imitari, licet ex præiacente produxerit materia: vt patet in productione volucrum ex aquis, & aliorum animalium ex terra, ſed altiori, & nobiliori modo operatus fuit, vtpote ad inſtar creationis ſubitò, & in inſtanti, non autem per

partes,

partes, & ſucceſſiuè, ſicuti fit ab agentibus naturalibus; & quidem meritò, vt diſtingueretur modus operandi Diuinus, qui eſt à virtute independente, & infinita, à modo operandi creaturæ, quæ in eſſe, & operari dependens eſt, & limitata; quare non poteſt dici quod in formatione primi hominis debuerit, aut voluerit præludere naturali hominum propagationi. Ideo hæc tertia ſententia non ſatis efficaciter probatur ex auctoritate Iobi.

SECTIO III.

Proponitur quarta, & quinta ſententia de tempore, quo anima rationalis incipit informare corpus humanum.

SVMMARIVM.

1. *Embryonem prius viuere vita vegetatiua, ſentiunt aliqui.*
2. *Ioannes Gallego Philippi tertij, & quarti Hiſpaniarum Regum Medicus reprehendit eos, qui dicunt animam rationalem creari in materia generationis.*
3. *In inſtanti, in quo creatur anima rationalis in materia, dicit idem auctor corrumpi dumtaxat formam Embryonis, quæ ibi tantum præcedebat.*
4. *Non placet idem auctor, dum dicit contra ſancta Romana Eccleſia ſenſum, & reuerentiam animæ rationali debitam facere, qui illam in humida materia ponunt.*
5. *Anima rationalis non educitur de potentia materiæ, ſed creatur ex nihilo.*
6. *Non præcedit tempore ſuum corpus, ſed in ipſo creatur.*
7. *In vnoquoque homine eſt vna tantum anima.*
8. *Anima rationalis eſt immortalis, & eſt vera forma informans corpus, & contrarium dicere, eſt graui cenſura dignũ.*
9. *Fœtus à principio ſtatim ac eſt completè accidentaliter organizatus informatur anima rationali ibi à Deo creata.*

10. Ex-

10. *Explicatur Ariſtoteles quando dicit hominem prius viuere vita plantæ, deinde animalis, & tandem hominis.*

11. *Vita apud Ariſtotelem duplex eſt, altera ſubſtantialis, quæ conſiſtit in actu primo, & altera accidentalis, quæ conſiſtit in operationibus.*

12. *Sententia affirmans animam rationalem creari in materia ſtatim; ac perfecta eſt accidentalis organizatio eſt multorum veterum, & recentiorum; & probatur facile.*

13. *Hac ſententia melius explicat miraculoſam Chriſti conceptionem abſque tot miraculorum ſuperflua multiplicatione.*

14. *Chriſti corpus fuiſſe in primo inſtanti perfectè organizatum, formatum, animatum, & aſſumptum à verbo Diuino certum eſt ex Concilijs, & Sanctis Patribus, & contrarium eſt temerarium, & erroneum.*

15. *In hac ſententia melius explicatur cur non debuerit naſci ante nouem menſes, & cur non creuerit in maiori quantitate.*

16. *Afferuntur, & explicantur aliqui Sancti Patres, & interpretes de paruitate Chriſti corporis in inſtanti incarnationis.*

17. *Aſſignatur cauſa efficiens humani fœtus, tam ingenioſè organizati.*

18. *Abſurdum videtur, quod aliquando corpus humanum ſit animatum, & non ab anima rationali.*

1 QVarta ſententia eſt cuiuſdam recentioris exiſtimantis ſupradictam tertiam ſententiam nimis detrahere animæ rationalis dignitati, quatenus illam in fæces ſeminales, & ſanguineam materiam Auctores immergunt. Hic autem dicit fœtum viuere prius vita vegetatiua, quam ipſe vocat Embryonis: hic eſt Ioannes Gallego Hiſpanus, & Philippi
2 tertij, & quarti Medicus, qui anno 1634. edidit tractatus quinque de generatione, vbi præſertim *lib. 1. tractat. 1. cap. 19. verſ. Quapropter,* temerarium dicit aſſerere quod anima rationalis à Deo creetur in ſolo ſemine, vel in maſſa ex ſemine,

mine, & ſanguine permixta: Idem repetit *cap.* 35. *verſ. Quam vero.* vbi dicit contra Sanctiſſimæ Matris Eccleſiæ Romanæ receptam opinionem ſentire, qui dicunt in liquido adhuc exiſtente humore, defluique paratiſſimo, animam pretioſiſſimam introduci. *Et cap.* 33. *verſ. Nobis tamen*, dicit ſuperfluam eſſe animam ſenſitiuam, ad introductionem animæ rationalis, propter rationes iam factas contra tertiam ſententiam, & ſufficere formam Embryonicam viuentem anima Embryonis.

Probatur hæc ſententia, quia nulla ratio Phyſica conuincit, vt inter vegetantem, & rationalem ſit forma intermedia ſenſitiua; imo potius eſt impedimento: nam ad introductionem rationalis, ſatis eſt debita attemperatio, & organizatio corporis: Sed hæc omnia ſufficientiſſimè præſtat anima Embryonica actu recipiens influxũ, ſeu directionem ab anima matris, quæ eſt agens principale vniuocum. Et ita intelligit *Galenum lib.* 1. *de ſerm.* loquentem de hoc principio cum ait. *Illud habere fœtum quatenus, vt planta gubernatur, & ſolum viuere, vt viuunt plantæ vſque ad expreſſam formationem, quæ apparet in tertio tempore, quando iam diſtinguuntur hepar, cerebrum, & cor cum omnibus vehiculis, per quæ ſit*
communicatio, &c. Et verſ. *Quapropter*, docet, quod in eo- 3
dem inſtanti in quo abſolutum eſt hoc modo cor, cerebrũ, & hepar creatur in illo corpuſculo anima rationalis à Deo, & corrumpitur anima Embryonis, & anima rationalis continuat actiones iam inchoatas nutritionis, augumentationis, exſiccationis, omnium partium ſeparationis, ac perfectæ elaborationis; & propterea dicit *Galenum* 1. *de ſem.* dixiſſe *plantam hanc, cum ſit animal, non amittere quam habebat facultatem, ſed alia inſuper acquiſita animal reddi*, &c.

Cæterum; licet quæ Gallego dicit de anima Embryonica, & de introductione animæ rationalis ſatis probabiliter diſputet, & non male ab omnibus audiantur, illud tamen, quod de anima rationali addit, nempe in irreuerentiam huius nobiliſſimæ formæ eſſe excogitatum, & contra Sanctæ

Romanæ Eccleſię ſenſum quod in immundam materiam in-
troducatur, nimis ſcrupuloſè, & immeritò exaggeratur; nã
quod ſubſtantia ſpiritualis informet impuram materiam, ne-
que phyſicè, neque moraliter detrahit illius dignitati, cum
4 ex parte animę immaterialis & incorporeę nõ detur cõtactus
quãtitatiuus, qui ſolus eſt conſpurcationis periculoſus: ſicuti
re vera, licet totus homo cõpoſitus ex anima rationali tam-
quã ex nobiliſſima forma dicatur *Iob. cap. 14. n. 4. de immundo
conceptus ſemine*: non tamen propterea detrahitur aliquid
formę pręſtantiſſimę, ſed magis declaratur admirabilis Dei
ſapientia, quod gemmam pretioſiſſimam abſque ſui vilitate
intra luteum vas collocauerit; ſicut radius ſolis impura tan-
git, neque tamen contaminatur.

Et ipſe Gallego fatetur animam rationalem aduenire ad exſiccandas, magiſque diſcernendas partes diſſimilares, & membra: ergo ſi tunc non eſt periculum, vt in illa humida, mucoſa, & nonadhuc exſiccata materia fœdetur, cur paulo ante tam ſcrupuloſe timet Catholicus auctor? neq; Sancta Romana Eccleſia, vt huiuſmodi periculum pręcaueret, fuit vel minimum ſollicita: ſed ſolum declarauit aliqua de fide circa ſubſtantiam animę rationalis. Quę autem ſunt de fide ab Eccleſia determinata circa animam rationalem ſunt hęc.

Primò animam rationalem non educi de potentia materiæ, vt cæterorum viuentium formæ educuntur, ſed ex nihilo à Deo eſſe creatam, & eſſe ſpiritualem. Ita in *Concil. Lateranen. ſub Innocentio III. cap. Firmiter de ſum. Trinit. & Fide. Vide Mag. in 2. d. 18. S. Thom. 1. p. q. 118. art. 2. Bellarm. tom. 3. de amiſſ. grati. l. 4. c. 11. verſ. Quod vero. Suar. de ani. l. 1. c. 9. n. 11. & de Ang. l. 1. c. 5. n. 7.*

Secundo non eſſe creatam ante corpus, vt male ſenſit Origenes: cuius error damnatur *à Leone Primo Pontifice epiſt. 31. & in primo Concil. Bracaren. c. 7.* ſed creari in ipſo corpore, vt *Leo primus* ſtatuit *in epiſt. ad Toribi.* & in *Concilio octauo Conſtant. act. 11.*

Tertio

Tertio non eſſe in vnoquoq; homine niſi vnam animam, 7
id quod repetitur *in Concil. octauo Conſtan. Can.* 11.

Quarto eſſe immortalem, & à corpore independentem, 8
in alio *Concilio Lateranenſ. ſub Leone X. ſeſſion.* 8. Eſſe autē in homine veram formam informantem, licet expreſsè non ſit definitum: eſt tamen apud Theologos ita certum vt contrarium cenſura graui ſit dignum, quod docet *Suarez lib.* 1. *de An. cap.* 8. *num.* 4. & merito cum in dicto *Concil. Lateranenſ. ſub Leone X. ſeſſ.* 8. poſtquam grauiſſimis verbis damnatus fuit error contra animę rationalis immortalitatem, ſtatim dicitur: *cum illa non ſolum per ſe, & eſſentialiter humani corporis forma exiſtat, verum immortalis, &c.*

Hęc ſunt quę Catholici communiter fatentur, & ſunt certa; cętera autem Sancta Eccleſia relinquit Theologorum, & Philoſophorum conſiderationi; Itaque hęc ſententia Gallegi Eccleſię auctoritate non probatur.

Quinta ſententia eſt illorum, qui dicunt fœtum à principio habere virtute ſeminis accidentalem organizationem; ſed ſtatim ac perfecta eſt, & completa huiuſmodi organizatio, itavt naturaliter exigat materia iſtam vnionem cum for- 9
ma ſubſtantiali, creari ibi à Deo animam rationalem, quę non ſtatim omnia munera vitæ exerceat, ſed ea primum quę ſunt vegetatiuæ, deinde quæ ſenſitiuæ, & demum ſuo tempore quæ intellectiuæ ſunt animę; & ita intelligunt quod au-
ctores communiter dicunt *ex Ariſtotele, lib.* 2. *de generat.* 10
animal. cap. 3. *Hominē prius viuere vita plantæ, deinde animalis, & tādem hominis*: hoc eſt gradatim procedere in exercitio harū operationū, quia primo tēpore apparent operationes vegetatiuę, ſecundo ſenſitiuę, & poſtremo rationales.

Et quidem negari non poteſt, hanc interpretationem eſ-
ſe ad mentem Ariſtotelis; nam apud ipſum vita, vel viuere, 11
duplici ſignificatione accipitur: primo modo ſubſtantialiter, vt idem ſit vita, vel viuere, ac animam eſſe vnitam corpori, & illud ſubſtantia ſua informare: ſecundo modo accidētaliter, vt importet operationes, & actus, qui accidentia ſunt, ſed magis ſenſibilia, & nota.

Eſt autem hæc diſtinctio ipſius Ariſtotelis, *lib. 1. Ethic. cap. 7.* vbi loquens de illo animali, quod rationem habet, hoc eſt de homine, præmittit hanc eamdem diſtinctionem, & aſſerit vitam accidentalem dici magis propriè; hoc eſt, vt ego intelligo, magis communiter, cum ait *quamdam eſſe vitam rationem habentis, ſed cum hac bifariam dicatur, exponenda eſt, qua eſt actu, & hac magis proprie dicitur vita. Et lib. 10. Ethicor. cap. 7.* ait *Vita quadam eſt operatio*. De priori autem acceptione loquitur, *lib. 2. de anim. tex.* 37. cum dicit, *Viuere in viuentibus eſt ſubſtantiale, &c.* At vero cum loquitur in allegato *cap. 3. lib. 2. de generat. animal.* de vita hominis, quod intelligat in ſecundo ſenſu conſtat ex eo, quod dicit in eadem ſignificatione; *lib. 5. de generat. animal. cap. 1. animalia quadam cum dormiunt, viuere vita planta*,&c. At manifeſtum eſt animalia cum dormiunt viuere quoad vitam ſubſtantialem, non ſolum vita plantæ, ſed etiam vita accidentali,ſeu quo ad operationes: & hanc Doctrinam docet etiam *S. Thomas 1. part. quaſt.* 118. *art.* 1. *ad* 4. Cum igitur ibi Ariſtoteles ſit intelligendus de vita quoad operationes, non eſt contra ipſum hæc ſententia, quę dicit humanum fœtum, ſtatim ac animatus eſt, viuere vita rationali, quoad eſſe ſubſtantiale.

12 Huius ſententiæ inter antiquos Philoſophos fuit *Philoponus in Comment. ad text. 3. & 24. lib. 2. de An. Albertus Magnus in ſumma de homine quaſt.* 18. & plures alij, quos citat *Dandin. lib. 2. de Ani. Cōmēt. 13. digreſſ. 8. p. 3. verſ. His duobus fol. Mihi* 790. 791. *Hugo de S. Victore tom. 1. lib. 4. Allegor. in Euang. Luca ad* ea verba. *Et exultauit: Beda to. 1. lib. de mun. cōſt. verſ. De certa* Eſt etiā expreſſa ſententia *Hippocratis, Galeni, Auicenna*,& plurimorū Medicorū,qui hac noſtra tempeſtate hac de re,ex profeſſo ſcripſerunt,quos infra citabimus. Inter recētiores hāc defēdūt *Petrus Carc. diſp. 38. c. 2. verſ. 2. verſ. Sed licet, &c. Hurtadus. de generat. diſp. 2. ſect. 8. n. 108. & 109. & P. Theophyl. Raynaud. de ortu infant. c. 10. n. 48.*

Probatur ratione, nam ſuperflua eſt illa animarum productio,

ductio, & corruptio; cum per ſolam animæ rationalis infu-
ſionem omnia ſatis, & bene explicentur. 13

Secundo, quia in hac ſententia facilius intelligitur con-
ceptio corporis Chriſti, eiuſque animatio, neque tot mira-
cula multiplicantur, ſicut in ſuperioribus ſententijs, quarum
exinde ſumitur inueriſimilitudo, quia abſque neceſſitate co-
gũtur multiplicare miracula. Nã cũ corpus Chriſti in inſtãti
formatum perfectè organizatũ, & animatũ ſit, vt dicitur in 5.
& 6. Synodo, & in Concil. Epheſ. nec non *in epiſt*, 11. Leo- 14
nis Papæ *ſimul carnem Chriſti fuiſſe formatam, & animatam,
& aſſumptam à Verbo*; & hæc omnia in primo inſtanti, vt do-
cent *D. Baſilius, Damaſcen.* & bene *Suarez tomo 2. in 3. p. diſp.
11. ſect. 2.* probat hanc concluſionem, eſſe Theologicam, om-
nino certam, & contrarium ſentire, temerarium, & erroneũ:
ſequitur quod non poſſint Auctores contrarij rationem red-
dere, cur non fuerit Chriſto neceſſarium exire de vtero Ma-
tris ante nouem menſes; cum enim alij infantes in illorum
ſententia egrediantur ante octauum menſem, quia animan-
tur poſt 35. vel 40. diem à conceptione; corpus Chriſti, quod
fuit animatum in primo inſtanti ſuæ conceptionis, fuiſſet ſub
maiori quantitate, & mole, quam naturaliter eſſe poſſet; ſup-
poſito, quod in vtero Matris ſteterit ſpatio nouem menſium, 15
vt vniuerſaliter recipit Eccleſia, & toto illo tẽpore creuerit.

Reſpondent aliqui, naturaliter debuiſſe quidẽ naſci antẽ
nouem menſes; ſed miraculo factum eſſe, vt ſpatio nouem
menſium ibi fuerit; tum vt occultaretur myſterium; tum nẽ
mõſtroſa, & pręternaturalis natiuitas videretur: Augmentũ
autem illud, cum fuerit factum ſpatio quadraginta dierum,
non videtur fuiſſe adeo magnum, vt ad ſenſum appareret, &
videretur præternaturale. Ecce igitur quomodo multipli-
cant miracula ſine fundamento, & neceſſitate, & ideo à *Sua-
rez loco citato* reprehenditur hæc reſponſio.

Alij dicunt, augmentum illius corpuſculi fuiſſe ita tempe-
ratum, & paulatim factum, vt non creſceret ſpatio nouem
menſium, niſi quantum alij Pueri ſolent creſcere ſpatio octo

menſium. Verum hæc etiam reſponſio merito diſplicet *Suarez ibidem*, quia iſta retardatio augmenti fuiſſet perpetuum miraculum; non enim fuiſſet naturalis, ſed ex diuina ſupernaturali prouidentia.

Ideo ipſe Suarez, & alij recentiores dicunt, quod organizauit quidem Deus corpus Chriſti in primo inſtanti; ſed quia minima, & maxima infantilis corporis quantitas non conſiſtunt in indiuiſibili, ſed aliquam habent latitudinem; potuit in primo inſtanti, eſſe ſub minima quantitate poſſibili ad recipiendam naturaliter formam humanam, & infans ſpatio nouem menſium potuit naturaliter creſcere vſque ad maximam quantitatem, quam talis puer intra talem vterum poſſet iuxta ſuam complexionem naturaliter habere; & ſic potuit compenſari exceſſus quadraginta dierum, quibus aliorum corporum animationem præceſſit.

Sed neque hæc reſponſio placere omnino poteſt, nam imprimis diuinare videtur; & deinde non vitat omnem multiplicationem miraculi. Inquiro enim, quis nouit, aut vnde ſciri potuit ab illa corporis puſillitate, quæ fuit à principio, tale incrementum paulatim ita fuiſſe inchoatum, & ſenſim factum, vſque ad præfinitum tempus Natiuitatis Chriſti, vt exactè potuerit peruenire Diuinus Infans ad maximam illã quantitatem, quam puer perfectæ complexionis, qualis erat Chriſtus intra talem vterum naturaliter exigebat: & quod potius, non ſatis fuerit illa paruitas ſufficienter recompenſata per exceſſum illum quadraginta dierum, quo fuit animatus fœtus ante tempus communis animationis?

Reſpondet à Deo tantam quantitatem ex puriſſimis Beatæ Mariæ ſanguinibus fuiſſe determinatam, & congregatam in vtero, quanta ſatis erat ad naturalem paruitatem infantilis corporis, vt poſtea ex incremento continuo ad illam maximam quantitatem perueniret, quæ naturaliter exigebatur in tali puero naſcituro.

Sed contra quia hæc eſt manifeſta diuinatio, ad quam cogit ſupradicta ſententia.

Deinde,

Deinde, cum Beata Virgo propter optimam complexionem, & perfectum calorem nullam haberet, nec in ſanguine, qui fuit materia conceptionis, nec in vtero imbecillitatem, aut imperfectionem, ſed omnia requiſita, quæ habent aliæ mulieres perfectæ complexionis, & virtutis, vt omnes admittunt, & notauit *Suarez diſp. 10. ſect. 2. verſ. Sed adhuc.* Sequitur quod minima illa materiæ portio, non eſſet in ea naturaliter exigita, ſed potius maior portio illi vtero deberetur, vt poſſet concipi corpuſculum maioris quantitatis, ſub qua infans naturaliter exigebat animari in vtero materno optimè diſpoſito.

Cum igitur debuerit Deus, tāquā naturalis concauſa illa ſola præſtare, quæ præſtitiſſet vir, ſi Beatiſſima Virgo humana operatione concepiſſet, ſequitur, quod determinatio illa ſanguinum fuerit miraculoſa; tum quia in alijs conceptibus humanis virilis concurſus illam non faciat; tum quia determinatio paruæ quantitatis erat contra naturalem exigentiam talis vteri: ſuperaddit igitur etiam hęc reſponſio miracula, & diuinare cogitur.

Sed adhuc in fauorem tertiæ, & quartæ ſententiæ video 16
hic multiplicari poſſe, quæ à quibuſdam Sanctis Patribus, & Sacræ Scripturæ interpretibus dicuntur, de paruitate corporis Chriſti in puncto Incarnationis ad oſtendendum, quā ſingularis, & ſupernaturalis fuerit illius Sanctiſſimi corpuſculi organizatio, nam *Petrus Comeſtor. in Hiſtor. Euang. cap. 2.* dixit quod poſtquam Sanctiſſima Virgo protulit illa verba, *Ecce Ancilla Domini*, quibus Angelicæ legationi conſenſum præbuit *ſtatim conceptus eſt Chriſtus de Virgine plenus homo in anima, & carne: ita tamen quod lineamenta corporis, & membrorum oculis diſcerni non poſſent, &c. Toſtatus in Paradoxo primo, cap. 27.* dicit *quod fuit paruæ quantitatis, minus quolibet alio corpore humano, cum perfectam organizationem attigerit, &c. Dionyſius Cartuſ. in cap. 2. Lucæ art. 3.* dicit, *quod diſtinctio membrorum oculis perceptibilis vix fuiſſet ob corporis paruitatem, &c. S. Thomas 3. p. q. 33,*

art. 2. ad 2. dicit de quantitate huius diuiniſſimi corporis, quod *non erat tam parua, vt in ea non poſſet ratio humani corporis conſeruari; cum in tali quantitate quorundam paruorum hominum corpora animentur, &c. & S. Bernardinus Senenſis tom. 1. ſerm. fer. 3. poſt Dom. 2. quadrag. art. 2. cap. 7.* dicit *quod cum Chriſtus in vtero Virginis venit, carnemque aſſumpſit, tanta breuitate circumamictus eſt, vt ſi iam conceptus in Virgine poſitus fuiſſet ſuper papyrum, vel palmam manus, vix eum humanus oculus percepiſſet; licèt Diuinitus, & anima, & corpore, atque omnibus interioribus, & exterioribus membris, & lineamentis perfectè completus fuiſſet, vt verificaretur, quod Iſaiæ 10. verſ. 23. & Apoſtol. ad Romanos c. 9. 27. de Chriſto teſtati ſunt. Verbum abbreuiatum faciet Dominus ſuper terram;* Ex quibus patet omnes vnanimiter admittere, quod illa corporis Chriſti puſillitas fuerit ſupernaturalis, & ſingularis: Non ergo eſt communis alijs humanis fœtibus.

Sed reſpondetur facilè nullos ex Sanctis Patribus, & Interpretibus dixiſſe, quod fuerit ſingularis illa Chriſti corporis organizatio, quoad paruitatem, ſed ſolum quoad cauſã, vnionẽ, & modum, quibus fuit producta, quia ſcilicet facta fuit virtute Spiritus Sancti, & quoad durationem fuit in inſtanti, & quoad vnionem, quia in eodem inſtanti fuit perſonaliter aſſumpta à Diuino Verbo. Bene verum eſt, quod omnes cum admiratione, & exaggeratione conſiderauerunt illam paruitatem, quatenus ſub illa Diuina Maieſtas totam ſe quodammodo abbreuiauerit: quomodo *D. Paulus ad Philippenſes cap. 2. num. 7.* admirabatur Diuinum Verbũ exinanitum in forma ſerui: & tamen nemo dixit huculque, huiuſmodi exinanitionem, & depreſſionem fuiſſe factam infra terminos naturaliter conuenientes humanæ naturæ.

Imo D. Thomas expreſſe videtur dicere, quod licet paruitas Chriſti corporis in puncto Incarnationis fuerit conſiderabilis, non tamen fuit adeo minima, vt ſub ea non poſſet naturaliter ratio humani corporis conſeruari, & animari, &

in

in hoc ſenſu, qui allegoricus eſt, non litteralis, accipienda ſunt verba illa *Iſaiæ 10. v. 23.* iuxta tranſlationem *ſeptuaginta Interpretum*, quos ſequutus eſt *D. Paulus ad Romanos. c.9.27.* quod nimirũ in Incarnatione Diuinum Verbum breuiauerit ſemetipſum, vniendo ſibi perſonaliter animã Chriſti, & corpuſculum ita paruum in inſtanti factum, ſicut ſolent aliorum hominum corpora poſtea in tempore organizari. Quare ex huiuſmodi locutionibus Sanctorum Patrum, & Interpretum nihil peculiare colligitur pro tertia, & quarta ſententia.

Tertio principaliter probatur quinta ſententia, quia melius ſaluatur quomodo homo ſit vnum ſubſtantiale, 17
& bene redditur ratio, & aſſignatur cauſa efficiens tam ingenioſi opificij, ipſa nimirum anima rationalis, aut Deus ipſe ſolus iuxta ſeptimum modum infra afferendum.

Quartò quia, ſi anima ſenſitiua præexiſteret in tali fœtu propter operationes, cum ipſa ſit principium operationum ſenſibilium, & propter has operationes ſit à natura inſtituta, debebit toto illo tempore, quo animat ante aduentum animæ rationalis poſſe illas exercere: at non poteſt, non enim poteſt ibi videre, audire, olfacere, guſtare, & tangere, cum ibi non poſſit habere obiecta; neque in materia tam humida frigus, calor, durities, aſperitas, & tangibilia percipi poſſunt: hoc eodem diſcurſu vtitur *Galenus lib. de format. fœt. cap. 3.* ad probandum cerebrum vltimò formari.

Quod ſi dicant Animam rationalem neque poſſe ſimiliter ſuas operationes ibi exercere, & ideo non eſſe admittendam hoc tempore in fœtu.

Reſpondent Auctores huius quintæ ſententiæ, eſſe diſparem rationem; nam anima rationalis eſt vnicum, & idem principium omnium operationum non ſolum ſenſibiliũ, ſed vegetabilium, quæ primo apparent; eo quod ipſa non ſit à vegetatiua in homine diſtincta.

Quinto quia ridiculum, & præter rationem videtur eſſe, 18
vt humanum corpus ſine anima rationali, beſtiam naſci di-

camus, vt ratiocinatur *Hugo de Sancto Victore, loc. cit.*

Sextò quia ſicuti triticum, verbigratia, ex tritici ſemine, & alia ſimilia ex ſimilibus ſeminibus perfecte, naſcuntur: ſic ex humano ſemine non niſi rationale animal naſci debet; vt argumentatur *Galenus in lib. An quod in vtero eſt animal. cap. 4. & 5.*

Et confirmatur, quia, ſtatim ac in morte ſeparatur anima rationalis à corpore, deſinunt omnes operationes vitales, tam vegetatiuæ, quam ſenſitiuæ; ergo ipſa ſola, ſe ipſa eſt omnium principium.

Hæ ſunt principales ſententiæ, quæ de humani fœtus animatione inueniuntur: ſunt autem varij modi, quibus, tum Medici, tum Anatomiſtæ coniectant tempus illud, quo tunc primum anima rationalis informat materiam: omnes tamen ad aliquam ex dictis ſententijs referuntur. Et quia non vno modo ſe explicant, vt clarius conſtet, quam dubium ſit, & incertum tempus primæ animationis, expedit illos modos ſeorſim referre.

SECTIO IV.

Afferuntur varij modi explicandi ſupradictas ſententias quoad tempus animationis.

SVMMARIVM.

1. *Animationis tempus iuxta diuerſas diſpoſitiones, tum ſubiecti, tum agentis eſt varium; ſed hæc varietas, vt Medici dicunt clauditur ſpatio quindecim dierum.*
2. *Quando fœtus non eſt perfecte formatus, eſt tamen animatus.*
3. *Sed re vera hoc ſpatium eſt excogitatum à Medicis, non tam ad deſignandum tempus animationis, quam perfectæ formationis.*

4. *Spa-*

4. *Spatio primi menſis Medici, & Anatomici fatentur, ſe non poſſe obſeruare, fœtum humanum propter paruitatem, & teneritudinem.*
5. *Quando Medici aſſignant tempus animationis, non poſſunt loqui, niſi de perfecta corporis formatione.*
6. *Auicenna credit primis ſeptem diebus, fœtum eſſe ſpumoſum; nona die delineari; decimaquinta eſſe ſanguinolentum; vigeſimaſeptima carneum; trigeſimaſexta habere membra diſtincta; quadrageſima, vel ad ſummum quadrageſimatertia die eſſe integrè formatum.*
7. *Concluditur diem trigeſimam, trigeſimamquintam, quadrageſimam, & quadrageſimamquintam non de animatione, ſed de perfecta formatione aſſignari.*
8. *Ideo non bene infertur tempus certum animationis eſſe à trigeſima, vſque ad quadrageſimam diem.*
9. *Puerperia in partu maſculi durant triginta dies; in partu fœminæ quadraginta.*
10. *Aſſerunt aliqui, tum ratione, tum auctoritate vtriuſque Iuris fœtum humanum non eſſe baptizandum ante trigeſimam diem.*
11. *Sed neque ex puerperijs, neque alio modo id bene probatur.*
12. *Rituale Romanum nulla habita ratione dierum, ſi viuus eſt fœtus, monet eſſe baptizandum.*
13. *Liber quæſtionum veteris, & noui teſtamenti, non eſt D. Auguſtini, ſed cuiuſdam Hæretici, qui ante illũ ſcribebat.*
14. *Et quiſquis ſit ille Auctor, meritò irridetur à Gloſſa.*

PRimus modus aſſignandi tempus, quo fœtus animatur, 1
eſt quorumdam Medicorum, qui iuxta Doctrinam *Galeni lib. de fœt. format.* monent non in omnibus fœtibus ſtatuendum eſſe idem tempus: nam ex diuerſitate caloris, & maiori diſpoſitione materiæ variatur; & tardius fœminæ, celerius mares, & inter mares citius calidiores, & ſicciores animantur: ſed hanc diuerſitatem claudi ſpatio quindecim dierum; ideo animationis terminum primum, dicunt aliquã-

do

do eſſe diem trigeſimum, vel trigeſimumquintum, vel quadrageſimum, vel quadrageſimumquintum, vel quinquageſimum. Sed vt notauit *Leuinus Lemnius, cap.* 11. *Gallego tract.* 1. *lib.* 3. *de nat. infant. cap.* 35. *verſ. cum igitur, & verſ. ex quibus*. Interdum hoc tempus anticipatur; nam multæ mulieres maſculum perdiderunt, vt ipſe fatetur ante trigeſimum
2 diem, quo tempore deprehenſus fuit inarticulatus fœtus; &, vt ipſe ſe explicat, non perfecte formatus, quare huiuſmodi termini à Medicis aſſignati videntur, potius ad deſignandam
3 perfectam formationem, quam fœtus animationem, id quod etiam notauit Daniel Sennertus lib. 1. de partu cap. 10. & nouiſſime Riolanus lib. 3. Antopograph. c. 6. his verbis: *Cæterum quæ de generatione partium corporis humani traduntur à Medicis, & Anatomicis, ea in perfectis, & abſolutis fœtibus contemplati ſunt, & adnotarunt; vt prudenter animaduertit Varolius dicens, quod pauci, vel nulli productionem, ſiue procreationem partium, quæ fit ab eo tempore concreti ſeminis vſque ad menſem integrum obſeruarunt, & deſcripſerunt. At ſane huiuſmodi opificium noſtris oculis imperuium, & inaſpectabile ſolo mentis diſcurſu, vel ex aliorum animalium fœtificatione deprehendi poteſt. Quis enim adeo crudelis, & inhumanus viuentis mulieris aluum incideret, ad huius rei inueſtigationem? in effluxu, ſiue in abortu artificium ſtructuræ ſæpius deſtruitur; & ob paruitatem puſilli corpuſculi, vel ſpernitur, vel non poteſt accuratè diſcerni delineatio, etiamſi conſpicilia adhibeas, quæ res multiplicare, & augere poſſint, &c.*

5 Hæc Riolanus, opportunè aduertens, Medicos cum tempus prædictum aſſignant, non loqui de animatione, ſed de perfecta corporis formatione: ipſorum enim eſt ea ſolum, quæ ad corporis ſanitatem ſpectant obſeruare principaliter, & tamquam proprium obiectum conſiderare.

6 Et Auicenna reprehendens eos, qui cum Galeno, & Hippocrate terminos fixos ponentes, maſculum trigeſima, & fœminam quadrageſima die formari aiunt, ipſe audacior illis, tempora deſignat. Spatium ſpumæ inquit ſex, aut ſeptem

rem ſunt dies; nonum diem, vt plurimum cenſet eſſe terminum primæ delineationis; in quintodecimo, genituram eſſe ſanguinolentam; in vigeſimoſeptimo carneam habere effigiem; in vigeſimo ſexto, fœtum habere caput ſeparatum ab humeris, & brachia, & crura à lateribus diſtincta; adeo vt iudicari poſſit fœtus formatus quadrageſima die, vel ad ſummum quadrageſimatertia.

Conſtat igitur, quod Medici, quando aſſignant diem trigeſimum, trigeſimumquintum, quadrageſimum, & quadrageſimumquintum, non de animatione, & vita, ſed de perfecta membrorum formatione loquuntur, quam Gallego ſubſtantialem formationem appellat, conſequentem ad accidentalem organizationem ab ipſo Embryonicam appellatã *ibidem verſ. Auicenna*. Vbi ſtatim infert, fœtum accipere animam à Deo per creationem, cum primum abſoluta eſt formatio accidentalis; & hoc quod vocant inſtans creationis, *qui ſciret, vtique*, ait, *ſciret tunc primò fœtum eſſe animatum anima rationali*: Sed cum ſit incertum, conijciunt aliqui eſſe à trigeſimo die, vſque ad quadrageſimum. 7

8

Probat primo Gallego hunc dicendi modum, quod nimirum ante trigeſimum diem fœtus non ſit humana forma animatus, *ex Hippocrate lib. de nat. puer.* argumento deſumpto ex mulierum parturientium puerperijs: hæc enim poſt maſculi partum durant dies triginta; poſt partum vero fœminæ dies quadraginta, & quadraginta duos, quàm longiſſimè. 9

Secundò, quia etiamſi Eccleſia moneat, vt Miniſtri Sacramentorum diligenter caueant, quod fœtus non pereant, ſine Baptiſmo; Parochi tamen, & obſtetrices id non curant ante trigeſimam diem.

Tertiò probatur auctoritate deſumpta ex D. Auguſtino, 10
relato paulo ante *ex c. Moyſes 32. q. 2.* nam ibi diſputans, an ex traduce ſint animæ ſicut, & corpora; & defendens Catholicam veritatem, quæ docet animas rationales, non ex traduce fieri, ſed à Deo creari ex nihilo, itá ratiocinatur. *Si*

cum

cum ſemine ſtatim exiſtit anima, vt ſentiunt, qui ex traduce faciunt, multa anima quotidie pereunt, cum ſemen fluxu quodam non proficit natiuitati; quam ſequelam non tam probat, quam ſupponit, vt certam; Ruunt igitur Catholicæ veritatis præcipua fundamenta, ſi non exiſtit aliquando corpus ſine anima.

Quartò; quia Iura ciuilia non puniunt, vt homicidam pœna capitali niſi illum, qui cauſauit abortum animatum, *l. Diuus ff. de extraord. crim. & l. penult. C. ad l. Cornel. de Sicar. & l. ſi mulierem, ff. eo, & l. Cicero, ff. de pœn.* Et Iura Canonica non imponunt pœnam irregularitatis, niſi quando fœtus eſt animatus; nam *in cap. conſuluiſti 2. quaſt. 5.* Stephanus V. reſpondens Epiſcopo Moguntino dicit, homicidã eſſe, qui conceptum in vtero abortum deleuerit, vbi Gloſſa explicat de abortu formato; iuxta *cap. Moyſes 32. q. 2.* vbi ex D. Auguſtino, pro eodem accipitur abortus formatus, & animatus: imo expreſſe docet in fœtu non eſſe animam ante ipſius formationem, *& cap. ſicuti 32. quaſt. 2.* deſumpto ex Epiſtola *D. Hieronymi ad Algaſiam* dicitur *ſicuti ſemina paulatim formantur in vteris, & tandiu non reputatur homo, donec elementa confecta ſuas imagines, membraque ſuſcipiant.* Igitur antequam imaginem, & lineamenta acceperit fœtus, id quod non ſtatim in conceptione fit, non erit ille homo; nempe forma ſubſtantiali humana, quæ eſt anima rationalis, caret. *Et in cap. ſicuti ex litterarum de homicid.* Innocentius III. declarat, illum Monachum, qui abortum cauſauerat, eſſe irregularem, ſi conceptus erat *viuificatus*, minimè vero ſi non erat *viuificatus. Et Sixtus V. in ſua conſt. 77. in præfat.* deſumptis verbis ex *D. Auguſtino lib. 1. de nuptijs, & concupiſcentia cap. 15.* relato *in cap. aliquando 32. quaſt. 2.* dixit, abortum procurantes eſſe in cauſa, vt proles prius intereat, quàm viuat, & §. 1. diſtinguit inter fœtum animatum, & inanimatum, formatum, & informem; prout etiam diſtinguit inter animatum, & inanimatum *Gregorius XIV. in ſua Conſt. 8. §. 2. & 3. & Clem. VIII. in decreto ſuper Caſuum reſerua-*

tione

tione pro regularibus.

Sed hæc argumenta non probant efficaciter intentum: ad 11
primum enim reſpondetur, quod purgatio illa mulierum non concludit neceſſario, quod animatio fœtus non poſſit præcedere diem trigeſimum; ſed ſolum probat, quod in partu maſculi purgatio ſit breuior, & in partu feminæ longior; iuxta maiorem ſanguinis copiam. Imo Medici illi, qui cum Auicenna admittunt prima vitæ filamenta inchoari nono die, non videntur ſibi ſatis cohærere, dum fatentur ante trigeſimum diem, iam adeſſe in fœtu actiones vitæ, nempè nutriri, & diſtingui membra: negant autem vitæ principiũ. 12

Ad ſecundum, Reſpondetur eſſe illud, quod cauere intendimus, ideo non probat. Et ipſe Gallego admittit aliquando, intra breuius tempus ordinariæ formationis, fœtum poſſe eſſe animatum, & plures mulieres ante trigeſimum diẽ maſculum perdidiſſe: non igitur conſequenter loquitur, dum monet baptizandum eſſe Infantem conſtitutum in periculo mortis, ſi ſit viuus; & concedit fieri poſſe, vt viuat ante trigeſimum; & ante hunc dicit non eſſe baptizandum. Imo, quod eſt valde notandum, Rituale Romanum Pauli V. præcipit, vt ſi quando contingat matrem prægnantem mori, viuo fœtu intra viſcera remanente, extractum ab vtero eſſe baptizandum: non tamen obligat miniſtrum ad baptizandum poſt triginta dies tantum, ſed tunc qualecumque ſit tempus periculi, quod prudentũ miniſtrorum iudicio determinandum relinquit. Quare noſtræ intentioni fauet Ordo Eccleſiæ, quatenus mortua matre prægnante, eàque ſecta, ſtatuit, vt ſine aliquo reſpectu ad tempus, baptizetur fœtus, ſi ſit viuus.

Ad tertiũ, Argumentũ pariter facilis eſt reſponſio; nã librũ illũ *Quæſtionũ veter. & non. teſtam.* ex quo deſumitur *cap Moyſes* eſſe Auctoris Hæretici, teſtatur Bellarminus, & pluribus illum erroribus indignis tãto Doctore, conuincit: præſertim vero non eſſe librum D. Auguſtini conſtat *ex q.* 44. in qua dicit Auctor ab Excidio Hieroſolymitano, vſq; ad tempus,

in quo ipſe ſcribebat, fluxiſſe annos trecentos ſeptuaginta duos à Natiuitate Chriſti;ſed D. Auguſtinus mortuus eſt anno Chriſti 430. ætatis ſuæ annorum 76. Cum ergo natus ſit anno 354. ſequitur quòd anno 372. quo ſcriptus eſt hic liber, eſſet Auguſtinus annorum ſexdecim; at ipſe non potuit cœpiſſe ſcribere, pro Chriſtiana fide, niſi poſt ſuſceptum baptiſmum, quem anno ſuæ ætatis trigeſimo ſuſcepit, & fuit annus poſt Chriſtum natum 384. Et ſic anno duodecimo poſtquam ſcriptus fuit liber *Quæſtionum ueter. & nou. teſtament.* Non igitur eſt veri Auguſtini hic liber, ſed alterius ſub eius nomine: & idem ſentient DD. Louanienſes.

Minus probat ratio allata; ſi quidem ſequela illa, quam ſupponit de Animabus quotidiano ſeminis fluxu pereuntibus, valet contra illos, quos ille Auctor redarguit, qui dicebant animam rationalem fieri ex traduce. Non valet autem contra Catholicos, qui dicunt creari ex nihilo in materia, ſaltem accidentaliter diſpoſita, vt ſupra *ſect.* 1. iam vidimus, quæ quidem natiuitati proficit, cum ſit neceſſarium ſubiectum; neque conſiſtit in fluxu ſeminis; licet non ſit adhuc ſubſtantialiter, organizata. At verò quicumque ſit auctor illius libri, ſanè nullius eſt nominis, & ideo merito irridetur à Gloſſa; nam volens Auctor ibidem probare quod anima rationalis non poteſt præcedere organizationem ſeu formationem corporis, ait *Anima certe, quia ſpiritus eſt, in ſicco,* id eſt rudi, & informi corpore *habitare non poteſt.* Gloſſa; V. *in ſiccco dicit argumentum eſſe pro Normannis, & Anglicis, & Polonis, vt poſſint fortiter bibere, ne anima habitet in ſicco.*

Ad quartum argumentum reſponſio non eſt ita breuis, ideo commodius reijcitur in ſequentem ſectionem.

SECTIO V.

An ex diſtinctione Iuris Ciuilis, & Canonici de fœtu animato, & inanimato inferat benè Gallego huiuſmodi humanum fœtum ante menſem non eſſe baptizandum.

SVMMARIVM.

1. *Ex iudicio iuriſperitorum dubitari poteſt fœtum ante trigeſimum, vel quadrageſimum diem eſſe animatum.*
2. *Refertur ſententia eorum, qui dicunt, quod iura non puniunt eos, qui dant cauſam abortui, niſi quando infans eſt iam natus.*
3. *Homo non dicitur niſi poſtquam natus eſt.*
4. *Pœna capitali, ſed non pœna mortis punitur, qui cauſauit abortum animatum.*
5. *Qui in vtero eſt, pro iam nato habetur, in ijs, quæ ſunt ſibi vtilia: non autem in ijs, quæ alijs nocent.*
6. *Alij dicunt tunc puniri abortum tamquam homicidium, quando fœtus erat formatus.*
7. *Nulla Iura Ciuilia puniunt abortum pœna mortis.*
8. *Sunt, qui putent fœtum non eſſe formatum, niſi poſt octauum menſem.*
9. *Sed hi Auctores præterea plura requirunt, ad effectum, vt delictum abortus puniatur pœna mortis; & primò, vt ſit vitalis, id eſt non octimeſtris.*
10. *Secundò: vt ſit doloſe cauſatus.*
11. *Tertiò: vt ſit procuratus à ſciente, mulierem eſſe prægnãtẽ.*
12. *Quartò: vt non ſit cauſatus abortus, ex fine ſaluandi mulierem.*
13. *Quintò: vt non ad turpitudinem matris occultandam.*
14. *Sextò: vt mater, quæ ſibi abortum cauſauit, ſciret, & aduerteret, ſe eſſe grauidam.*
15. *Septimò: nec punitur mater, ſi dicit ſe peperiſſe filium mortuum.*

16. Ipſi

16. *Ipſi iuriſperiti monent, ſaluandam eſſe baptiſmo animam fœtus; etiamſi, qui illum deleuit eximatur à pęna.*

17. *Et confeſſarios debere attendere in abſolutione à peccato abortus, an fœtus eſſet animatus.*

18. *Qui fœtũ animatum, vel inanimatũ delet, peccat mortaliter.*

19. *Irregularitatis pœna non imponitur abortui, niſi fœtus ſit animatus, imo viuificatus.*

20. *Affertur textus D. Auguſtini, in quo dicitur, quid ſit fœtũ eſſe viuificatum.*

21. *In ſententia D. Auguſtini, dubitari poteſt, an fœtus, qui non eſt formatus, ſit animatus.*

22. *In eiuſdem ſententia fœtus viuificatus eſt, quando exercet operationes ſenſibiles.*

23. *Fœtus, qui non habet vitam in actu ſecundo, non poteſt occidi in ordine ad pœnam irregularitatis.*

24. *Laudatur Cenſura Reuerendiſs. P.D. Hilarionis Rancata.*

25. *Fœtus dicitur viuificatus non ſolum quando eſt animatus; ſed præterea quando habet operationes animæ ſenſitiuæ.*

26. *Iura Ciuilia, & Canonica quando puniunt abortum fętus animati, pro animato intelligunt viuificatum, ſeu animatũ in actu ſecundo; quia ex operationibus ſenſitiuis iudicant abortum eſſe homicidium.*

27. *Deus ipſe huic iudicio ſe accommodauit Exod. 21. quia humano iudicio rem eſſe dubiam conſiderauit, quod in fętu informiter animato ſit anima.*

28. *Ideo Doctores conueniunt, abortum maſculi ante quadrageſimum, fęminæ vero ante octogeſimum, non eſſe punibilẽ tamquam homicidium, quia res eſt dubia.*

29. *Non ergo datur tempus ante quadrageſimum, vel octogeſimũ diem, in quo certũ ſit fętum nõ viuere anima rationali.*

EXiſtimat Gallego, opinionem ſuam de non baptizando humano fœtu ante trigeſimum diem, firmiter eſſe fundatam, in vulgata diſtinctione fœtus animati, & inanimati: ſed vt videamus, quam inſufficiens ſit hæc ratio; quod nimirum, quia

quia tam Ius Canonicum, quam Ciuile non puniunt, niſi occiſionem fœtus animati: ergo omnes fateri debemus dari tempus ante menſem, in quo fœtus non ſit animatus; & ſic non potuit ante menſem baptizari. oportet, vt aliquantulũ immoremur in recenſendis varijs Doctorum opinionibus, de huiuſmodi pœnis, quas vtrumque Ius imponit ijs, qui cauſam dant, vt fœtus animatus intereat: nam ex diuerſitate iudicij, quod Prudentes Iuriſperiti formant de hoc delicto, nos etiam inferre poterimus, quam prudenter, dubitare poſſimus, fœtum eſſe animatum, etiam ante illud tempus, 1
quod Doctores exigunt, vt delictum huiuſmodi puniatur pœna mortis.

Prima ſententia poteſt eſſe illorum, qui dicunt numquam 2
iura punire pœna mortis eos, qui procurant abortum fœtus animati, ſed ſolum quando infantem iam natum occidunt; ita videtur ſentire *Alex. in l. quod dicitur num. 3. ff. de liber. & poſth.* & ante ipſum *Bald. ibidem. Decius conſil. 535. num. 3. Fulgoſ. in l. ſi mulierem num. 1. ff. ad l. Cornel. de Sicar. & Marſil. ibi num. 5.* adhærent *Theſaur. Pedemont. deciſ. 12. num. 8. & 9. & Menoch. de arbitr. caſ. 1357. num. 7.* quia inquit *Menochius*, etiamſi fœtus ſit animatus, non tamen homo eſſe 3
dicitur. Et *in l. ſi quis aliquid, §. Qui abortiui. ff. ad l. Cornel. de Sicar.* habemus, quod *ſi ex eo mulier, aut homo periret, ſummo ſupplicio afficiantur*. At vero *Papinianus l. Falcidiæ ff. ad l. Falcidiam. Ariſt. lib. 2. de generat. Animal. c. 11.* & latè *Theſaur. d. deciſ. 12. num. 7.* homo non dicitur, niſi poſtquam natus eſt; aut ſi eſt homo, eſt homo tantum in ſpe, vt dicitur *in l. cum inter veteres C. de fideicõmiſſis*, ibi, *quod nondum natus ſperatur eſſe homo*; & cũ minus ſit, quod eſt in ſpe, quam quod eſt in re, ſeu quod iam habet eſſe productum, *l. minus, ff. de regi iur.* inferunt huius ſententiæ auctores, minori pœna, quam homicidij, puniendum eſſe homicidium abortus animati, nondum nati. Et ideo *Menochius* poſt *Theſaurum* arbitratur homicidium abortus animati nondum nati 4
puniendum eſſe non pœna mortis, ſed pœna capitali, cuiuſ-

 modi

modi ſunt pœna relegationis, exilij perpetui, vel Triremiũ:
iuxta *l. ſecundam*, *& l. capitalium*, *ff. de pęnis*.

Quod ſi obijcias *l. ſeptimam*, *de ſtat. hom.* in qua dicitur
quod *qui in vtero eſt*, *pro iam nato habetur*.

Reſpondent aliud eſſe quod ſit tale, & aliud, quod habea-
5 tur pro tali; & quod in illa *l. 7. Paulus Iuriſconſultus* ſe de-
clarans, dicit, quod licet homo nondum natus in ijs, quæ
ſpectant ad ſuum commodum habeatur pro tali; at in ijs, quę
reſpiciunt intereſſe alterius, non habetur pro nato; quare
cum puniri homicidium pœna mortis, ſit maximum homi-
nis præiudicium, hinc eſt quod hi Auctores, illum non pu-
niant pœna vltimi ſupplicij, niſi fœtus ſit iam natus: cum igi-
tur in ſententia horum Auctorum fœtus ſit animatus, & ta-
men qui illum interimit non puniatur pœna mortis, conſtat
ex tali diſtinctione non deſumi argumentum efficax pro
Gallego.

6 Secunda ſententia eſt eorum, qui credunt, non eſſe expe-
ctandam infantis natiuitatem, vt procurans abortum tam-
quam verus homicida pœna mortis puniatur; ſed attenden-
dum eſſe, an fœtus ſit formatus. Fundamentum huius ſen-
tentiæ eſt, quia nullum Ius Ciuile affertur, quod vltimo ſup-
7 plicio hoc delictum puniat, & primo ex allatis legibus *l. Di-
uus*; punit matrem, quæ data opera partum abegit, & punit
illam, ſola pœna temporalis exilij. *Lex penultima*, *C. ad l.
Cornel. de Sicar.* expreſſis verbis loquitur, non de eo, qui
fœtum immaturum abegit, ſed de eo, qui occidit infantem
iam natum. At vero *l. ſi mulierem*, *ff. ad l. Cornel. de Sicar.*
punit illum, qui poculo dato, non ſolum fœtum, ſed matrẽ
etiam occidit: *& l. Cicero*, *ff. de pen.* punit matrem, quæ ac-
cepta pecunia, medicamentis fœtum abortiri fecit; quod de-
lictum, cum non ſit vnum, quia vltra homicidium continet,
etiam pecuniæ receptionem ad perpetrandum homicidium,
& delationem hæreditatis ad ſecundos hæredes, nihil mirũ,
quod morte puniatur. Sed re vera non imponit lex iſta mor-
tem, ſed pœnã capitalem. At vero cum ſimus in caſu, in quo

Iura

iura ſunt interpretanda, oportet illa emollire potius, quam exaſperare, *l. interpretationes, ff. de pœn.* & fauet huic explicationi Ius Canonicum quatenus *in cap. Moyſes 32. quæſt. 2.* nulla eſt diſtinctio de fœtu animato, & inanimato, ſed ſolũ de fœtu formato, & informi, quæ verba ex Pſeudo-Auguſtino deſumpta, ſunt ab eo accepta *ex cap. 21. Exod.* vbi Deus non punit pœna mortis, dantem cauſam abortui, niſi quando mater cum fœtu moritur.

Defendunt hanc ſententiam. *Menoch. de arbitrar. caſ. 357. & Theſaur. d. deciſ. 12. num. 7. & 8.* ſed hic Auctor exiſti- 8
mat fœtum non eſſe formatum regulariter, niſi poſt octauũ menſem; in quo ſanè decipitur; nam formatio fœtus terminatur, vt vidimus ex ſententia Medicorum, multo ante; ſed ipſe aliam circunſtantiam inuoluit, quam putat neceſſariam ad effectum, vt huiuſmodi delictum puniatur pœna mortis, nempè vt fœtus ſit vitalis; qualis non eſt fœtus octimeſtris; 9
& ideo dum ipſe Vercellis iudicaret, cum duobus Senatoribus ex quinque, qui rotam Vercellenſem regebant, à pœna mortis liberauit mulierem quamdam iam damnatam, quæ partum quidem formatum abegerat; ſed quia partus erat octimeſtris, & ideo nullo modo vitalis, vt teſtatur. *Hippocrates lib. de octimeſtr. part.* mollito Iurium rigore, obtinuit in reuiſione ſententiæ, vt mulier illa à pœna mortis liberaretur. Ex hac ſententia plures modi, vltra iam indicatum, de 10
partu octimeſtri recedendi à rigore Iurium excogitati ſunt ab Auctoribus, quos refert *Farinac. q. 122. n. 138.*

Aliqui enim dicunt, temperandum eſſe rigorem, etiamſi 11
Mulier attingeret nonum menſem: quando percuſſio non fuit doloſa, hoc eſt animo cauſandi abortum. *Farinac. n. 152.*

Alij, quando qui cauſam dedit abortui neſciebat, mulie- 12
rem eſſe prægnantem. *Menoch. d. caſ. 357. n. 18. Farinac. num. 153.*

Alij, quando qui abortum cauſauit, pro muliere ſaluanda id fecit: nam in iſto caſu ab omni pœna Iure Ciuili impoſita excuſaretur. *Marian. Socin. ſeni. in cap. ſi aliquis. de Homicid.*

Menoch. ibid. n. 20. quia, qui vitam vnius perdidit, vt alterius vitam tueretur, quando vtriuſque vita periclitabatur, non deliquit.

13 Alij, in Filia, quæ ſuaſionibus impiæ Matris, abortum in ſe fecit, vt ſuam turpitudinem occultaret, nullam pœnam agnoſcunt: *Decius conſil.* 135. ſed alij arbitrariam reputant. *Oſaſc. deciſ.* 60. *n.* 8. *Menoch. n.* 22.

14 Alij, quando mulier ipſa abortum inaduertenter ſibi cauſauit, neſciens, ſe eſſe prægnantem. *Oſaſc. ibid. Theſaur. deciſ.* 13. *n.* 3. *Menoch. ibid.* 23.

15 Et alij demum temperant rigorem pœnæ mortis, quando mulier dicit, ſe peperiſſe fœtum mortuum, & illum ſepulturæ tradidiſſe, quia ſine dolo præſumitur feciſſe: *Theſaur. d. deciſ.* 13. *n.* 7. *Menoch. d. caſ.* 357. *num.* 24.

16 Patet igitur Iura Ciuilia non ſtatim, ac fœtus eſt animatus punire illius extinctionem pœna mortis, ſed ſæpius à pœnis capitalibus, & aliquando etiam ab omni pœna excuſare. Et quamuis tam varijs excuſationibus à pœnis, etiam imponendis vel abſtineant, vel remorentur; tamen iſti Auctores aduertunt, & præſertim *Theſaur. d. deciſione* 12. *n.* 7. *& Menoch. d. caſ.* 357. *n.* 7. ſemper habendam eſſe rationem animati fœtus propter Miniſterium Baptiſmi; quia inquit *Theſaur.* grauiſſimum eſt peccatum in foro conſcientiæ propter
17 periculum animæ, fœtum ſine baptiſmo perire. *Et n.* 9. addit Confeſſarios nihilominus debere in foro conſcientiæ attendere, an fœtus ſit animatus; & pœnitentiam congruam imponere delinquenti: non eſt igitur tutum in conſcientia negligere, ſeu omittere baptiſma abortiuorum eo tempore, quo Iura Ciuilia illos, qui fœtus interitum cauſant, aut pœna arbitraria, aut nulla puniunt, & hoc de iure Ciuili. Sed iam videamus, quid ex eadem diſtinctione fœtus animati, & inanimati ſequatur inſpecto Iure Canonico.

Et primo cum Ius Canonicum attendat, non ſolum ad imponendas pœnas ijs, qui abortum cauſant, ſed etiam ad dignoſcendam culpam huius delicti, declarat tam illum, qui

abor.

abortum delet animatum, quam etiam qui inanimatum peccare mortaliter; & licet non ſit verè homicida; in conſcientia tamen tamquam homicida cenſetur: vt eſt expreſſus textus *in cap. ſi aliquis de homicid.* in quo ſtatuitur, quod qui ex paſſione potionem dederit, vt impediret generationem, aut 18
conceptum, ſiue etiam hominis natiuitatem, *vt homicida teneatur*, vbi Barboſ. idem notat num. 3. cum multis, & ideo Tertull. in Apolog. cap. 3. dicebat, quod *homicidij feſtinatio eſt, prohibere naſci: nec refert natam quis eripiat animam, an diſturbet naſcentem; homo eſt qui futurus eſt, nam fructus in ſemine eſt, &c.* quibus verbis eamdem culpam homicidij cognoſcit Tertull. in inanimati fœtus, ac in nece animati. Et tenent omnes cum *Couarr. in Clement. ſi furioſus de homicid. part. 2. §. 3. n. 1.*

At vero pœnam irregularitatis non imponunt Sacri Canones huic delicto, niſi quando fœtus eſt talis, vt eius de- 19
ſtructio, ſit verum homicidium, quod aduertit *Sayrus lib. 7. de cenſur. cap. 1. num. 2. & Barboſ. d. num. 3. Et in cap. ſicut ex litterarum de homicid.* quo in loco *Innocent. III.* vigilanti verbo vſus eſt, dum declarans, Monachum illum eſſe irregularem dicit, *ſi viuificatus erat conceptus*: pro cuius verbi intelligentia.

Aduertendum eſt ex D. Auguſtino quæſt. 180. in Exod: & refertur in cap. quod vero 32. quæſt. 2. quia cap. 21. Exod. num. 22. cum Deus decreuerit, quod qui fuit cauſa, vt mulier prægnans abortiuerit, & eiecerit, vt Septuag. Interpretes declarant, Infantem nondum formatum, pœna arbitraria puniretur: at vero ſi mortua fuerit ipſa mulier puniretur pęna mortis: dicit S. Doctor *hic de anima quæſtio ſolet agitari,* 20
vtrum quod formatum non eſt, nec animatum quidem poſſit intelligi, & ideo non ſit homicidium; quia nec exanimatum dici poteſt, ſi adhuc animam non habebat, &c. & deinde ſubdit
ſi ergo illud informe puerperium iam quidem fuerit, ſed adhuc 21
quodam modo informiter animatum; quoniam magna de anima quæſtio non eſt præcipitanda indiſcuſſa temeritate ſententiæ,

ideo lex noluit ad homicidium pertinere; quia nondum dici po-
22 *teſt anima viua in eo corpore, quod ſenſu caret, ſi talis eſt in car-*
ne nondum formata, & ideo nondum ſenſibus prædita, &c.
Quando igitur anima, quæ eſt vita in actu primo, non eſt in
corpore viuens in actu ſecundo, hoc eſt, non tribuit illi ope-
rationes vitales, & quidem ſenſitiuas, tunc iuxta S. Augu-
ſtini doctrinam in tali corpore, quod, inquit, *ſenſu caret* viua
dici non poteſt. Non occiditur igitur id, quod non habet
23 hanc vitam in actu ſecundo, etiamſi habeat in ſe principium
vitæ, quod eſt anima: vnde, & animatum in hoc ſenſu dici-
tur mori ea morte, quæ opponitur vitæ, quæ eſt in actu ſe-
cundo.

Hanc ingenioſam interpretationem fœtus animati, & vi-
24 uificati docuit me, & indicauit Reuerendiſſimus D. Hila-
rion Rancata Ordinis Ciſtercienſis in Alma Vrbe Præſes
Generalis dum ad inſtantiam Eminentiſſimi, & Reuerendiſ-
ſimi D.D. Marci Antonij Cardinalis Franciotti ſua eruditiſ-
ſima cenſura meum hoc opuſculum illuſtrare dignatus eſt; &
coincidit cum illa Doctrina Ariſtotelis, quam ſupra *ſect.* 2.
verſ. Et quidem, &c. tradidi, quod homo prius viuat vita
plantæ, quoad vitam, quæ conſiſtit in operationibus.

Reſpondeo igitur ex Doctrina S. Auguſtini, fœtum dici
animatum, eſſe aliquid minus, quam eſſe viuificatum: ani-
matus eſt enim, & dicitur fœtus, ſi habeat animam, ſeu vitam
25 in actu primo; at vero fętus viuificatus ſignificat aliquid am-
plius, nempè actum primum, & ſecundum, id eſt animam,
& functiones vitæ ſenſitiuæ ab eadem procedentes: quo ſen-
ſu *Geneſis cap.* 2. *num.* 7. Adam à Deo perfectè delineatus,
& humana corporis imagine formatus, poſt inſufflatā ani-
mam dicitur *factus in animam viuentem*, cui *D. Paulus* 1.
Corinth. cap. 15. *num.* 45. aſſimilat ſecundum Adam Chri-
ſtum *factum in ſpiritum viuificantem*; vt viuificans ibi ſit idē,
ac viuens in actu ſecundo. Plus eſt igitur eſſe viuum, ſeu vi-
uificatum, quam animatum, iuxta D. Auguſtini Doctrinam,
qui non vocat puerperium viuum, quandiu ſenſu caret: caret

autem

autem quandiu non habet organa ſenſuum; etiamſi animam, quæ eſt principium ſentiendi fortè habeat ante organizationem, ſiue, vt ipſe loquitur, *ſit informiter animatum*.

Ex dictis colligitur facilè, cur iura Ciuilia, & Canonica non puniant niſi eos, qui delent fœtus viuificatos; vt opportunè loquitur Innocentius III. cuius intelligentia, vt video fugit alios Canoniſtas, vno excepto Reuerendiſs. D. Hilarione, inter omnes oculatiſſimo interprete. Cum enim cōmunis opinio pro eodem accipiat fœtum animatum, & animæ functiones exercentem, nam ex nullo alio ſigno poterant iudices humani, & legum conditores dignoſcere (ita vt homo, cui lex illa Exodi, & omnis alia lex, tam Canonica, quam Ciuilis eſt poſita, capax eſſet legalis obſeruantiæ, quod abortiri facere mulierem, & puerperium necare eſſet delictum homicidij) niſi ex formatione corporis organici,& vitalium functionum exercitio: ideo, ante talem formationem, vt dicebat D. Hieronymus, *non reputatur homo*, licet fortè ſit homo; quia in fœtu iam viuat anima in actu primo, quod eſt dubium noſtrum. Quare in re dubia, fauorabilior pars pro delinquente fuit à lege eligenda; & huic dubio etiā Deus ipſe voluit ſe per Moyſem accomodare: quare nolens rem Philoſophicam definire, ſequutus eſt hominum iudicium; homines autem ex eo, quod non vident in fœtu formationem, vel operationes ſenſitiuas, quæ ſunt indicia cer- 27
ta, quod ille fœtus ſit homo, exiſtimant rem eſſe dubiam,& putant probabile, quod ibi ſit anima: ſed quia hæc probabilitas non excludit dubium, cum non ſit aſſenſus certus, ideo ſtante hac incertitudine humani iudicij,voluit Deus fauere reo, ipſum à pœna mortis abſoluens, ſolàque arbitraria pœna puniens: melius eſt enim reum abſoluere, quam innocentem condemnare.

Cum autem iuxta ſententiam *Ariſtotelis lib. 7. de An. cap. 3. & Plinij lib. 7. cap. 6.* omnes Canoniſtæ, & Theologi,imo etiam S. Pœnitentiaria, teſte *Naldo in ſum. V. Abortus, num. 2. & Diana part. 7. tract. 5. reſol. 6.* admittat mares integrè 28

 for-

ſormatos, & exercentes operationes ſenſitiuas apparere die quadrageſimo à conceptu, fœminas vero die octogeſimo, & aliquando die nonageſimo; hinc eſt quod omnes conueniãt in decernendis pœnis contra procurantes abortum, attendendum eſſe hoc tempus, in quo certum eſt fœtum viuere, cum viuat vita in actu ſecundo, *ſeu viuificatus ſit*, vt dicitur *in cit. cap. ſicut ex litterarum de homicid.* & tamen certum eſt, vt fatetur Gallego, & omnes Medici, & Anatomiſtæ conſentiũt, quod ante dicta tempora, fętus ſunt perfectè formati.

29 Infero igitur quod ſuppoſita communi diſtinctione fœtus animati, & inanimati; ſicut non licet dicere, quod ante hoc tempus fœtus non ſit animatus in actu primo, cum res ſit dubia, vt etiam melius infra videbimus, eo quod diſtinctio illa procedat de animatione in actu ſecundo; ſic non licet dicere quod detur tempus ex communi Doctorum, in quo fętus nullo modo ſit animatus, quod intendebat argumentum quarto loco allatum.

Itaq; ex hoc primo dicendi modo, ſolum eſt certum tempus perfectæ, & abſolutę formationis triginta dierum in maſculo, & quadraginta, vel quadraginta duorum in fœmina. Nos autem tempus animationis in actu primo ſecundum animam rationalem inquirimus.

SECTIO VI.

Referuntur alij ſex modi, quibus ſtatuitur à quibuſdam Auctoribus tempus animationis fœtus humani.

SVMMARIVM.

1. *Albertus Magnus ſentit animam rationalem in fœtu maſculo aliquando eſſe vigeſima quinta die à conceptu.*
2. *Pythagorici, quos aliqui medici ſequuntur, dicunt fœtum maſculum decima ſeptima, ſeminam vero decima nona die animari.*

3. *Tho-*

3. *Thomas Thomay ſentit decima quinta die animari.*
4. *Aſtrologi die decima, fetum humanum aſſerunt viuere.*
5. *Singuli planetæ opus humanæ conceptionis perficiunt; ſed ſol viuificat.*
6. *Alij ſunt, qui dicant animam rationalem die ſeptima infundi.*
7. *Et aſſerunt hanc eſſe ſententiam* Hippocratis in lib. de Carn. *expreſſam; qui ſane liber eſt Hippocratis.*
8. *In partubus perfectiſſimis geſtãdis requiruntur dies* 280. *ex ſententia Hippocratis.*
9. *Beatiſſima Virgo Mater Dei, ſuũ Sanctiſſimum Filium geſtauit diebus* 274. *in vtero; nempè ſex diebus minus* 280. *reſpectũ temporis in naturali conceptione exigiti; quia ſtatim in primo momẽto fuit Chriſti fetus perfectè formatus,*
10. *Imo ex hoc, non obſcure colligitur, fetum viuere anima rationali ante diem ſeptimam.*

SEcundus igitur dicendi modus eſt *Alberti Magni, qui lib.* 9. *de An. tract.* 2. *cap.* 5. vult maſculum aliquando animari die vigeſimo quinto à conceptione. 1

Tertius modus eſt *Pythagoricorum apud Cenſorinum de die natali cap.* 12. *Nicolai Rocchei in lib. Gynęciorum de morb. mulier. cap.* 2. *Ricciardi in comment. Symbol. V. partus num.* 2. qui omnes numero ſenario apud ipſos ſacro, diuidunt tempus partus ſeptimeſtris dierum ducentorum decem, & decimeſtris, dierum ducentorum ſeptuaginta quatuor, quos fatentibus Medicis, & comprobante experientia, ſolos vitales agnoſcunt; & aſſerunt in ſeptimeſtri, die decima ſeptima, in decimeſtri, die decima nona, fętum eſſe ſanguineum, nutriri, & vegetari; quare cum Anima vegetans dubitetur, an diſtinguatur in humano fętu à rationali, iuxta hunc dicendi modum dubitare quis prudenter poterit, quod fętus humanus viuat anima rationali die decima ſeptima, vel decima nona. 2

Quartus modus eſt *Thomæ Thomay Medici Rauennatis in* 3

lib.

lib. cui titulus. Idea del Giardino del Mondo. cap.9. qui exiſtimat fętum, decima quinta die eſſe animatum, quatenus dicit, hoc tempore apparere ex dilatatione pulmonum reſpirationem.

4 Quintus modus eſt, *Aſtrologorum ex eodem Nicolao Roccheo c. 21.* dicentium, die decima fętũ humanum viuere; fundantur *in propoſitione* 51. ex Centiloquio Ptolemęi, quæ ſic habet. *Vbi eſt Luna tempore natiuitatis, illud ſignum in conceptione aſcendebat, & vbi fuit in conceptione, illud ſignum in natiuitate aſcendet, aut diametraliter, & oppoſitum.* dicunt autem Aſtrologi, quod tres Planetæ ſuperiores concurrunt ad primam fętus formationem: ſcilicet Saturnus ſuo frigore, & ſiccitate congregat, & conſtringit materiam generationis; Iuppiter ſuo ſpiritu illam viuificat; & Mars ſuo calore, & ſiccitate roborat, & firmat: atque hi tres Planetæ
5 ſeptem primis diebus operantes formant tria præcipua mẽbra, iecur, cor, & cerebrum. Sol deinde ſua actione ſuggerit fętui materiam nutritionis, & augmentationis membrorum, vt iam recipere valeat, id quod in triduo perficit. Veneri quintam actionem adſcribunt formandi membra, quam ſpatio complet dierũ nouem; ſextam actionem Mercurio tribuunt, qui aſſiſtit membrorum diſcretioni, & ſeparationi, & formationi etiam inſtrumentorum, quæ ad vocẽ, & ſenſus exercendos ſunt neceſſaria; & hæc omnia expedit diebus duodecim: ſeptimam deinde actionem attribuunt Lunæ, quæ cum ſit humidus Planeta, toto deinde tempore, fętum expolit, & perficit. Itaque iuxta Aſtrologos die decima influente ſole vitam, hoc tempore fętus viuit.

6 Sextus modus eſt *Ferdinandi Menæ in comment. de ſeptimeſtr. part. Petri Garzie Carrerÿ, & Proſperi Martiani in notat. ad lib. Hippocrat. de Carn. verſ. 216. & Nathanelis Highmori in corp. hum. diſquiſ. Anat. lib. 1. p. 4. cap. 5. verſ. atque ſic, &c.* qui dicunt ſeptima die, à concepto ſemine, animam rationalem infundi. Fundamentum huius ſententiæ eſt in Hippocrate, qui *lib. de carn.* ſic habet. *Hominis ſpatium tẽ-*

poris

poris conformandi ſeptem dierum eſt ; nam ſeptem diebus habet omnia , quæ corpus habere debet .

Et hoc dicit ſe pluries expertum fuiſſe in Abortiuis Scortorum , & concludit : *clarum , & ex hoc eſt , quod hominis in vtero conformandi tempus ſeptem dierum eſt .*

Aliqui dicunt hunc librum *de Carn.* non eſſe legitimum, ſed compoſitum à Polybo Hippocratis diſcipulo.

Sed gratis opponunt ; quia aliqui ex recentioribus Me- 7
dicis , vt *Iacobus Schenchius lib. 2. de plaſtic. ſem. facult. fol. mihi* 4. *Antonius Mirindolus* infra citandus , & *Mercurialis Cenſura in Hippocratem , & Galen. in lib.* An quod *in vter. anim. cap.* 3. illum tamquam librum Hipppcratis adducunt; & ideo *Ioannes Antonius Vender. lib. de ſcriptor. medicis* inter opera Polybi non recenſet . Præterea , vt bene monet *Martianus* liber *de Carn.* in ſenectute, liber vero *de Natu. pueri* in iuuentute conſcribi potuerunt ; & ideo nihil mirum , quod in illo libro addat maiorem experientiam, quam in illo , in quo dicit conceptionem ſexta die fuiſſe informem ; & alioquin hic liber Doctrinam Hippocratis continet ſolidam, & receptam .

Deinde quia cuiuſcumque Auctoris ſit opus , quia adducit experientiam ſæpius repetitam , fidem facit , & eſt admittendus ad practicum iudicium formandum de exiſtentia animæ rationalis in fętu , alioquin nemini credemus hiſtoriam referenti ; quod ſi ſpatio ſeptem dierum , homo ex ſententia Hippocratis eſt formatus , & ex anctoritate Sacræ ſcripturæ *Exod.* 21. 22. quando homo eſt formatus datur anima pro anima , iam fętus humanus ſeptima die animatus erit anima rationali .

Probat autem hunc modum dicendi Martianus,nam Sanctiſſima Dei Genitrix etiamſi in principio , & in fine miraculosè , & virtute Spiritus Sancti conceperit , & parturierit Filium ſuum ſanctiſſimum; tempore tamen geſtationis,menſes obſeruauit , ſicut aliæ matres ; nam à die Conceptionis, quæ incidit in vigeſimam quintam diem Martij , vſq; ad partum ,

tum , qui ſuit media nocte præcedente vigeſimam quintam
8 Decembris , vt communis Eccleſiæ teſtatur Auctoritas,dies
ducenti ſeptuaginta quatuor fuerunt . At certum eſt ex Doctrina Hippocratis , quem præceptorem in hac materia recipiunt omnes , tempus , quo perfectiſſimi fętus in vtero morantur , à conceptione, inquam , ad horam partus , eſſe dierũ ducentorum octoginta , vt ipſe teſtatur *in lib. de Septimeſtri partu verſ. 76.* & clarius *in lib. de Carn. verſ.* 240.

Cum itaque tempus geſtationis vteri communiter ſit dierum ducentorum octoginta , & qui ante hoc tempus naſcuntur , ob aliquam violentiam euenire docet idem *Hippocrates*
9 *lib. de Nat. puer. verſ.* 470. tempus vero , quo Chriſtus Dominus in vtero ſanctiſſimæ Virginis commoratus eſt, ſtatuatur ab Eccleſia dierum ducentorum ſeptuaginta quatuor ; ſiquidem in momento , vt dictum eſt , corpus fuit integrè organizatum; ſequitur horum duorum temporum, nempè dierum ducentorum octoginta , & ducentorum ſeptuaginta quatuor differentiam , in ſex diebus conſiſtere , quibus expletis, articulationem conceptus abſolui, & rationalem animam infundi , ab Hippocrate ſtatutum eſt .

Verum quia fieri poteſt, vt quod Hippocrates in Scortorum conceptibus violenter excuſſis obſeruauit , etiam anteactis diebus factum eſſet , & humanam cognitionem latuerit : ideo Martianus concludit , poſitionem Hippocratis, quod articulatio fętus ſeptima die ſit completa , non eſſe abſurdam , ſed rationabilem , & fortaſſe etiam veram , nam inquit indubitata veritas à ſolo Deo eſt .

Liceat igitur mihi addere , quod non propterea certi ſu-
10 mus hominem , non viuere anima rationali ante ſeptimam diem , & ideo ſunt alij modi dicendi.

SECTIO VII.

Referuntur alij duo modi explicandi tempus animationis iuxta quartam ſententiam.

SVMMARIVM.

1. *Ante diem ſeptimum, dicunt aliqui viuere anima rationali humanum fœtum.*
2. *Et videtur expreſſa ſententia Ariſtotelis.*
3. *Ex admirabili artificio humani corporis infertur ſolum Deum eſſe eius cauſam efficientem.*
4. *Et probari videtur ex ſacris litteris.*
5. *Alij recentiores dicunt tertia die à conceptione animam rationalem eſſe in fœtu; & videtur eſſe ſententia Auicēna.*
6. *Hi Auctores cum Scoto, Galeno, & alij; dicunt animam ipſam rationalem efficere tam elegantem ſui corpori formationem.*
7. *Berſabea à Dauide cognita non ſtatim, ſed poſt aliquot horas certificata eſt de conceptu.*
8. *Fœtus in ſacris litteris ponitur pro fœtu animato.*
9. *Cùm non videatur diſtinguenda cauſa efficiens fœtum à vi formatiua membranarum, & aliarum diſſimilarium partium, quæ tertia die incipiunt formari, infertur, animam ibi eſſe tertia die.*
10. *Non poteſt membranarum formatio eſſe à ſolo vteri calore, vt cruſta panis à calore clibani.*
11. *Membranæ autem, quod quinta, vel ſexta die ſint formatæ, auctoritate, & experientia probatur.*
12. *Seminum mixtio in vtero fit ſubitò: natura enim non eſt otioſa, nec momentò temporis.*
13. *In prima rerum effectione agens non operatur cum omnibus requiſitis, quæ poſt ea quando eſt in perfectiori ſtatu exigit.*

Septimus modus dicendi, & explicandi ſententiam probabiliorem, quæ dicit in humano fœtu nullam animam præcedere vitam rationalem, eſt *Antonij Mirindoli Art. Med.*
1 *par. 1. lib. 4. cap. 8. fol. 118. verſ. Quare à prioribus, &c.* qui ſentit intra ſeptem dies, & ante diem ſeptimum fœtum nutriri, & eſſe animatum anima rationali; quia tunc viuit cum nutritur; moueri autem circa quadrageſimum diē apparet; ergo priùs, inquit, viuebat anima vegetante; & coniectat hic auctor fœtum viuere, cum primum vitæ filamenta ſunt formata; tunc enim ad conſeruationem ſucco alimentari irrorante per vaſa vmbilicalia nutritur, quæ vt vidimus ex obſeruatione Hippocratis intra ſeptem dies accidunt; *at*, inquit, *quocumque die viuat, eo ipſo Deus animam rationalem per creationem infundit*, ita ille; cui fauere videtur *Ariſt. lib.*
2 *7. de Hiſtor. animal. cap. 3.* vbi ait: *Sed ſi ſemen intra ſeptimū diem intus permanſerit, conceptum iam eſſe certum eſt*; Ad hunc ſeptimum dicendi modum pertinet *Fernelius lib. 7. de Homin. procreat.* quatenus dicit die ſeptima membra ſitu, & ſubſtantia apparere diſcreta; & hanc ſententiam aſſeruiſſe auctores illuſtres teſtatur *Ludouic. Bonaciolus Muliebriū lib. 2. cap. 2. fol. mihi 708. & 716.* qui etiam illam ſequitur, dūmodo ſemen non ſit effuſum. Explicat ſeipſum, & defendit ſuam ſententiam Mirindolus quatenus *dict. cap. 3.* diſcuſſis, & excluſis varijs ſententijs de prolifica hominis forma, fatetur ſe de fetus humani formatione cauſam ambigere: nam cum ſummam in huius fabrica, & ſapientiam, & potentiam videat, adduci non poteſt, vt credat, quod quæ in ſemine eſt anima vegetalis, fetum ipſa formet; cum non modo ſapiens non ſit, ſed omni prorſus ratione careat; & ideo do-
3 cet hic auctor, Deum ſolum, vel Angelum ad illius cuſtodiam deputatum, cauſam eſſe illius ſubſtantialis, & admirandæ organizationis, quatenus applicando actiua, paſſiuis perfectam membrorum formationem molitur.

Hic modus dicendi licet ſit parum philoſophicus non eſt om-

omnino in veriſimilis, nec improbandus, quoad efficientiam ſolius Dei; nam re vera Sacræ literæ ſpeciali quadam emphaſi, & expreſſione loquuntur, quod humani corporis formatio ſit à Deo; & quidem diuerſo modo, ac alij naturales effectus ab ipſo producuntur, ſiquidem Iobi cap. 10. 8. dicitur: *Manus tuæ Domine fecerunt me, & plaſmauerunt me totum in circuitu.* Pſalm. 118. verſ. 73. *Manus tuæ fecerunt me, & plaſmauerunt me*, & Pſalm. 128. verſ. 5. & 6. *Tu formaſti me, & poſuiſti ſuper me manum tuam*: & quia opificium eſt apprimè mirandum ſubdit: *Mirabilis facta eſt ſcientia tua ex me*: vbi Lyranus exponit, *ob incomprehenſibilem modum procedendi Diuinæ bonitatis.* 4

Et ne aliquis putaret hęc dici à Dauide de prima Adę formatione addit: *Non eſt occultatum os meum à te, quod feciſti in occulto Pſal. 32. verſ. 5 qui finxit ſingillatim corda eorum: Et Iſaiæ cap. 64. verſ. 8. Et nunc Domine Pater noſter es tu, nos vero lutum; & Fictor noſter es tu, & opera manuum tuarum omnes nos. Et Hieremiæ cap. 1. verſ. 5: Priuſquam te formarem in vtero noui te: Et Machabæ. 2. cap* 7. illa mater ſeptem filiorum dicebat de illis, quos ipſa conceperat in vtero, *Singulorum membra non ego ipſa compegi, ſed enim mundi Creator*: Et Lucæ 11. verſ. 40. Chriſtus Dominus reprehendens Phariſæos, quia ſolum ad externam corporis ſpeciem attenderent, non autem ad animæ ornatum, eodē modo loquitur de corporis humani, & animæ formatione dicens: *Stulti nonne qui fecit, quod deforis eſt, etiam id, quod de intus eſt fecit?* Et paſſim alibi ſacra eloquia eodem modo loquuntur de animæ rationalis, & humani corporis à Deo formatione: Et Sancti Patres etiam, præſertim verò auctor *lib. de Eccleſ. Dogmat. cap.* 14. dicit Deum eſſe noſtrorum corporum formatorem, & *Tertullianus*, qui de animæ noſtræ ſubſtantia non benè ſenſit *lib. de An. cap.* 37. dicit Angelum eſſe humani corporis opificem, hoc eſt, vt Mirindolus interpretatur, Angelum cuſtodem, ſicuti eiuſdem animę, eſt efficiens ita, & corporis.

Sed

Sed licet falſum,ſit Angelum Cuſtodem animam rationalem creare, cum iuxta meliores Theologos, creare, ſit ſolius Dei; non eſt tamen incredibile ex modo loquendi ſacræ Scripturæ, quod ſicut Deus propter animæ noſtræ nobilitatem, & excellentiam (quod erudite probat P. Theoph.Raynaud. de ortu infant. cap. 10. num. 27. & 28.) ita eſt eius cauſa, vt excludatur omnis alia naturalis concauſa, eodem modo ſit noſtri corporis Artifex propter ſtupendi operis elegantiam.

Octauus dicendi modus eſt *Auicenna, qui lib. 9. de nat. animal. cap.* 3. dicit animam rationalem infundi aliquando tertia die à conceptione; ita refertur ab aliquibus, & præſertim *à Bellochio de caſib. reſeru. p. 2. quæſt. 8. num. 66.* Sed ego attentè perlegi Auicennã, nec aliquid tale adinueni, ſolum vidi quod *lib. 16. cap.* 1. quia in homine virtus ſenſitiua, & ratiocinatiua ſunt idem ſubiecto, ex hoc infert Auicenna quod dum ex materia ſpermatica, quam ipſe dicit butyroſam generatur homo, complentur ſimul membra pertinentia ad ſenſum, & ad rationẽ: non longè igitur abeſt Auicenna ab hoc modo dicendi; ſed quidquid ſit, hunc modum docet, & probat accuratè *Thomas Fienus* dũ *lib. de vi formatrice fœtus quæſt. 8. concl.* 11. dicit tertia die completam eſſe orgaganizationem accidentalem, & iam deinde membra formari, & vitæ filamenta apparere: id quod non malè, ex præcitata obſeruatione Hippocratis ſuadetur: at vero Fienus ſubſtantialis organizationis videns nullam aliam cõuenientem cauſam naturalem aſſignari poſſe, cum *Scoto, Galeno*, & alijs aſſerit, eſſe ipſam animam rationalem, quæ per creationem ibi à Deo infuſa efficit ſui corpotis ſubſtantialem organizationem. Et videtur non alienus ab hac ſententia *Ariſtoteles, de An. cap. vltim. in fine* qui dicit ipſam animã efficere ſui corporis conſeruationem, quia ipſa ſeparata corpus interit, & tabeſcit. Ergo ipſa erit formatrix membrorum.

Et quidem ſententia Fieni habet etiam ex ſacris literis probabilitatem, *nam lib. 2. Regum cap.* 11. *verſ.* 5. refertur

Hi.

Hiſtoria Dauidis cum Berſabea adulterantis, qui, vt patet ex textu, & notauit *Abulenſis qu.* 1 1. in hunc locum, ſtatim ipſam per noctem cognouit, & primo mane, vt factum non innoteſceret, remiſit in propriam domum; quam hiſtoriam referens Spiritus ſanctus ait, *dormiuit cum ea, ſtatimque ſanctificata eſt ab immunditia ſua*: id eſt mundata eſt à fluxū menſtruo, quo tunc laborabat, vt *Sanctius*, & alij explicāt; *& reuerſa eſt in domum ſuam concepto fœtu; mittenſque nunciauit Dauid, & ait concepi, &c.* hoc vltimum verbum *concepi*, etiamſi nihil aliud addatur, intelligi debet de fętu; tum quia paulo ante dictum fuit *concepto fętu*; tum quia non poteſt ſignificare niſi, vel fętum, vel materiam, id eſt ſemen; at hoc ſecundum dici non poteſt; nam quando ſacræ literæ nominant præuiam generationis materiam; illam diſertis verbis exprimunt, *vt cap.* 14. *verſ.* 4. *Iobi*, dum de homine dicunt, eſſe *de immundo conceptum ſemine*, tum quia ſi mulier voluiſſet monere ſolum modo Regem, quod ſemen conceperat, commodiùs id feciſſet per ſe ipſam, quam per nuncium, & antequam regiam domum egrederetur; tunc enim ſatis nouerat, ſe illud retinuiſſe, neque effluxum paſſam: ſed ignorabat, an genuiſſet fętum: ideo cum hoc ſcire non poſſet, niſi aliquot horæ laberentur, expectauit ſignum certum generationis. Ita explicant *Gloſſa, Hugo Cardinalis, & Pineda in Salom. lib.* 1. *c.* 7. *n.* 5.

Mane igitur, quod de fętu intelligatur verbum illud *Concepi*, & ideo ex Hebraica radice *Marius de Calaſco in concord. Hebra. tom.* 1. *fol.* 1339. transfert, *& concepit mulier, & dixit prægnans ego.* At vero quoties Sacræ Literæ vtuntur hoc nomine *fętus* abſolutè, & ſimpliciter prolato, intelligunt de fętu animato, ideo *Geneſ. cap.* 28. *verſ.* 4. de Vxore Iudæ dicit vulgata: *rurſumque concepto fętu*: *Pagninus* transfert, *& concepit, & peperit filium*: & *Geneſ. cap.* 31. *verſ.* 8. de pecoribus Iacob *Vulgata* habet: *Pariebant oues diuerſos fętus*: *Pagninus* vertit: *Pariebant omnes pecudes maculis reſperſas*: *Et Leuit. cap.* 22. *verſ.* 28. *Siue bos, ſiue ouis non immolabuntur*

vna die cum fœtibus ſuis: *Pagninus*, habet: *bouem autem vel pecus ipſum, & filium eius non immolabitis die vna*: *Septuaginta*: *Vitulum, & ouem ipſam, & filios non iugulabis in die vno*. *Chald*: *bouem, aut ouem non immolabitis vno die cũ filio.*

Itaque iuxta Sermonem ſacrarum literarum, idem erit *cõcepto fœtu*, & concepto filio. At vero notandum ex *Abulenſ. q.* 8. Quod ideo Dauid remiſit illam in domum ſuam, ne vel ad breue tempus viſa mulier in Palatio Regis, malam ſuæ famæ ſuſpicionem excitaret; ergo intra breue tempus à Cõceptione, vel præparatione materiæ Anima rationalis eſt in fœtu.

Hic diſcurſus ſi quid probat, probat etiam, quod poſt aliquot horas materia generationis animatur vita rationali; vt videbimus in decimo modo.

9 Probat deinde Fienus ſuam ſententiam, ratione, primò; cum non ſint temerè, & ſine neceſſitate multiplicanda entia; non eſt credendum vim formatiuam membranarum diſtingui ab illa, quæ fœtum efficit; ſed vnam, & eamdem Animã rationalem formare primas membranas, & corporis membra; ſed quod format membranas debet tertia die eſſe in ſemine, ergo, &c.

Secundo; quia membranæ fœtus gratia formantur; iiſque ſemen obijcitur, ne ſordibus vteri, & ſanguine menſtruo fœdetur, nève diffluat, & vtero excidat, aut ſpiritus inexiſtens exhalet.

Tertio; quia vaſa vmbilicalia conformantur ab eadem cauſa, à qua fœtus: ergo & membranæ; debent enim membranæ, cum venis vmbilicalibus aptè coniungi, & vaſa vmbilicalia ipſis veſtiri, & ipſas perforatas pertranſire: at illa vnio, & connexio non poteſt fieri à conformatrice diuerſa.

Minorem probat, quia cum cauſa efficiens ſit prior tempore, vel ſaltem natura ſimul cum effectu ſuo, debet, vel antequam membranæ formentur vel ſimul, ac formari incipiunt, eſſe in ſemine; at membranæ formatæ ſunt ad ſummum quinta, vel ſexta die: ergo ad minimum formari incipiunt

piunt tertia die; videtur enim ad minimum biduum, aut triduum requiri, priuſquam membranæ ſint perfectę, cum ſtructuram ſatis artificioſam habeant, & venulas, & arteriolas, per ſubſtantiam ſuam decurrentes, quæ non poſſunt temporis momento formari.

Quod ſi dicas membranas non fieri à vi vlla formatrice, ſed ſolum à calore vteri, ſicut cruſta panis à calore clibani, & pellicula in lacte à calore ignis.

Reſpondet generationem membranarum, & connexionem cum vaſis vmbilicalibus, adeo eſſe artificioſam, vt à calore per ſolam exſiccationē fieri nequeat: præſertim quia ſpecialiter à natura intenditur; quia ſine ea formatus fętus ex ſemine fieri nequeat: quare non fit ex ſola neceſſitate naturæ. 10

Quod vero membranæ quinta, vel ſexta die ſint formatæ; primò probat experientia, & Medicorum obſeruatione; nam *Hippocrates*, vt iam diximus *lib. de nat. puer.* affert Pſaltriam quæ genituram ſexto die à conceptione, pellicula obducta, eiecerat, & *Galenus* 1. *de ſem. cap.* 4. ait Mulieribus ſæpe, poſt tres, aut quatuor dies à conceptione, ſemen membrana circumuolutum excidiſſe, & *Macrobius de ſomno Scipionis lib.* 1. *c.* 6. & recentiores medici ſuis obſeruationibus confirmant. 11

Probat ſecundo, quia ad animæ introductionem, non eſt opus alia actione, quam vt ſemina in vtero virtute, & calore eius miſceantur, fermententur, & actuentur; ad hanc vero mixtionem, & fermentationem, non eſt opus longa temporis mora; natura enim, ne mōmēto quidem tēporis, eſt otioſa; ſed mox à concepto ſemine incipit operari, & ſemini, nō eſt opus vlteriori, & maiori in vtero alteratione, & elaboratione; vt patet ex ſeminibus plantarum, in quibus, quia ſunt vltimæ diſpoſitiones, ſæpius antequam terræ mandentur in tabulatis incipiunt ſpontè germinare. Hæc ſunt quæ Fienus in ſummam redacta affert pro ſua ſententia. 12

Inſurgit contrà hunc dicendi modum *Mirindolus cit. cap.* 8. *verſ. Thomas*; quia difficile ſibi videtur, quod anima in-

materia non organizata poſſit, ſe ipſa immediatè, membra delineare, diſtinguere; & formare; præſertim cum in probabili Philoſophorum ſententia, ſubſtantia non ſit immediatè operatiua.

Sed hæc inſtantia non tollit rationum efficaciam, ſiquidē in omnibus tam Phyſicis, quam moralibus, & artificialibus videmus, quod ab initio rerum, non neceſſariò ſeruantur illa omnia, quæ deinde, quando agens eſt in ſuo perfecto ſtatu, obſeruat. Sic in prima orbis creatione, ante diem quartum, in quo Sol, Luna, ac Stellæ facta ſunt à Deo, lucem primam creatam ab initio circumferebat nubes, ſeu aliud corpus lucidum, iuxta orbis indigentiam: ſic in prima hominis creatione, non ſunt obſeruata tempora naturalis incrementi; ſic in abſentia Gallinæ cubantis, calore ignis excluduntur pulli; & vermis ſerici vita ab adſcititio calore ex ſemine excitatur; ſic in arte, quæ conficit ſibi ſua inſtrumenta, non ſtatim vtitur inſtrumentis perfectè elaboratis cum illa non habeat: ſic in principio alicuius Religionis approbatæ, non eſt neceſſe quod primi profitentis vota acceptentur ab aliquo Religioſo eiuſdem Religionis, cum nullus præexiſtat; quod tamen eſt neceſſarium in ſecundo, tertio, & alijs, qui profiteri valide volunt. Et multa ſunt huius rei exempla, tam in naturalibus, quam in alijs. Itaque ſicut ſingularis eſt prima animę rationalis creatio, propter ſui excellentiam, ita inconueniens non eſt, quod propter mirabilem illam organizationem, ſingulares etiam ſint eiuſdem animæ primæ operationes, cum modus operandi ſequatur modum eſſendi.

SE-

SECTIO VIII,

Recenſetur nouus dicendi modus.

SVMMARIVM:

1. *Vopiſcus Fortunatus aſſerit cum alijs citatis à Farinac. in ipſo conceptionis momento animam rationalem creari in materia, quia natura non eſt otioſa.*
2. *Poſt tres, aut quatuor dies genituram membranis eſſe incluſam, ait Galenus.*
3. *Probatur hic dicendi modus, etiam ex feſto Immaculatæ Deiparæ Conceptionis.*
4. *Hæc tamen probatio non eſt efficax.*
5. *Melius probari videtur ex conceptione S. Ioann. Baptiſtæ.*
6. *Conceptio S. Ioann. Baptiſtæ incidit in diem 24. Septẽbris.*
7. *Explicatur diſcrimen inter Chriſti, & eius præcurſoris conceptionem.*

Vopiſcus Fortunatus Pemplius, Amſterodamenſis Artis, & Medicinæ Doctor, & in Academia Louanienſi. Primarius lib. 2. de fundament. Medicin. cap. 6.* laudat ſupradictam ſententiam Fieni, & addit, in ipſo primo momento conceptionis, animam humanam corpori increari; & huius ſententiæ videntur aliqui, quos citat Farinac. q. 122. n. 139.

Primò quia natura ne momento quidem eſt otioſa, ſed mox à concepto ſemine incipit operari, & ſtatim in ſemine fiunt operationes; & *idem Galen. lib. 1. de ſem. cap.* 4. docet poſt tres, aut quatuor dies, ſemen membrana eſſe incluſum.

Secundò, quia hic modus Eccleſiæ vniuerſali videtur eſſe conformior; celebrat enim Eccleſia feſtum Immaculatæ Conceptionis Sãctiſſimæ Virginis Mariæ die 8. Decembris: natiuitatem vero die 8. Septemb. ſed ſi 8. die Decembris in conceptu illo non adfuiſſet anima rationalis, celebraret con-

ceptionem, vel inanimatæ, vel cuiuſdam brutæ maſſæ, quod non eſt dicendum.

Tertiò, quia celebrat Immaculatæ Conceptionis feſtum,
3 quatenus iuxtà piam, & communiter receptam ſententiam
illius anima non fuit, vel in primo momento ſuæ creationis,
& vnionis cum corpore peccato originali infecta; ergo ſupponit in illa die 8. animam illam ſanctiſſimam corpuſculum ſuum informaſſe.

4 Verum ex hac Eccleſiæ feſtiuitate mihi non videtur ſatis
efficaciter probatus hic nonus dicendi modus; nam bene potuit triduo, aut quatriduo antè octauam Decembris, iuxtà modum dicendi à Fieno traditum præceſſiſſe prima ſeminis conceptio, & deinde completa accidentali organizatione anima eius, die octaua Decembris increari, & immaculata, & impolluta vniri, quod Eccleſiæ ſatis eſſet, ad immaculatam Conceptionem celebrandam.

Melius fortaſſe probaretur ex conceptione S. Ioannis Baptiſtæ, nam *in Euangelio Luca cap.* 1. deſcribitur tempus con-
5 ceptionis, dum dicitur *factum eſt, vt impleti ſunt dies officij
eius*, Zachariæ videlicet, *abijt in domum ſuam Zacharias; poſt hos autem dies concepit Elizabeth. lect. Arab. habet, grauida facta eſt: Euthymius in hunc locum* dicit quod *Zacharias poſt dies expleti miniſterij congreſſus eſt cum vxore ſua, vt filium ſibi compararet, iuxtà Angeli promiſſionem*. Euthymium ſequuntur alij Patres. Poſt hæc, Angeli teſtimonio dicentis, *& hic menſis eſt ſextus illi, quæ vocatur ſterilis*, computatur tempus ſex menſium conceptionis; & cum præcurſoris Natiuitas, celebretur die vigeſima quarta Iunij, hoc eſt tribus menſibus poſt diem vigeſimam quintam Martij, in qua An-
6 gelus ita alloquebatur, ſequitur eius conceptionem fuiſſe
die vigeſima quarta Septembris, vt teſtatur etiam *S. Ioannes Chryſoſtomus homil.* 1. *in Lucam*, quem omnes fere Sancti Patres ſequuntur: & præſertim *Beda, Hugo Cardinalis, Haymon, S. Thomas in cat. & Dionyſius Chartuſ. & aliquæ Eccleſia Chriſtianorum, vt notauit Cornelius à Lapide* celebrant

præ-

Præcurſoris conceptionem, hac die vigeſima quarta; vt videre eſt *ex Martyrologio Vſuardi, & Molani.* At vero ab hoc tempore, vſque ad vigeſimam quartam Iunij ſunt nouem menſes vſuales, ſeu ciuiles; qui à medicis regulariter humano fœtui aſſignantur, vt perfectiori modo edatur in lucem; & totidem ad amuſſim excurrunt ad vigeſimam quintam Decembris, qua natus, ad vigeſimam quintam Martij, qua conceptus eſt Chriſtus, & ſine dubio anima rationali animatus, vt ſupra vidimus.

Sed reſponderi facilè poſſet ex cõmuni Patrum, & Theologorum ſententia organizationem Corporis Chriſti; quia Spiritus ſancti virtute infinita facta eſt, fuiſſe completam in
inſtanti; & ideo, vt *S. Thomas 3. part. quæſt. 33. vlt. in fine,* 7
per hoc dicitur ipſe *Filius Dei conceptus*, quod aliter dici non poſſet, hoc eſt eius animam creatam, corpori vnitam, & in eodem momento totam naturam humanam aſſumptam à Verbo. Hæc autem miracula non fuerunt in conceptione Præcurſoris, ſed ſolum quod mulier ſenex, & infœcunda opera viri conceperit; quod vero in prima conceptione ſeminis ſtatim, vel paulò poſt, conceptus ſit filius, non eſt ex
Euangelica Hiſtoria certum, niſi quis vim faceret in verbis 1
Angeli dicentis, *& ipſa concepit filium in ſenectute ſua, & hic menſis eſt ſextus illi; &c.* id eſt à conceptione, ſicuti *S. Thomas l. citat. art. 2.* vim facit in verbis Symboli. *Qui conceptus eſt de Spiritu ſancto.* Filius autem hominis in proprietate loquendi, vt S. Thomas modo relatus diſcurrit, non eſt maſſa carnis, aut genitura, ſed compoſitum ex corpore, & anima rationali.

Cæterum hæc proſequi, & probare non eſt mei inſtituti, quia ſolum varios dicendi modos de tempore animationis
recenſeo, & omnes in ſua probabilitate relinquo; vt ex illis 2
conſtet, quàm varium ſit, & incertum hoc tẽpus animationis,

SECTIO IX.

Refertur vltimus dicendi modus.

SVMMARIVM.

1. *Refertur ſententia aſſerens in fine ſecundæ diei, permixtis ſeminibus, ſtatim adeſſe animam rationalem, quæ totũ opus molitur, & perficit.*
2. *Intra ſeptem horas ſi ſemen fuerit ab vtero retentum, animam ibi adeſſe* ex Macrobio, Hippocrate, & Tertulliano, *probatur.*
3. *Ex* SS. Greg. Nyſſen. & Cæſar. *probatur animam ſimul, & in momento eſſe cum corpore.*
4. *Semen permixtum in vtero ſtatim incipit viuere.*
5. *Infertur ex ante dictis dubium ad minus eſſe, quod anima rationalis ſit, vel non ſit ante 30. dies in fœtu.*

1 DEcimus, & vltimus dicendi modus eſt, *Danielis Sennerti Doctoris, & Medicinæ, in Academia Vuittebergenſi, Profeſſoris*, qui in *Hypomnematibus Phyſicis Hypomnemate* 4. *cap.* 10. vbi commendaſſet doctrinam Fieni, dicentis tertia die, imo in fine ſecundæ adeſſe animam rationalem, ipſe exiſtimat quam primum in vtero ſemina ſunt permixta, id eſt ſpatio ſeptem horarum ab vna, & eadem anima rationali inchoari, continuari, perfici, & abſolui totam corporis humani fabricam; additque contrarium ſentientes in abſurdiſſimas opiniones incidiſſe.

Probat ſuam ſententiam *Sennertus* tum auctoritate, tum
2 ratione, & primò ex Macrobio *lib. de Somn. Scipion. cap.* 6. qui ait: *Semen quod poſt iactum ſui, intra ſeptem horas non fuerit in effuſionem relapſum, hæſiſſe in vitam pronunciatur.* Et paulò poſt: *Conceptum, quem quiſquis vltra ſeptem horas ſuſtinuerit, eſſe ad vitam creatum*: Idem ſentit *Ludouic. Mer-*

catus lib. 3, de morb. mulier. cap. 6. Hippocrates, lib. de genitur. non à ſeptima, ſed ab eâ, quâ ſemen retentum fuit conceptionis initium computandum docet, dum ait: *Si mulier aliquando partum experta fuerit, & aduertit quando genitura non exciderit, ſed virtus permanſerit, ſciet qua die conceperit. Et Tertull. lib. de An.* ait, *& in ipſo, & ex ipſo ſeri hominem, & viuum eſſe à primordio ſemen.*

Et S. Gregor. Nyſſenus de An. & reſurrect. ait, *poſteriorem eſſe originem animarum, ipſaſque recentiores eſſe corporum conſtitutione, nemo ſana mente praditus in animum induxerit, &c.* 3

Et *S. Cæſar. lib. Dialog. dialog. 3. in reſponſione ad 115. interrogationem,* loquens de anima noſtra, & corpore dicit neque alterum ab altero generatione prius eſt, ſed vtraque 4
ineffabiliter propter bonitatem Deus in momento fabricauit: Et paulò poſt, *Longe etiam mihi velim ab illa reſilias opinione, quod corpore poſterior ſit anima:* idem ſentit *Bedal. de mun. conſt. §. de certa.*

Secundo ratione probat, quia imperfectū ſemen plantatarū ſtatim animatur, vt patet ex eo, quod ſæpè ſponte germinet, abſque eo quod terræ mandetur; ergo & perfectius ſemen, non tantum hominis, ſed brutorum, & conformatio mēbranarū, ſtatim ac cōceptū eſt, & fermētatū incipit eo corrupto, adeſſe anima: & nulla alia cauſa eſt neceſſaria, quā ipſa anima, quā viuere debet tale animal, ergo adeſt ipſa nō ſolum tertiā die, ſed ſtatim, ac membranæ incipiunt fieri, nempè à primo conceptionis momento, intra ſeptem horas.

Hæc ſunt quę de prima animę rationalis exiſtentia dicuntur ab auctoribus; quæ nec euidentia ſunt, nec certa, ſed 5
tantùm probabilia; verum in tanta rerum varietate, illud ad minus videtur eſſe certum, quod tam dubium eſt exiſtere, quam non exiſtere animam rationalem in fœtu, ante illud tempus triginta, vel quadraginta dierum perfectæ formationis à quibuſdam præſcriptum, & ab obſtetricibus nimis periculosè obſeruatum.

S E-

SECTIO X.

Ponitur ſententia Auctoris.

SVMMARIVM.

PRIMÆ PARTIS.

1. *Modus quo anima rationalis ingreditur corpus ignotus eſt Chriſti teſtimonio* cap. 3. Ioan.
2. *Infertur ex hoc, quod etiam ſit incertum tempus.*
3. *Ex* 10. cap. Iob. *probatur rem eſſe dubiam, an anima ingrediatur corpus, ante, vel poſt eius conformationem.*
4. *Ex* Pſal. 128. *probatur ad literam, quod cognitio, & ſcientia de formatione humani corporis, eſt ſolius Dei, & hominibus omnino occulta.*
5. *Ex* cap. 11. n. 1. & 5. Eccleſ. *probatur eſſe hominibus ignotum tempus, & momentum, quo anima rationalis corpus informare incipit.*
6. *Ex* cap. 3. n. 1. Iob. *probatur incertum, & dubium eſſe tempus, quo humanus fœtus animatur.*
7. *Idem patet ex* lib. 2. Machabæ, cap. 7. num. 22.

VLtima igitur, & ſexta ſententia erit, quæ ex ſupradictis omnibus neceſſariò colligitur, nimirum incertum eſſe, & valde dubium tempus illud præcisè, quo Anima rationalis à Deo creatur, & infunditur in corpus. ſed ne prolixitas tædium pariat, diuidemus præſentem Sectionem in tres partes; in quarum altera argumenta ex Sacris Literis; in altera ex Sanctis Patribus; & tandem ex rationibus iam adductis, & adducendis noſtram ſententiam referemus.

PARS PRIMA.

Probatur ex Sacris Literis, quàm ſit incertum tempus, quo ſœtus humanus Anima rationali viuere incipiat.

PRimum ex Sacris Literis argumentum petitur *ex cap. 3. Ioann.* vbi cum Nicodemus audiret Chriſtum Dominum dicentem neminem ſaluari poſſe, qui ex vnda Baptiſmi non eſſet renatus, ignorans quomodo, qui iam natus eſt poſſet iterato renaſci, neque huiuſmodi ſpiritualem regenerationem capiens dicebat, quomodo homo cum ſit ſenex regenerari poteſt, & renaſci, cui Dominus reſpondens eius inſcitiam redarguit, dicens, *Spiritus vbi vult ſpirat, & vocem eius audis, & neſcis, vnde veniat, aut quo vadat.* 1

Hæc verba triplicem literalem ſenſum admittunt, primus eſt de Vento; ſecundus de Spiritu ſancto; tertius de anima hominis; & hunc approbant *Hugo Cardin. in cap. 11. verſ. 5. Salmer. tom. 8. tract. 5. fol. mihi* 45. *Maldonat. Barrad. & Cornelius à Lapide*, & non improbabilem vocat *Lorinus in dicto cap. 11. Eccleſ. verſ.* 5. Itaque iuxta hunc ſenſum reprehendit Chriſtus Nicodemum, quaſi dicat, ait Lorinus, *Anima, quæ vult, animat corpora, & ex mortuis viua reddit, vult autem non omnia, quæ homines volunt, ſed quæ ita ſunt affecta, vt animari ab illa poſſint: & vocem eius audis, quia loquentem hominem, hinnientem equum, rugientem leonem vides, & ipſum quodammodo loquentem Animam audis, vnde intelligis hominem viuere: neſcis tamen vnde veniat, aut quo vadat, quia ignoras quomodo Anima corpus ingrediatur, quomodo egrediatur, aut in quid deſinat. quis inquit Eccleſ. cap. 3. verſ. 21. nouit ſi ſpiritus filiorum Adam aſcendat ſurſum, & ſpiritus iumentorum deſcendat deorſum? quid ergo mirum ò Nicodeme, quod non intelligas, quomodò fiat ſpiritualis Animæ regeneratio, ſi naturalem prorſus ignoras?*

Si igitur ex teſtimonio Chriſti neſcitur modus, quo Ani-

ma corpus ingreditur, ſequitur quod dubium ſit tempus, & incertum, quo incipit homo viuere Anima rationali; nam inter alia, quæ hunc modum concernunt, præcipuum eſt; an ſtatim ac coagulatum, & concretum eſt ſemen; an vero aliquanto poſtea, quando accidentalis organizatio eſt completa, Anima corpus ingrediatur; ſiue potius, an expectet inchoatam eſſe ſubſtantialem organizationem, ſaltem quoad formationem illorum trium, cordis nimirum, hepatis, & iecoris; an vero integram membrorum delineationem, & totius corporis completam formationem præſtoletur. Cum ergo hæc omnia ſpectent ad modum, & hic ex teſtimonio Chriſti ſit nobis incertus, & ab homine ignoretur, ſequitur etiam tempus eſſe dubium, & incertum; nam concretio ſeminis, organizatio accidentalis, ſubſtantia inchoata, & completa, habent ex obſeruationibus peritorum ſua tempora; ergo intra quod tempus ſpiritus hominis incipiat viuere in fœtu, dubium eſt.

Secundo *Iob. cap.* 10. *verſ.* 10. vt Dei charitatem, & com-
3 miſerationem erga ſe tot calamitatibus, & ærumnis affectum conciliet, exactiſſimè deſcribit diuinum opificium, & diligētiam, qua Deus ipſe hominem molitus eſt, vt opus tam admirabile non patiatur obliuione, vel diſſimulatione neglectū aboleri, & ad nihilum reduci, dicit enim: *Memento quæſo quod ſicut lutum feceris me, & in puluerem reduces me: nonne ſicut lac mulſiſti me, & ſicut caſeum me coagulaſti? pelle, & carnibus veſtiſti me, oſſibus, & neruis compegiſti me; vitam, & miſericordiam tribuiſti mihi, & viſitatio tua cuſtodiuit ſpiritum meum; licet hæc cęles in corde tuo, tamen ſcio, quia vniuerſorum memineris, &c.* huiuſmodi operis modum, an nimirū anima primum in materia generationis à Deo creata, & exiſtens ſua ſibi fabricauerit inſtrumenta, & ipſum corpus ſubſtantialiter organizauerit; an vero prius corpus fuerit elaboratum, & conformatum, & deinde in eo creata anima S. Iob. fatetur ſoli Deo eſſe notum, dum dicit, *licet hæc cęles in corde tuo*, & omnibus ſint abſcondita. At vero Deum ipſum

hæc

hæc omnia recogitare; & omnium meminiſſe; ſed diſſimulanter illas ærumnas, & miſerias immiſiſſe, quamuis illum impensè diligat. Fatetur igitur ſanctus vir rem eſſe hominibus ignotam, & valdè dubiam, quod anima ingrediatur corpus ante inchoatam figurationem, vel poſt ipſam completã,

Tertiò quia *Pſalm. 128. verſ. 6.* dicitur, *mirabilis facta* 4
eſt ſcientia tua ex me, confortata eſt, & non potero ad eam, &c. hic ad literam ſermo eſt de admirandis Dei operibus, in ordine naturæ factis; ſed præcipuè in hominis generatione naturali; ideo *ſeptuaginta interpretes apud Agellium* vertunt: *hæc tua ſcientia, per quam omnia, & me inter cætera intimè noſti; adeo mirabilis, atque difficilis eſt ad cognoſcendum, vt ad eam pertingere non poſſim, &c.* eodem modo interpretatur hunc locum *Nazianzenus Orat. de Theolog. & S. Baſil. Homil. 9. in Hexamer.* hæc ſcientia, quam Deus habet de hominis creatione, & conſtitutione eſt adeo excellens, vt hominis notitiam effugiat, & *confortata*, id eſt, vt *Græcus interpres* ait, adeo eleuata, vt ad illam Dauid ſe non poſſe pertingere fateatur.

Et quod ibi ſermo ſit de naturali hominis generatione, patet ex *verſ.* 15. quo dicitur, *Non eſt occultatum os meum à te, quod feciſti in occulto, & ſubſtantia mea in inferioribus terræ, &c.* Pagninus vertit, *Non fuit occultatum corpus meum à te, quando factus fui in occulto, &c.* S. Auguſtinus, & Arnobius exiſtimantes melius eſſe à Grammaticis reprehendi, quam à Chriſtianis non comprehendi legunt, *non eſt occultatum oſſum meum à te*, S. Hieronymus, *non ſunt occultata oſſa mea*, id eſt, inquit Agelius, *occultiſſimum eſt, & inueſtigari non poteſt; quomodo ex illa fluida, & molli materia oſſa exiſtant, & compingantur, &c.* Hæc autem res occulta, atque ſecreta minimè Deum latuit, quamuis illam in occulto, & in abdito loco ſit operatus, nempè in ventre matris, *& ſubſtantia mea*, id eſt productio mei corpuſculi, ſeu ſtatura mea non te latuit, quamuis ea in inferioribus terræ, id eſt in ventre matris facta ſit.

Ad

Ad hunc autem ſenſum cohærenter ſequitur *verſ.16. imperfectum meum viderunt oculi tui*, Pagninus legit. *Embryonem meum viderunt oculi tui. Symmachus: Informem me viderunt oculi tui. Hebræus. Inuolucrum meum*, id eſt fœtum ſecundinis, & ouo conceptionis complicatum, diſtinctè cognoſcit ſolus Deus, *& in libro tuo omnes ſcribentur*: id eſt, inquit, *Cardinalis Bellarminus*, quia in libro mentis tuæ omnes homines ſunt deſcripti: *Dies formabuntur*, id eſt in dies formabuntur informia corpora, quorum opificium in molliſſima, & tenuiſſima materia eſt adeo remotum à cognitione, vt nemo, inquit, *Agellius* hominum ſit, qui cognoſcat huiuſmodi abditiſſimum artificium.

Si ergo huiuſmodi operis cognitio eſt ſolius Dei, ſequitur rem hominibus eſſe valdè dubiam.

Quartò ex *Eccleſiaſt. cap. 11. verſ. 1. vſque ad 8.* Spiritus ſanctus, vt obſeruat etiam *Cornel. à Lapide*, hortatur diuites ad largas eleemoſynas; & inter alia motiua adducit, quod ipſe Deus arcana ſua prouidentia facit, vt diuites eleemoſynarij numquam depauperentur; ſed potius rebus affluant: opus ſanè Diuinæ munificentiæ admirabile, cuius effectum quotidie videmus, & experimur: tempus autem præciſum, & particulare, in quo annui prædiorum fructus, & cenſus, non, inquã, percipiuntur ab homine; ſed multiplicati recolliguntur, & negotia omnia diriguntur ad lucrum, & damna, quæ alijs obueniunt, remouentur, ignoramus: huiuſmodi opus dicit eſſe tam ſecretum, & occultum ſicut incognitum eſt quomodo anima noſtra, quæ ſpiritus eſt, corpus Infantis ingrediatur, & quomodo ea viliſſima materia in diuerſas effigies, ac lineamenta formetur, & vt loquitur *S. Hieronymus*; *quomodo molleſcat in carnibus, dureſcat in oſſibus; in venis palpitet, & ligetur in neruis*: verba Spiritus ſancti *verſ. 5. ſunt. Quomodo ignoras, quæ ſit via ſpiritus, & qua ratione compingantur oſſa in ventre prægnantis, ſic neſcis opera Dei, qui Fabricator eſt omnium*. Quo loco nomine ſpiritus animam intellectualem intelligunt *S. Hieronymus, Lyranus, Hugo*,

go,

go; Caietanus, Clarus, Vatablus, & alij, & idem *Chaldæus* clare tranſtulit: *ſicut non poteſt tibi omnino eſſe perſpectum, qua tandem via anima ſpirabilis, & vitæ capax in corpus infantis infunditur, & in fœtum, qui viſceribus vtero gerentis Matris continetur, & ignoras plane, donec in lucem edatur, maſculus ne ſit, an fœmina: ſic nec iudicare poteris opera Domini, quæ omnia ſumma prudentia perficit.*

Hunc etiam locum interpretatus *Salmer. loc. cit. ait: ſpiritus, cui tribuitur vita, & iungitur cum compactione oſſium in ventre ſpiritus humanus, ſiue animus noſter, eſt, qui creatur, & infunditur corpori, ignoratur tamen via eius, quia nemo certè ſtatuere valet momentum, quo creatur, aut infunditur.*

Quintò quia *Iob. cap. 3. verſ. 11.* cum ſibi extremum malum imprecatus eſſet, dicit: *Quare in vulua mortuus, egreſſus ex vtero non ſtatim perij, nunc enim dormiens ſilerem, &c. aut ſicut abortiuum abſconditum non ſubſiſterem.* Notandum eſt in ſcriptura, abortiuum nunquam ſumi pro fœtu non adhuc animato, vt hic putauit *Gloſſa* vſurpari; ſed pro fœtu, qui aliquando fuit animatus, ideo Exod. 21. verſ. 22. de muliere percuſſa à rixante viro dicitur, quod *ſi abortiuum quidem fecit. Emanuel Sa in Aphoriſm. ex Hebræo*, intelligit de viuo fœtu, ideo, *ſeptuaginta*, legunt: *Et exierit Infans eius. Pagninus: & egreſſi fuerint nati eius*: Alij apud Lippomanũ: *Et egreſſi ſint pueruli: Et Numerorum cap. 10. verſ. 12.* pro Maria ſorore Moyſis à lepra percuſſa rogat Aaron *ne fiat hæc quaſi mortua, aut ſicut abortiuum, quod proijcitur de vulua Matris ſuæ*: vbi notat *Lorinus* duas afferri ſimilitudines; alteram cadaueris, & hominis iam mortui; alteram abortiui, quod egreditur in fruſta de vtero Matris à putredine conſumptum, & quod *S. Auguſtinus infra referendus in Enchir. cap.* 88. dicit non poſſe negari abſque temeritate, quod aliquando vixerit. *Et Eccleſi. cap. 6. num.* 3. de Auaro dicitur, quod *melior illo ſit abortiuus*, quia auaritiæ peccato abortiuus non grauatur, ſed vt hoc loco etiam oſtendit *Cornel. à Lapide* ſignificatur fœtus iam animatus, & qui deinde

in

in vtero moritur; vel in ipſo ortu, aut paulo poſt; ita vt eius memoria ſtatim pereat. Sicut ergo abortiuus, ait *Cornelius* in vanum recipit animam rationalem, ita Auarus; quia damnatur in Gehenna, & *D. Paulus 1. Corinth. cap. 15. num. 9.* appellat ſe ipſum: *Abortiuum*, id eſt vt ait *D. Anſelmus*, quem alij ſequuntur, lumine oculorum orbatum, cæcum, & ſemimortuum, ſicuti naſcuntur Abortiui: ad differentiam aliorũ Apoſtolorum, qui apertis oculis Chriſtũ ſunt ſequuti. Conſtat autem, quia ſemi mortuum, & cæcum ſe appellans, viuum ſine dubio exiſtimauit. Igitur in ſacris litteris, abortiuus dicitur ille, qui aliquando animatus vixit, & oritur ante tempus. *At S. Iob.* vocat hunc *abortiuum abſconditum* hoc eſt nemini notum, vt interpretatur Pineda: ergo incertum eſt, & dubium tempus, quo fœtus animatur in vtero.

Sextò, quia ſapientiſſimè Mater illa ſeptem Machabæorum Filios ſuos Diuino ſpiritu alloquuta, vt ad Martyrium hortaretur dicebat *lib. 2. Machab. cap. 7. num. 22. neſcio qualiter in vtero meo apparuiſtis, neque enim ego ſpiritum, & animam donaui vobis, & ſingulorum membra non ego ipſa compegi: ſed enim mundi Creator, qui formauit hominis natiuitatem, quique omnium inuenit originem, &c.* Et alia nonnulla eſſent ex ſacris Literis teſtimonia, ad idem probandum, quę breuitati ſtudens omitto.

PARS SECVNDA.

Afferuntur Patrum teſtimonia, quibus probatur huius temporis incertitudo.

SVMMARIVM.

1. Sancti Baſilij, & Balſamonis, *ſententia eſt, vt ſiue fœtus ſit formatus, ſiue informis, abortus, eſt verum homicidium*

&

& ideo pœna homicidij punitur.

2. S.Auguſtini *teſtimonio oſtenditur hominibus eſſe ignotum tempus, quo anima rationalis incipit eſſe in corpore.*

4. S.Iunilij Epiſcopi Africani, *Auctoritate idē confirmatur.*

5. *Nec refragatur,*Origenis *locus ex* commentario in Iobū; *quamuis non ſit illius, ſed alterius opus, qui poſt ipſum ſcripſit.*

6. *Sed cuiuſcumque ſit Auctoris non probat intentum.*

7. Auctor libri de Eccleſiaſt. Dogmat. cap. 14. *dum videtur dicere animam creari in corpore, iam formato, non loquitur ex propria ſentētia, ſed vtitur argumēto ad hominē.*

8. *Quod anima rationalis fiat ex traduce eſt propoſitio damnata à* Leone I. Papa.

9. *Tempore* S. Auguſtini, *non erat hæc propoſitio damnata, & ipſe valde dubitat, & dicit eſſe de ijs, quæ Deus vult ab hominibus neſciri.*

10. Auctor libri quæſt. veter. & nou. teſtam. *iam ſupra à nobis eſt excluſus* ſect. 2. num. 7. & ſect. 4. num. 13.

11. Auctor libri *de ſpirit.* & *An. non eſt S. Auguſtinus, & quicumque ſit non eſt fide dignus, cum liber ille contineat errores.*

PRimo loco conſiderandus eſt & meritò *S. Baſilius Cæſarienſis*, qui *in ſecundo Canone* tamquam nimis ſcrupuloſam reijciens diſtinctionem inter fœtum informem, & formatum, & quidem, vt ex Balſamonis Patriarchæ Antiocheni Commentario conſtat, propter eos, qui ante formationem negant fœtum eſſe animatum, ait. *Quæ de induſtria fœtum corrupit, cædis pœnas luat. Formati autem, vel informis ſubtilitas à nobis non attenditur. Hic non ſolum, quod naſcendum eſt, vindicatur, ſed etiam ipſa, quæ ſibi inſidias parauit, quoniam vt plurimum huiuſmodi inceptis, vnà quoque mulieres intereunt: Ei autem accedit fœtus quoque interitus: alia cædes eorum quidem certe, qui hæc audent exiſtimatione.* 1

In quem locum *Balſamonis Commentarium,* ſic habet: *Hoc an-*

autem dictum eſt propter eos, qui dicunt, quod quoniam ſemen in matricem deiectum non ſtatim formatur in hominem; ſed prius quidem fit ſanguis, deinde in carnem humanam concreſcit, deinde effingitur, & formatur in membra, & partes, non fit cades quando abortio facta fuerit fœtus, qui nondum eſt formatus &c. ex quibus conſtat D. Baſilij, & Balſamonis ſententiam eſſe, vt fœtus ſit animatus, etiamſi nondum ſit formatus, & hoc non tantum in ordine ad culpam, ſed vt abortus verè ſit homicidium, & homicidij pœna ſit punibilis.

2 Secundo *S. Auguſtini quæſt. 80. in Exod.* & refertur in cap. *Quod vero 32. quæſt. 2.* & ſupra, *ſect. 5. n. 19.* expenditur; conſiderans fœtum ab vtero matris excuſſum, quando nondum formatus eſt, vocat quidem illũ informẽ, ſed quodammodo *informiter animatum*, & deinde ſubdit, *ſi talis eſt in carne nondum formata, & ideo nondum ſenſibus prædita; &c.* quibus verbis conſtat quidem apud ipſum, quod potentiæ ſenſitiuæ non ſunt in carne, quæ nondum habet organa, vel nondum eſt formata; at ipſe ſuſpenſus manet, & dubiùs, an fœtus ſit animatus ante formationem: & magis clarè in *Enchirid. cap.* 85. dicit, *ſcrupuloſiſſime quidem inter doctiſſimos quæri poteſt, ac diſputari, quod vtrum ab homine inueniri poſſit prorſus ignoro, quando incipiat homo in vtero viuere, &c.* & *lib. 4. de orig. Anim. cap.* 4. ſcribens ad quemdam Vincentiũ Victorem, qui interrogauerat ipſum, vt diceret ex qua ſubſtantia implerentur vtres quando inflantur, dicit, *infantiam ſuam quiſque non recolit, & putas hominem, niſi Deo docente, poſſe cognoſcere, vnde in matris vtero viuere cœperit, &c. Tum me docebis, aut quemquam, vnde homines animentur, qui neſciebas adhuc vſque, vnde vtres, qui inflantur, impleantur.*

3 Tertio *Auctor Dialog. de orig. An.* ſub nomine *S. Hieronymi* introducit S. Auguſt. (qui ex illa dierum quadragintaquinque diuiſione in Schola Medicorum, vt vidimus, recepta, qua dicitur iuxta verſum.

Sex in lacte dies, ter ſunt in ſanguine trini,
Biſſeni carnem, ter ſeni membra figurant, &c.

Vide-

Videtur aſſerere, figurari fœtum, vſq; ad perfecta lineamenta, ſpatio dierum quadraginta quinque, & deinde animari. Sed Auctor Dialogi occurrit in perſona D. Hieronymi, D. Auguſtino, eumque reprehendit, quod voluerit hac periodica notitia determinare tempus, quo anima rationalis corpus ingreditur, vtiturque S. Hieronymi verbis in *Comment. ad cap.* 11. *Eccleſiaſtici, verſ.* 5. dicentis: *Sicut neſcis viam ſpiritus, & animæ ingredientis in paruulum, & ignoras oſſium, & venarum varietates, in ventre prægnantis, ita Dei opera ſcire non poteris.*

Et Bridefertus Rameſienſis in Gloſſa ſuper *Bedæ Presbyteri de nat. rer. cap.* 2. ait, *Beatus Auguſtinus, & Hieronymus nihil temerè de anima aſſerere conati ſunt, ſed ingenioſè ſe ignoraſſe dixerunt, vnde fiat, vel quando ad corpus veniat, vtrum tempore conceptionis, an alio quolibet tempore, &c.*

Quarto quia *Iunilius Epiſcopus Africanus tom.* 1. *Biblioth. veter. patrum lib.* 2. *de Part. diuin, leg. cap.* 13. dixit, *de Abortiuorum, & ſtatu, & merito cauſa ſubtilis, dubiuſque tractatus eſt.* 4

Dices aliorum Sanctorum Patrum doctrina eſt, quod corpuſculum hominis non animatur, niſi poſt completam corporis formationem, vt Medici quidam aſſerunt; atque ideo, ſicut datur tempus certum, in quo fœtus non eſt perfectè formatus, nempè triginta, vel quadraginta dierum, ita non manet dubium, vt hæc vltima ſententia aſſerit, tempus animationis.

Et Patres, qui hoc dicunt ſunt *Origenes, qui Comment. in lib. Iob. Perionio interprete, cap.* 10. *fol. mihi* 531. explicans ſupradictam Iobi deſcriptionẽ de hominis generatione, ait: *Phyſicorum ergo more aptum ordinem ponit, principium quidẽ appellans ſeminis effuſionem, & eius concretionem; deinde partium figurationem cutis, carnis, oſſium, neruorum formationem, poſtremo animi à Deo infuſionem, &c.* 5

Reſpondeo primò Medicos Primarios non eſſe ex illis ſupra relatis pro tertia ſententia, ſed pro quinta, quæ docet

ſtatim à principio adeſſe in fœtu animam rationalem.

Secundo reſpondeo hunc librum, non eſſe Origenis, ſed Auctoris innominati,& ætate poſterioris,vt probat Bellarm. in lib. de Scriptor.

Tertiò cuiuſcumque ſit Auctoris liber,iam ſupra vidimus
6 ex ordine, quem S.Iob.ſeruauit non inferri tempus illud triginta, vel quadraginta dierum: deinde S. Iob. non facit vim in ordine partium, imo illum negligit, vt patet, quia primo loco, & antequam nominet carnem ponit pellem, *Pelle*, inquit, *& carnibus veſtiſti me*, & tamen pellis poſt carnem generatur, vt oculatiſſimus *Anatomiſta Haruęus etiam obſeruauit exercit. 56. fol.* 255. ſed ſatis illi fuit Diuinæ memoriæ anteponere more humano opus ſingulare humanæ generationis, vt ex recordatione tantæ diligentiæ, & induſtriæ adhibitæ, Deus ad ſui commiſerationem moueretur.

Secundo loco opponitur *S. Auguſtinus, lib. de Eccleſ.Dogmat. c.* 4. vbi dicit, *Corpus tantum per coniugÿ copulam ſeminatur, Dei vero iudicio coagulari in vulua, compingi, atque formari, ac formato iam corpore, animam creari, & infundi: & cap.* 18. idem repetens, *Anima* inquit, *humana non carne moritur, quia non cum carne ſeminatur, ſed formato in ventre matris corpore, Dei iudicio creatur, & infunditur, &c.*

Reſpondeo primo hunc librum non eſſe S. Auguſtini, ſed
7 Gennadij Epiſcopi Maſſilienſis, vt probat Bellarminus, qui ſeptuaginta annis poſt D. Auguſtinum vixit, & ſcripſit.

Secundo dico huius libri Auctorem, & plures alios huius temporis, qui ſcripſerunt hoc ſæculo, *S.Leo Primus*, vt
8 eſt in *Epiſt. ad Toribium*, damnauit, & tamquam errorem animam rationalem fieri ex traduce, hoc eſt ſeminari cum corpore ab anima genitoris, declarauit: & quia antequã definiretur de fide, quod à ſolo Deo creatur, multi neſciebant intelligere, quomodo contraheret homo originale peccatũ, ſi cum corpore à parentibus anima non ſeminaretur, habebat ſententia illa multos fautores, & ipſe *S. Auguſtinus licet in Epiſt. de origine animæ ad Hieronymum* credat à ſolo

Deo

Deo creari, dubitat tamen, an de fide ita tenendum ſit, &
reſpondet ſcripturis, quibus id probatur; & alibi valdè du-
bius eſt, imo *in lib. de Hæreſ. cap.* 81. dicit Tertullianum non
eſſe Hæreticum, quia crediderit animam rationalem eſſe ex 9
traduce, *& in lib.* 4. *de Origin. An. cap.* 4. ſuſpicatur quæ-
ſtionem hanc an anima ſit ex traduce, vel potius creetur à
Deo, eſſe de ijs, quæ Deus in hac vita non vult nos ſcire: &
de quibus *Eccl.* 3. dictum eſt, *altiora te ne quaſieris*. Cum
itaque hæc veritas, licet eſſet de fide certa, ſed nondum de-
clarata, quod nimirum anima fiat à ſolo Deo: quia tamen 11
Hæretici eo tempore conabantur illam impugnare, *Auctor.
lib. loc. cit.* vt ex eius verbis apparet, totus eſt in profligando
huiuſmodi errore; quia vero in ſententia illa, quæ docet an-
te formationem fętum non eſſe animatum, facilius erat oſtẽ-
dere, quod anima non ſeminatur cum corpore, ideo ſequi-
tur ſententiam dicentem infundi animam, quando corpus eſt
formatum, ſed quia id nulla Scripturæ auctoritate, aut nulla
ratione probat, conſtat *Auctorem lib. de Eccleſ. Dogm.* & alios
plures, non ex propria, ſed ex vulgari, & ad intentum ma-
gis accomodata ſententia, fuiſſe locutos.

Tertiò obijcitur idem *S. Auguſtinus, qui in lib. quæſt. ve-
ter. & nou. teſtam. cap.* 23. explicans illa verba *ex c.* 21. *Exod.
Si quis percuſſerit mulierem in vtero habentem, & abortiuerit,
ſi formatum fuerit, det animam pro anima, ſi autem informa-
tum fuerit, multetur pecunia, &c.* notat. hoc à Deo, ita eſſe or-
dinatum, vt *probaret non eſſe animam ante formam. Itaque ſi
iam formato corpori detur, non in conceptu corporis naſcitur
cum ſemine deriuata, &c.* eſt igitur ſententia expreſſa S. Au-
guſtini, quod anima nõ exiſtat in fętu, antequã ſit formatus,

Reſpondeo eodem modo hoc teſtimonium non probare 10
intentum, quia, vt patet ex illis vltimis verbis *Pſeudo-Aug.*
imo Hæretici, qui vt ſup. *ſect.* 4. *n.* 13. vidimus eſt Auctor
libri, totus eſt in excludendo illo errore, quod anima ratio-
nalis generetur ex traduce. Secundo quia non loquitur de
perfecta formatione membrorum, ſed de aliqua formatio-

ne,quæ inchoatur, vt vidimus,multo ante trigeſimum diem. Tertio quia S. Auguſtini ſententia, & interpretatio in illa verba Exodi, vt videbimus ſect. 13. eſt valde diuerſa.

Quartò tandem arguitur ex eodem *D.Auguſt.*qui in *lib.de ſpirit. & An. cap. 9.* ait *humanum corpus nec viuere, nec naſci poteſt ſine anima rationali, vegetatur tamen, & mouetur, & creſcit, & humanam formam in vtero recipit, priuſquam animam rationalem recipiat.*

Reſpondeo pariter *librum de ſpirit. & An.* non eſſe S.Auguſtini, vt idem *Bellarminus* admonuit, & quidem inuenio
11 eadem verba, & ſententias apud *Hugonem de S. Victore lib.2. de Anim. cap.* 4. non tamen auſim credere, hunc librum eſſe Hugonis, quia non pauca ſunt in operibus Hugonis, quæ ipſius non ſunt, vt *Bellarminus* etiam obſeruauit, & ex ijs forte eſt hic ſecundus liber, quoniam cap. 8. docet animam præexiſtere ante corpus, & ad ipſum Dei nutu venire, quæ tamen doctrina,immo error, Hugonis non eſt, ideo non magni facienda eſt Auctoritas huius libri.

Illud poſtremo lectorem hic monitum eſſe volo, quod etiamſi vnus, vel alter, ex ſanctis Patribus afferatur, qui ſequi videatur quorumdam ſententiam, exinde ſolum licebit inferre illam eſſe probabilem, quod negare non intendo; quia tamen minus tuta eſt, imo periculoſa, vt qui illam ſequuntur, animarum multarum damnationis ſint cauſa, exiſtimo non eſſe illi acquieſcendum, vt magis etiam conſtabit ex dicendis.

PARS

PARS TERTIA.

Ratione probatur incertitudo temporis quo humanus fœtus anima rationali primo viuat.

SVMMARIVM.

1. *A primo tempore, quo conceptus eſt in vtero, nulla rationes occurrũt, quæ intellectũ cogant ad aſſentiendũ, vel diſſentiendum, quod fœtus viuat, aut nõ viuat anima rationali.*
2. *Idem colligitur ex Auctoritate antiquorum medicorum.*
3. *Idem confirmatur ex anatomiæ famoſis experimentis, & præcipuè ex duobus allatis ab Hippocrate.*
4. *Atque etiam ex pluribus obſeruatis à Felice Platerio.*
5. *Eadem incertitudo ex alijs recentioribus obſeruatis à Varolio, & Riolano, infertur quatenus interdum fœtus menſtruus habet maiorem diſtinctionem membrorum, quam fœtus alius bimeſtris.*
6. *Et conuincitur, quia moraliter eſt impoſſibile obſeruare conceptus humani formationem, à primo tempore conceptionis, vſque ad finem menſis.*
7. *Oſtenditur hoc tempus eſſe non ſolum ſpeculatiuè, ſed practicè dubium, & incertum.*

VIdimus, tum ex ſacris Literis, tum etiam ex Auctoritate ſanctorum Patrum, & Interpretum incertum eſſe, 1
& dubium tempus, quo fœtus humanus vita hominis viuere incipiat; iam igitur id ratione probemus, & experimentis.

Et primò ratione; nam vt ex varijs dicendi modis in ſect. 4.5.6.7.8. & 9. ſupra relatis iam vidimus, à primo illo tempore, quo mulier genituram retinet, vſque ad tempus triginta, vel quadraginta dierum, quo apud omnes communiter certum eſt, fœtum humanum viuere anima rationali, omnia

tempora ſunt incerta; nam non habemus rationes, quæ euidenter cogant, & neceſſitent intellectum, ad aſſentiendum potius vni parti, quam alteri; ſed illis conſideratis, adhuc relinquitur intellectus ita ſuſpenſus, vt poſſit parti, cui vult ad hærere, cum motiuo ſufficiente ad eliciendum aſſenſum probabilem, pro vtraque parte; & ad minus hoc motiuum ſemper erit in promptu, quod rationes in contrarium non cogunt ad hunc aſſenſum, quod fœtus humanus ante trigeſimum, vel quadrageſimum diem anima rationali non viuat; & ſic dari poteſt pro vtraque ſententia aſſenſus opinatiuus, & probabilis, qui à ſcientifico, & ab illo, qui eſt Diuinæ Fidei, diſtinguitur in eo, quod dubius ſit.

2 Secundò, quia ſunt Auctores, quidem ex ſchola medicorum antiquiores, & Primarij, *Hippocrates*, *Galenus*, *Auicenna*, & plures ex recentioribus, qui dicunt fœtum à principio viuere; & alij qui negent; & experientiæ ipſæ, quæ rē eſſe dubiam oſtendant; igitur in praxi, prudenter quilibet dubitare poteſt, an fœtus humanus toto hoc tempore ſit anima rationali animatus, vel non.

3 Et confirmatur ex varijs Anatomicorum obſeruationibus, quarum Prima eſt illa, quam ex *Hippocate lib. de nat. puer.* adducit etiam *Galenus lib. de format. fœt. & in lib. de ſem.* & nos etiam adduximus; Hippocrates namque deſcribens genituram ſex diebus in vtero retentam ait: *Vt ſi quis oui crudi putamen auferat, membranamque interiorem relinquat, quod intus eſt, liquidum comparet; quod ſimiliter ferè habebat; tamen coloris rubri, & rotundum erat, quadamque fibra; venulaque craſſæ albæ in membrana ineſſe cernebantur, ſanie craſſa, & rubra conuoluta; circa quæ membranæ extrinſecus cruenta ſanguinolentaque, quadam varices, vibiceſue, connectebantur; medioque membranæ loco, tenue quid extabat, quod mihi vmbilicus videbatur, quo primo reſpiraret, membranaq; tota ſemen complexa ex eo circumtendebatur. Hoc quidem ſex dierum ſpectaui.*

Et deinde promittit aliud teſtimonium de animatioe fœtus

tus humani, quod eſt inquit, *quatenus quis homo mortalis de hoc negotio ſcire, & dicere poſſit*. At vero *in lib. de carn.* promiſſam fidem ſoluit dicens, *abortum ſeptem dierum in aquam iniectum, omnia diligenter inſpicienti, habuiſſe rudimenta partium, & membrorum, nempè loca oculorum, naſum, aures, manus, & earum digitos, corpuſque totum*. Hanc ipſe obſeruationem dicit ſibi non ſemel à Scortis demonſtratam fuiſſe, & per ſe etiam vidiſſe.

Ex his duabus obſeruationibus colligitur incertitudo animationis, primò; quia illud punctum rubrum, quod Hippocrati in genitura ſex dierum apparebat, Galenus putat fuiſſe iecur, Auicenna cor arbitratur, recens Gulielmus Haruæus nititur probare eſſe ſanguinem primogeneũm, quẽ viuere, & primò animatum eſſe affirmat, & multis probare contendit exercit. 50. & 51. fol. mihi 189. & 195. contra communem Philoſophorum ſententiam, qui conſtanter negant, ſanguinem viuere; quare ſi punctum illud ſanguis erat, dubitari poteſt, an viueret.

Secundò quia vt *Mercurial. in adnotat. ad illa verba Hippocrat. ex lib. de Carn. Porrò vita ſeptem dierum eſt*; animaduertit Hippocratem varium eſſe, & diuerſum à ſeipſo; nam hoc loco, ait, conceptui ſeptem dierum ineſſe omnia, quæ corpus habere debet, & *in lib. de nat. puer.* aſſerit in genitura ſex dierum, nihil eorum, quæ ibi vidiſſe refert, apparuiſſe: quæ diuerſitas, vt ſupra ſect. 4. vidimus, quibuſdam occaſionem dedit dubitandi, an *lib. de Carn.* eſſet Hippocratis; ſed quamuis ſit re vera eius legitimus partus, tamen diuerſitas inter vtramque experientiam negari non poteſt; quare, vt eam tollant aliqui dicunt, geniturã ſex dierum ab Hippocrate viſam eſſe in ſe immediatè, & ſine ſpeculo, quod particulas ſenſum fugientes, poſſet ſenſibiliter oſtendere; at vero alias, quas recenſet *in lib. de Carn.* obſeruaſſe iniectas in aquam, quæ ſpeculum eſt, & augere poterat, minima illa partium rudimenta, & apparentes oſtendere. Mercurialis loc. cit. alio modo hanc differentiam conciliat dicens, in

fœtu

fœtu ſextæ diei nihil vidiſſe, in alijs autem ſeptem dierum, veſtigia tantum deprehendiſſe membrorum, vel hic res apparentes, ibi tantum res inexiſtentes, narraſſe. Conſtat igitur rem eſſe dubiam.

5 Secunda experientia eſt *Felicis Platerij*, qui *in quæſtionibus Medicis, quæſt.* 1. teſtatur ſe per multos annos plurimos abortus vidiſſe, qui prima ſeptimana ita ſe habebant. *Exurgit*, inquit, *primum vis illa procreatrix in ſemine latens, & recondita, ac inſigniores ſeminis portiones, quæ à tribus parentum principijs defluxerunt, in tres quaſi bullas ſpiritibus turgentes diſponit, quæ cerebri, cordis, & iecoris ſunt rudimenta, in exiguo corpuſculo incluſa, reliquaſque illi adhærentes portiones in artus, illique adnata membra ruditer ſegregat, quæ prima ſeptimana ferè perficiuntur, ita vt, tum reiecto per abortum Embryone, informis talis maſſula ex ſemine veluti concreta, rotunda, & conuoluta, tribus hiſce bullis diſtincta, appareat; qualem Pſaltria illa quæ per vim ſaltu impetuoſo abortum ſibi conciliarat, ſe obſeruaſſe ſcribit, Hippocrates. Egòque huiuſmodi reiectum globuli rotundi, & albi inſtar magnitudine auellanæ, in quadam, quæ quotannis abortiebat, vidi; atque ex Amnio tenui cui innatabat, exerui; & cum ab inuicem deducerem, tres huiuſmodi bullas, quarum inferior iecoris rudimentum exprimens, pallidior, non tamen rubra erat, obſeruaui; quatuorque portiones pro brachijs, & pedibus formandis, & quod ſpectatu iucundum, duo puncta nigra minutiſſima, oculis dicata notaui. Quæ vti, & in alijs, ſic & in generoſa quadã, quæ toto ferè biennio, quod mirum, & inauditum ſingulis menſibus abortiebat, ſæpèque ad me huiuſmodi abortum, vt quid eſſet indicarem, tranſmittebat, ſimiliter ſic ſe habere deprehendi, &c.*

6 Quarta experientia eſt *Varolij* apud *Riolanum cap.* 6. qui fœtum viginti dierum vidit, in quo homo confusè formatus, caput extra collum referebat. At Riolanus ibi in fœtu vnius menſis teſtatur ſe non vidiſſe, niſi corpus omnino informe inſtar formicæ, ex quo tenuiſſimum rubrum filamentum pro

vm-

vmbilico protendebatur: at *cap. vltim. eiuſdem lib. 6. idem Riolanus* duos fœtus bimeſtres teſtatur vidiſſe: primum plenè formatum, cum omnibus membris: ſecundum autem non omnia membra perfectè oſtendebat: & ibidem dicebat, anno 1608. vidiſſe ſe alium fœtum vnius menſis, & in eo omnes partes inueniſſe iam deſcriptas, & conformatas.

Exhinc cognoſce incertitudinem huius facti; nam aliquādo fœtus vnius menſis eſt perfectè formatus, interdum vero fœtus duorum menſium minimè.

Et tandem cum ipſo *Riolano in lib. Animaduerſ. ad Anatom. Laurentij fol. mihi* 671. conclude quod, *ſi verum fateri volumus, conceptionis rudimenta, & fœtus formatio intra primum menſem nobis ignota eſt, & noſtræ cogitationes ſunt coniecturales, quia nemo naturam inſpexit operantem.* Atque, vt idem *Auctor. d. 6. cap.* aiebat, *pauci, vel nulli productionem ſiue procreationem, quæ fit à tempore concreti ſeminis, vſque ad menſem integrū obſeruarunt; nam ob paruitatem puſilli corpuſculi, vel ſpernitur, vel non poteſt accuratè diſcerni delineatio, &c.* ergo tempus primæ animationis eſt valde dubium. 6

Tandem probatur: nam illa ſententia dicitur tum ſpeculatiuè, tum practicè probabilis, quæ non ſola ratione, ſed etiam auctoritate fulcitur, vt *Sanchez in ſum. lib.* 1. *cap.* 9. *n.* 7. *& Diana part.* 4. *tract.* 4. *reſolut.* 30. vbi contra *Portel.* ſequitur Doctrinam *S. Thomæ*, quæ probabilis eſt etiamſi noua ſit, & vnius tantum Doctoris auctoritatem habeat: ſed quod tempus animationis in humano fœtu ſit dubium, monet in primis non ſemel Spiritus ſanctus in ſacris Literis, confirmant deinde aliqui ex Sanctis Patribus, conuincunt poſtea plures rationes, conſonant poſtremò Doctores, & tandem patet experientia: ergo quod hoc tempus ſit practicè dubiū, & non ſit nouum, & ſpeculatiuum commentum, eſt opinio pluſquam probabilis. 7

SECTIO XI.

Reſoluitur difficultas ab initio propoſita.

SVMMARIVM.

1. *Fœtus abortiuus quocumque tempore eiectus baptizandus eſt ſub conditione.*
2. *Tenetur quilibet ſaltem ex charitate proximi extremè periclitantis ſalutẽ adiuuare, etiam cũ propria vitæ periculo.*
3. *Quæ obligatio videtur eſſe certa de fide.*
4. *Admiſſo dubio practico, de exiſtentia animæ rationalis in fœtu, vrget obligatio miniſtrandi Baptiſmum ſub conditione; quia Sacramento non fit iniuria, & ſubuenitur proximo in periculo grauiſſimo.*
5. *Moribundus, qui ſenſibus eſt deſtitutus, ſi ſaltem confeſſionem petÿt, abſolutè eſt abſoluendus: conditionatè vero, ſi confeſſarius dubitet, an ſit ſatis diſpoſitus.*
6. *Imo etiam ſi confeſſionem non petÿt, & nulla dedit ſigna contritionis, ſi Chriſtianè vixit, eſt ſub conditione abſoluendus, iuxta probabilem multorum ſententiam.*
7. *Arguitur ex dictis, & ex ſimili de Baptiſmo collato in capillis reiterando ſub conditione; quod fœtus humanus abortiuus ſub conditione ſit baptizandus.*
8. *Etiamſi dubium de vita rationali abortus eſſet negatiuum, baptizandus eſt.*
9. *Probatur concluſio, etiam ad mentem S. Thomæ.*
10. *Imo ſtante iudicio quorumdam contrariæ ſententiæ, adhuc baptizandus eſt, quia illud iudicium non eſt ex iure, ſed ex facto.*
11. *Ratio eſt, quia in Sacramentis neceſſitatis, cuiuſmodi eſt Baptiſma, peccatum eſt ſequi opinionem probabilem; quæ ſaluti animarum ſit periculoſa.*
12. *Oſtenditur quod iudicium, de vita humana fœtus abortiui, habet omnia requiſita, vt ſit morale practicum.* Reſ-

RESpondeo igitur ad quæſitum ab initio factum, quòd quando fœtus abortiuus (illum intelligo, in quo apparent lineamenta humani fœtus propria, per quæ à mola, alijſque fruſtraneis genituris diſtinguitur.) elapſo quocunq; tempore à conceptione excutitur ab vtero matris, non licet illi negare Baptiſmum, ſed debet miniſtrari ſub conditione, aut verbis expreſſa, vel ſaltem mente concepta. *Si es capax, ego te Baptizo, In nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti.* Intelligendo ſub tali conditione, tàm vitam rationalem, ſi illam habeat, quàm ablutionem verbis ſignificatam, vt forma verificetur, ſi nimirùm interpoſitæ ſecundinæ non impediant. 1

Primò probatur; quia quilibet tenetur ſaltem ex obligatione charitatis, etiam cum periculo propriæ vitæ corporalis ſubuenire proximo extremè periclitanti, quoad animæ ſalutem: quam doctrinam tradunt omnes Theologi tũ ſcholaſtici, tum morales, vt videre eſt apud *Suarez de triplici virtut. Theol. tract. 3. diſput. 9. ſect. 2, num. 2.* & apud *Bonacinam tract. 2. diſp. 3. quæſt. 4. puncto 4. nu. 2. P. Theophil. Raynaud. de ortu infantium cap. 6. n. 8. & 9.* & videtur eſſe certa de fide, nam Ioannis Epiſtola 1. cap. 3. dicitur: *quòd nos debemus pro fratribus animas ponere.* Et omnes Doctores afferunt exemplũ de paruulo moribundo ante vſum rationis; & dicunt, hunc eſſe baptizandum, etiamſi miniſter propter tale miniſterium mortis periculum ſubiret: quidquid dicat Sotus, quem redarguit Suarez, ibidem: & quoad infantes Chriſtianorum, communiſſima eſt doctrina, vt contra Ioann. Sanch. defendit d. *P. Raynaud. d. cap. 6. n. 9. & 10.* ſed in noſtro caſu, ſi in fœtu exiſtat anima rationalis, & non baptizetur infans ſub prædicta conditione, periclitatur anima ineuitabiliter propter peccatum originale contractum in vnione illius cũ corpore; ergo quilibet tenetur baptizare. 2 3

Secundò, quotieſcumq; hic, & nunc non temerè, ſed cum fundamento formidare potes, quòd tua culpa, & omiſſione anima proximi æternam damnationem incurret, teneris illi 4

ſub-

ſubuenire de opportuno remedio: ſed excluſo de vtero matris abortu potes, vt patet ex dictis, prudenter, & nõ temerè ſuſpicari, quòd ibi anima rationalis exiſtat, certiſſimè damnanda, niſi baptizes; ergo iam teneris dubiũ morale admittere, & iudicium practicum formare, de adminiſtratione Baptiſmi, & cum huiuſmodi remedio, tibi tàm facili, illique omninò neceſſario, ſubuenire. Et ratio à priori eſt, quia nulla fit iniuria Sacramento; ſi enim conditio de facto non verificetur, verba formæ ſuo fine non fruſtrantur, cum non proferantur niſi cum intentione conditionata: & quidem cũ fundamento probabili dubitas, ergò prudenter operaris, dum remedium applicas ad impediendum periculum probabile.

Tertiò, quando moribundus, abſente Confeſſario, petijt
5 confeſſionem, & poſtea ſenſibus deſtitutus eſt, poteſt, imò debet abſolui à Confeſſario ſuperueniente, cui per alios, vt loquitur *Paulus V. in Rituali Romano* deſiderium huiuſmodi confeſſionis innotuit: quòd ſi, ſtante tali teſtimonio Sacerdos adhuc dubitet, an ſcilicet infirmus habeat ſufficientem diſpoſitionem, tenetur illum ſub conditione abſoluere: quod *Eminentiſſimus de Lugò latè docuit de Pœnitent. diſp. 17. ſect. 5. num. 91.* vbi etiam *num. 87.* aſſeruerat, ad idem teneri etiã ſi confeſſarius ſit ex illorum Auctorum ſententia, qui dicunt non poſſe abſolui moribundum, qui ſaltem vnum peccatum in ſpecie non dixit; & ratio eſt, quia ad minus ſententia contraria, propter auctoritatem, eſt extrinſecè probabilis, ac proinde talis, vt eam poſſit Sacerdos amplecti tuta conſcientia: quoties autem poteſt abſque graui incommodo ſubuenire proximo grauiter periclitanti circa æternam ſalutem, ad id tenetur. Ergo.

Imò, etiamſi moribundus nulla ſigna contritionis oſten-
6 derit, neque deſiderium confeſſionis declarauerit, ſi Chriſtianè vixerit, & Sacramenta frequentauerit, abſolui poſſe ſub conditione, docuerunt antea *Malfeſ. in Sum. tom. 1. tract. 7. cap. 5. num. 48. Homobon. in Exam. Eccleſ. p. 1. tract. 7. c. 58. num. 7. Alex. Ludouiſ. Archiepiſcopus Bononienſis, poſtea*

Sum-

Summus Pontifex Gregorius XV. in memor. Confeſſariorum cap. 1. n. 16. vbi id in praxi præcepit obſeruari. *Petrus Marchant. in Tribun. Sacram. tom. 1. tract. 4. tit. 4. dub. 7.* qui licet eſſet contrariæ ſententiæ, periculum expertus in ſeipſo, & ab eo liberatus, deinde illam retractauit: *Lezan. in ſumm. quæſt. Regulari. tom. 3. V. Confeſſio. n. 11. Auerſa de Sacram. Pœnit. quæſt. 10. ſect. 18. Pelizzarius in Manual. Regular. tom. 1. tract. 5. cap. 3. ſect. 1. n. 69. & tom. 2. tr. 8. cap. 3. ſect. 2. num. 114.* vbi teſtatur ita practicaſſe Suarez, Baldellum, & Naldum. *Victorianus Premoli ex Societate Ieſu in memor. Clericor. par. 4. cap. 1. num. 14. Thom. Tamburin. in methodo expeditæ confeſſionis lib. 2. cap. 10. §. 1. n. 11.* vbi attendens, quod Paulus V. exigit in tali moribundo, quod ſaltem confeſſionis deſiderium oſtenderit, ait: *Satis ſuperque confeſſionem petijt per mores Chriſtianos tota vita ſenſibiliter peractos. Leander de Sacram. tom. 1. tract. 5. diſp. 5. q. 46. & Raynaud. de Martyr. part. 2. c. 3. num. 7. Illuſtriſſimus, & Reuerendiſſimus Dominus meus D. Ioan. Caramuel. Epiſcopus Campanienſis &c.* qui, & ſi ſententiam contrariam laudet, dicit tamen peccaturum mortaliter illum, qui in caſu practico depoſito proprio dictamine, moribundum, qui omnibus ſenſibus deſtitutus eſt, & nullo externo ſigno confeſſionem petijt, non vult abſoluere. Cur ergo puerulum omnibus operationibus deſtitutum, quem tamen viuere, & eſſe Baptiſmi capacem, prudenter dubitas, baptizare negabis? Ita in ſimili caſu, de Baptiſmo in capillis collato, dixit: *Eminentiſſimus de Lugo in Reſponſ. Moral. dubit. 1. num. 12. & dubit. 3. num. 3.* 7
citans ſe ipſum *de Pœnitentia diſp. 7. ſect. 13. num. 273.* vbi docet eſſe obligationem rebaptizandi ſub conditione, quoties adeſt morale dubium in facto de valore primi Baptiſmi; vt in caſu de illo, qui baptizatus fuit in capillis. Et hoc propter inconuenientia, quæ ſequerentur ſi primus baptiſmus non fuiſſet validus. Sed quodnam maius inconueniens, quã animas damnari, ſi ſunt in fœtu, & omittatur baptiſma propter opiniones contrarias, quæ certitudinem non habent?

Dices

Dices eſſe probabilē opinionē S. Thomæ putatā, & quorumdam medicorum, quod ante diem trigeſimum fœtus non viuat anima rationali; qui ergo ſe conformaret huic opinioni, prudenter operaretur; ergo non peccaret; ergo non datur talis obligatio.

8 Reſpondeo Sāctum Thomam nihil de ſpatio triginta dierum docere, ſed ſolum, quod fœtus humanus viuat à principio anima tantum ſenſitiua: Quanto autem tempore duret hæc vita, & incipiat anima rationalis eſſe in fœtu, aliorum iudicio relinquit. Medici autem, ſi rectè expendantur, dicūt fœtum ante trigeſimum diem regulariter non habere membra perfectè diſtincta, & formata; aliquando vero etiam propter actiuitatem agentis, & diſpoſitionem ſubiecti prius habere illa diſtincta; ergo etiamſi concedamus opiniones illorum eſſe probabiles, adhuc non adeſt motiuum efficax ad prudenter formandum aſſenſum probabilem, & iudicandum ante trigeſimū diem, non adeſſe animam rationalem; quia intellectus adhuc manet dubius an hic, & nunc fœtus, qui membranis eſt inuolutus, ſit ex numero illorum, qui propter maiorem actiuitatem agentis, ante trigeſimum diem ſit formatus; & conſequenter animatus vita intellectuali: Et etiam poteſt dubitari, an tempus conceptionis, à quo pendet determinatio triginta dierum, fuerit exactè obſeruatum; dabitur ergo in iſto caſu dubium negatiuum, quod, vt docet: *Eminentiſſimus de Lugo d. dub. 1. num. 12.* tunc eſt, quando neutri parti poſſumus aſſentire; ergo erit obligatio miniſtrandi Sacramentum; quia in dubio de periculo animæ tenemur adhibere remedium certum.

Tertiò probatur etiam ex Doctrina *Sancti Thomæ in 4. diſtinct. 6. q. 1. art. 1. ad primum*: nam ibi reſpondens quæſito, an in baptizando natiuitas ex vtero ſit expectanda? reſoluit affirmatiuè, quia *ex D. Dionyſio de Eccleſ. Hier. cap. 4.* Baptiſmus eſt actio Hierarchica, & ideo per Miniſtros Eccleſiæ conferendus eſt, vel per eos, qui in neceſſitate vicem Miniſtrorum obtinent; ſed puer quandiù eſt in vtero matris exi-

ſtens, ſubijci non poteſt operationi Miniſtrorum, nec eſt hominibus notus, ideo infert non eſſe baptizandum. Si ergo S. Doctor ex tot experientijs, & ex iudicio peritorum, & rationum probabilitate, quæ noſtris temporibus habentur, ſuo tempore potuiſſet ſibi perſuadere, quod in fœtu abortiuo, notum hominibus ſaltem ex probabili opinione eſſet, quod puer iam extra matris vterum eſſet, & viueret anima rationali, vtique intuliſſet eſſe baptizandum. Et propterea ſententiam illorum, qui dicunt non poſſe baptizari infantem intra Matris vterum, quia non poteſt renaſci qui non eſt natus, iampridem antiquatam eſſe, & contrariam eſſe receptã, dummodo ablutio pertingat ad ipſum in ſecundina inuolutum, teſtatur P. Theoph. Raynaud. *dict. tract. de ortu infantium, cap. 6. num.* 13.

Vltimo probatur principaliter noſtra ſententia, quia etiãſi, ſaltem propter quorumdam Medicorum auctoritatem, & ferè vniuerſalem conſuetudinem obſtetricum, non baptizandi huiuſmodi fœtus ſub conditione, eſſet probabilis opinio, quod ante trigeſimum diem nõ teneamur miniſtrare Baptiſmum fœtibus abortiuis, tamen quia hoc iudicium probabile non naſcitur ex aliqua ratione, ſiue, vt loquitur *Sanchez* ſtatim citandus, non prouenit ex iure, ſed ex facto, ꝙ nimirũ ſi ſubiectum, cui applicandum eſt medium ſalutis, ſit capax, adhuc probabilis ſententia illorum non ſufficit ad hoc, vt nõ detur obligatio baptizandi, ergo baptizandus eſt talis fœtus ſub conditione.

Probatur conſequentia; quia, quiquid ſit de alijs Sacramentis, an in eorum collatione, & ſuſceptione liceat ſequi ſententiam probabilem: In baptiſmo tamen, Sacerdotio, & Epiſcopatu propter eorum neceſſitatem, & ad vitandum irreparabile damnum, quod ſi non miniſtrentur, conſequeretur, debemus quoties fieri poteſt, certum, & ſecurum medium adhibere, vt poſt *Sotum, Suarez, Vaſquez, & alios docet Sanchez in ſum. lib. 1. cap. 9. num. 32. 33. & 34. & nouiſſimè Cardinalis de Lugo dict. num.* 11. qui omnes aſſerunt, tunc

in adminiſtratione Sacramentorum licere ſequi opinionem probabilem, & minus tutam, quando non ſit contra præceptum charitatis, & miſericordiæ reſpicientis remedium neceſſarium proximi. At vero quando charitas vrget, peccat miniſter, ſequens opinionem probabilem, minus tamen tutam, ſi proximo certa via non ſuccurrat: At in caſu noſtro, etiamſi miniſter ſequatur opinionem probabilem illorum Medicorum, quia tamen eligit viam minus tutam, hoc eſt omiſſionem Baptiſmi, & exponit animam illam, ſi exiſtat in fœtu, certiſſimo damnationis periculo, peccat; ergo datur obligatio baptizandi ſub conditione.

Dices non dari iudicium morale in præſenti, quo aliquis poſſit prudenter formidare ex ſententia Medicorum, ſequi Animæ damnationem, ſed ſolum iudicium ſpeculatiuum, quod non ſatis eſt ad innouandum in re tam graui.

Reſpondeo, cum iudicium morale, ſit illud, quod eſt iuxta hominum morem, & prudentem conſuetudinem, vt *Eminentiſſ. de Lugo d. num.* 12. docet; atque, vt patet ex ſententijs relatis, & varijs modis, quibus, quicumque hanc difficultatem examinarunt, illas ſententias applicant ad explicandum hoc factum animationis fœtus, cuius non eſt certum tempus, ſed omnes Auctores procedunt ex coniecturis, & ſic dubium ſit, an anima rationalis ſtatim, poſt aliquot horas exiſtat in fœtu, an intra ſeptem dies, an iſtis elapſis, vſq; ad decimam quintam, vel decimam ſeptimam, decimam nonam, vigeſimam quintam, trigeſimam, vel vlterius expectet, quid deeſt, & quid requiritur ad formandum dubium morale in re tam incerta, de qua non omnes Medici eodem modo loquuntur, quam S. Auguſtinus dicit ſe neſcire an ſciri poſſit, mater Machabæorum ignorat, Deus ipſe indeciſam relinquit, & Spiritus Sanctus tamquam inſcrutabilē, & ſoli Deo notam proponit? certè non video, quæ vtilitas, vel honeſtas ſuadeant, vt tam facile remedium omittatur; & tam magno periculo, imo extremæ damnationi infinitæ propemodum abortiuorum animæ exponantur; quod etiamſi

non

non multæ, ſed paucæ, vel vna tantum anima hoc remedio ſaluaretur, adhuc non eſſet noſtra diligentia inutilis, & fruſtratorius labor. Si enim ex *D. Gregorio in Pſal.* 50. verum eſt, quod *nullum tam gratum eſt ſacrificium, quam zelus animarum*, nihil Deo charius ab animarum miniſtris, nihil illarum ſaluti vtilius operari poteſt, quam animas, ſi exiſtant, & Baptiſmo ſint capaces, certo certius ſaluare, alioquin ſi renuas baptizare, infallibiliter damnandas.

SECTIO XII.

Proponitur Argumentum principale contra ſupradictam ſententiam.

SVMMARIVM:

1. *Rationes plures occurrunt, quibus redditur difficile, quod in re tam graui Eccleſia Catholica huc vſque non prouiderit de neceſſario remedio.*
2. *Affertur* cap. maiores de Baptiſm. *quo videtur probari, quod pro fœtibus non formatis remedium Baptiſmi non ſit inſtitutum.*
3. *Error eſt dicere paruulos nondum formatos, & in vtero matrum morientes per ipſorũ parentum lachrymas ſaluari.*
4. *Pÿ V. iuſſu ſuppreſſum eſt Commentarium Caiet. in art. 2. q. 68. 3. p. S. Thomæ.*

A Nonnullis, quorum apud me multum valet Auctoritas, opponitur, quoniam in re tam graui, non eſt veriſimile, vniuerſam Eccleſiam, quæ Spiritus ſancti regimine gubernatur, neque ſub eo errare permittitur, tanto tempore deſidem fuiſſe, & non ordinaſſe remedium adeo neceſſarium pro animabus abortiuorum. Imo tot Sapientiſſimos, & Doctiſſimos viros, qui ſemper in Eccleſia Dei præfuerunt, 1

numquam vidiſſe tam ingens animarum diſcrimen, & ſi prę-uiderunt ob ſolam Philoſophorum ſententiam ſtetiſſe; quin paruulorum parentes, & Parochos admonuerint, vt abortiuos ſub conditione baptizarent.

Confirmatur primo, quia *in cap. maiores de baptiſ.* contra Hæreticos, qui volebant ſolos adultos eſſe baptizandos. Innocentius III. dicit: *Abſit, vt vniuerſi paruuli pereant, quorum quotidie tanta multitudo moritur; quin, & ipſis miſericors Deus, qui neminem vult perire, aliquod remedium procurauerit ad ſalutem.*

Cum ergo Summus Pontifex ex voluntate, qua Deus vult neminem perire, inferat remedium contra originale peccatum, ſcilicet Baptiſmum eſſe, etiam pro paruulis inſtitutum, & ideo paruulis iam perfectè formatis, ſtatuat Baptiſmum eſſe miniſtrandum; cum de imperfectè formatis non loquatur, ſequitur Eccleſiam noluiſſe ad eos hoc remedium pertinere, ergo etiam ſub conditione non ſunt baptizandi.

Confirmatur ſecundo, quia reijcitur tamquam error ſententia *Gerſonis Serm. de B. Virg. part.* 3. *conſid.* 2. *Gabr. in* 4. *diſt.* 4. *quæſt.* 2. *dub.* 2. *& Caietani Com. in art.* 2. *&* 11. 68. 3. *q. part. S. Thomæ*, qui dicebant paruulos nondum formatos, & in vtero matrum morientes per lachrymas, & preces parentum ſaluari, & ideo Pius V. vt notauit *Valent. To.* 4. *diſp.* 6. *quæſt.* 4. *part.* 4. præcepit hanc doctrinam expungi, & penitus deleri, ex Comment. Caiet. *in dd. art.* 2. *&* 11. vt videre eſt in impreſſionibus poſt ipſum Pium V. & ideo *Vega de iuſtific. lib.* 5. *cap.* 15. acriter reprehendit hos auctores, quaſi octauum Sacramentum introducere auſi ſint in Eccleſia Dei, & Nunnus *in* 3. *part. quæſt.* 68. *art.* 2. *difficult.* 4. *concluſ.* 1. manifeſtè vocat erroneam huiuſmodi doctrinam, & temerariam: ergo in re tam graui, in qua viri doctiſſimi lapſi ſunt, non eſt tam facilè innouandum.

SECTIO XIII.

Proponuntur, & referuntur Summi Pontifices, & Concilia pro ſolutione prædictorum.

SVMMARIVM.

1. Siricius Papa *mandat omnibus, qui ſunt in periculo mortis etiam pueris, qui per ætatem loqui non poſſunt, miniſtrari Baptiſmum.*
2. Leo Primus *quod omni tempore periclitantibus Baptiſma miniſtretur, decernit.*
3. Concilium Cartaginenſe, *ſtatuit, vt omni tempore puero, qui in vtero matris formatus eſt hoc Sacramentum conferatur.*
4. Sexta Synodus, *iubet vt paruulo ægrotanti à nullo Preſbytero baptiſma negetur.*
5. Concilium Mileuitanum, *excommunicat, qui paruulos recentes ab vteris matrum egreſſos negat baptizandos eſſe.*
6. Concilium Pariſienſe, *ſtatuit nullo tempore hoc Sacramētum eſſe dandum, niſi tempore Paſchatis, & Pentecoſtes; excipit tamen ægrotantes.*
7. Concilium Gerundenſe *paruulos, qui infirmi egrediuntur maternum vterum, eadem die dicit eſſe baptizandos.*
8. S. Gregor. Papa *ſtatuit, vt ſi qua mulier, quæ peperit, ſit in periculo mortis, eadem die, & hora, qua naſcitur, id quod genuit, baptizetur, ne periculum ſit in mora.*
9. Concilium Matiſconenſe *decernit, vt filij, qui ex infirmitate, vel imminente periculo vrgentur, baptizentur; etiā extra præſcripta tempora Paſcha, & Pentecoſtes.*
10. *Idem præcipiunt* Concilium Moguntinum, Vormatienſe, & Triburienſe.
11. Rituale etiam Romanum ſub Paulo V. & Sacerdotale

Samarini, *ordinant, quod mortua matre prægnante fœtus cautè extrahatur, & ſi viuus eſt baptizetur.*

1 VT prædictorum ſolutio melius, & cum maiori fundamento pateat; notanda ſunt decreta Summorum Pontificum, & Conciliorum tam Generalium, quam Prouincialium de hac materia diſponentium.

Primo *Siricius Papa in Epiſt. ad Himerium Tarraconen. cap.*2. licet ſtatuat tempus Baptiſmi eſſe diem Paſchæ, & Pentecoſtes; tamen *Infantibus, qui nec dum loqui poterunt, per ætatem, vel his, quibus in qualibet neceſſitate opus fuerit ſacri vnda baptiſmatis, omni volumus celeritate ſuccurri, ne ad noſtrarum perniciem tendat animarum, ſi negato deſiderantibus fonte ſalutari, exiens vnuſquiſque de ſæculo, & regnum perdet, & vitam, &c.*

2 *Leo Primus in Epiſt. ad Epiſcopos Siculos*, dicit, *quia, & ſi ſunt alia quoque feſta, quibus multa in honorem Dei reuerentia debeatur, principalis tamen, & maximi Sacramenti cuſtodienda nobis eſt myſticæ rationis exceptio, non interdicta licentia, qua in baptiſmo tribuendo quolibet tempore periclitantibus ſubuenitur, &c.*

Concilium Carthaginenſe ex Epiſt. 8. *lib.* 3. *D. Cypriani, & aliorum ad Fidum Præsbyterum de Infantibus baptizandis,*
3 hæc habet: *Quantum vero ad cauſam Infantium pertinet, quos dixiſti intra ſecundum, vel tertium diem, quo nati ſunt conſtitutos baptizari non oportere, & conſiderandam legem eſſe Circumciſionis antiquæ, vt intra octauum diem eum, qui natus eſt, baptizandum, & ſanctificandum non putares; longè aliud in Concilio noſtro omnibus viſum eſt, ſed vniuerſi potius iudicauimus, nulli hominum nato Miſericordiam Dei, & Gratiam, denegandam, nam cùm Dominus in Euangelio ſuo dicat, Filius hominis non venit animas hominũ perdere, ſed ſaluare, quantum in nobis eſt, ſi fieri poteſt, nulla anima perdenda eſt, quid enim ei deeſt, qui ſemel in vtero, Dei manibus formatus eſt? &c.*

Sexta Synodus Conſtantinopolitana de Can. Apoſtol. c. 2. *Si*

Par-

*Paruulus ægrotans ad quemlibet Presbyterum baptiſmi gratia,
de cuiuſlibet Parochia allatus fuerit, ei baptiſmi Sacramentum
nullo modo denegetur. Si quis hoc munus petenti concedere de-
trectauerit, & ille Paruulus abſque baptiſmi gratia mortuus
fuerit, nouerit ſe ille, qui eum non baptizauit, pro eius anima
rationem redditurum.*

Concilium Mileuitanum cap. 1. num. 2. Item placuit, vt qui- 5
*cumque Paruulos recentes ab vteris Matrum baptizandos ne-
gat, &c. Anathema ſit.*

Concilium Pariſienſe cap. 7. baptizandi ſibi quiſquam paſſim 6
*quocumque tempore nullam credat eſſe fiduciam, præter Paſcha-
le feſtum, & Pentecoſtes venerabile Sacramentum, excepto dũ-
taxat grauiſſimi languoris incurſu, in quo verendum eſt, ne
morbi creſcente periculo, ſine remedio ſalutari fortasſis ægro-
tans excidio præuentus abſcedat.*

Concilium Gerundenſe cap. 5. De Paruulis, qui nuper è ma- 7
*terno vtero editi ſunt, placuit conſtitui, vt ſi infirmi (vt aſſolet)
fuerint, & lac maternum non appetant, etiam eadem die, qua
nati ſunt, ſi oblati fuerint, baptizentur.*

*S. Gregorius Papa Primus in reſponſ. ad Auguſtinum Epi-
ſcopum Cantuar. cap. 10. Baptizari autem, vel enixam mulie-* 8
*rem, vel hoc, quod genuerit, ſi mortis periculo vrgetur, vel ip-
ſa hora eadem, qua gignit, vel hoc, quod gignitur, eadem, qua
natum eſt, nullo modo prohibetur; quia ſicut ſancti myſterij gra-
tia viuentibus, atque diſcernentibus cum magna diſcretione
prouidenda eſt, ita quibus mors imminet, ſine vlla dilatione
afferenda eſt; ne dum adhuc tempus ad præbendum Redemptio-
nis myſterium quæritur, interueniente paululum mora inueniri
non valeat, qui redimatur, &c.*

Concilium Matiſconenſe cap. 3. Cenſemus, vt ex hoc tempo- 9
*re Paſchæ, & Pentecoſtes nullus permittatur filios ſuos bapti-
zare præter illos, quos infirmitas nimia, aut dies extremus
compellit.*

*Concilium Moguntinum cap. 4. & Synodus Moguntina cap. 3.
& Concilium Vormatienſe cap. 1. & Concilium Triburienſe
cap. 12.* idem ſtatuunt.

10 Imo ex moderno *Rituali Romano iuſſu Pauli V.* edito verbis deſumptis tum à *Sacerdotali Samarini*, tum ex antiquioribus Ritualibus ſtatuitur, quod *mortua Matre pragnante, fœtus cautè extrahatur, & ſi viuus eſt, baptizetur.*

Conſtat igitur ſummos Pontifices, & Concilia ſumma di-
11 ligentia, & ſolicitudine ſemper inſtitiſſe, vt quotieſcumque
paruuli recenter nati, & fœtus viui periclitantur, baptizentur.

SECTIO XIV.

Soluitur principale argumentum.

SVMMARIVM.

1. *Antiqua Eccleſiæ conſuetudo à tempore Apoſtolorum inchoata eſt, vt paruuli baptizentur.*
2. *Eccleſia Catholica nunquam fuit negligens circa baptiſmũ Abortiuorum.*
3. *Summi Pontifices, & Concilia meritò hunc articulum, de baptiſmo Abortiuorum noluerunt diſputare, cùm res in facto ſit valdè dubia, ſed miniſtrorum zelo, & prudentiæ commiſit.*
4. *Imo Deus ipſe; ex ſententia* S. Auguſtini, *noluit veritatem ſibi notam declarare propter incertitudinem humani iudicij, cui potius voluit accomodari, ob altiſſimos ſuæ Prouidentiæ fines.*
5. *Ex quo* S. Auguſtinus *rurſus dubitat, an in fœtu nondum formato, ſit anima rationalis.*
6. *Deus vult omnes animas paruulorum ſaluari; ſed voluntate antecedenti;*
7. *Hac voluntate Deus non ſe determinat, ad impediendum ordinem cauſarum naturalium.*
8. *Paruuli abortiui cùm reſpectu aliorum, qui in infantia moriuntur, ſint in paruo numero, in Eccleſiæ aliquo Decreto non ſunt expreſsè nominati.*

9. Sed

9. *Sed ſatis ſunt comprehenſi in generalibus Decretis de baptizandis paruulis viuis.*
10. *Licet matris prægnantis, & iam ad mortem damnatæ mortem accelerare, vt prolis ſaluti ſpirituali prouideatur.*
11. *Pueros abortiuos ſaluari ex diligentia aliorum opportunè illos baptizantium, eſt generalis Dei prouidentia, vt docet* S. Proſper.
12. *Ad induſtriam Chriſtianæ pietatis pertinere voluit Deus, quod paruuli Abortiui aliquando ſaluentur, vt* S. Proſper *aſſeruit.*
13. *Non prohibuit Deus tempore Moſaycæ legis, vt pueri, etiã ante octauum diem circumciderentur: ſi mortis periculum immineret.*
14. *Etiam fœminæ habebant aliud ſimile remedium.*
15. *Tempore legis naturalis ante Moyſem aliquod remedium contra originale peccatum erat inſtitutum; ſcilicet aliquod ſacrificium, vel oblatio ſenſibilis in generali.*
16. *Et horum applicatio pietati, & diligentiæ aliorum erat cõmiſſa; licet peculiare præceptum non haberent à Deo: nec ob id paruulorum illorum ſalus dicitur à Deo neglecta.*
17. *Similiter Eccleſia Catholica non ob id notari debet negligentiæ: præſertim cùm generali præcepto, de Baptiſmo miniſtrando ſatis prouiderit.*
18. *Quod parentes internis illuminationibus, & inſpirationibus moueantur ad id; vnde ſequitur, quod paruuli baptizentur, eſt opus Diuinæ Prouidentiæ.*
19. *Quod vtinam ſit etiã huius diſputationis minimus labor.*
20. *Explicat tandem Auctor intentionem ſuam, quam ſapientiorum iudicio, & Sanctæ Romanæ Eccleſiæ auctoritati, & cenſuræ humiliter ſubijcit.*

EX ſupradictis non erit difficilis poſiti argumenti ſolutio; 1
reſpondetur enim, quod eodem tempore, quo in Eccleſia Dei decretum fuit contra Hæreticorum ſententiam, ex antiqua conſuetudine à temporibus Apoſtolorum inchoata, par-

paruulos eſſe baptizandos, vt conſtat ex *D. Dionyſio lib. de Eccleſ. Hier. cap. 7. vel 12. part. 3. & S. Clem. Romano lib. 6. conſt. cap. 15. & Suar. tom. 3. in 3. part. diſp. 25. ſect. 1. verſ. Dico primo*; eodem inquam tempore fuiſſe ſatis prouiſum paruulis abortiuis; nam etiam ipſi, ſi viuunt anima rationali, comprehunduntur ſub diſpoſitionibus Summorum Pontificum, & Conciliorum; & pro ipſis etiam faciunt motiua, quę in præcitatis Decretis continentur; tum quia in huiuſmodi

2 paruulis, de quibus ibi ſermo eſt, nunquam Eccleſia conſiderauit tempus Natiuitatis, quot nimirum dies, vel menſes haberent à conceptione, ſed ſolùm ſuppoſito, quod viui eſſent, & in periculo mortis conſtituti, declarauit nullum tēpus expectandum, ſed eſſe ſubitò baptizandos; ergo dici non poteſt, quod tanto tempore Eccleſia Dei negligens fuerit, quod Sancti Spiritus lumine non fuerit circa hunc caſum illuſtrata, & quod Sancti Patres, & Theologi non ſatis prouiderint.

Quod autem Summi Pontifices, & Concilia, quando oc-
3 caſio ſeſe obtulit diſputandi, à quo tempore fœtus ſit abſolutè, vel ſub conditione baptizandus, ab hac quæſtione abſtinuerint, & ſicco pede pertranſierint, exiſtimo prudentiſſimè id feciſſe, nam in re tam graui, & quæ ob ſui incertitudinem, adhuc ſub iudice manet, meritò noluerunt definire, ſed eam prudentiæ miniſtrorum, & peritorum iudicio dereliquerunt.

4 Imo quod magis eſt, Deus ipſe, qui omnia nouit, ob eandem rationem, vt *S. Auguſtinus* notauit, idem voluit obſeruare, & rem indeciſam omittere, nam *Exod. c. 21. n. 22.* Cum Moyſi commiſiſſet, quod pœna pecuniaria ad arbitriū puniretur ille, qui mulierem prægnantem feciſſet abortiri, ſi tamen ipſa mulier non fuiſſet mortua; at verò pœna mortis, ſi mulier culpa ipſius mortua fuiſſet; interrogat S. Auguſtinus, quare in primo caſu non puniat illum pęna mortis, cum fieri potuerit, vt fœtus, licet non perfectè formatus, viuus tamen fuerit anima rationali, & ſic mortuus ſit homo propter

illam

illam violentam mulieris percuſſionem; & quærit cur in iſto caſu ille, qui cauſauit abortum, non ſit homicida? & ſubdens ait, *Hic de anima quæſtio ſolet agitari; vtrum quod formatum non eſt, nec animatum quidem poſſit intelligi, &c.* & deinde ſumpta occaſione ex translatione *ſeptuaginta Interpretum*, quæ ſic habent: *Si effigiatus, vel efformatus ſit puer, &c.* præmiſſaq; diſtinctione de fœtu informi, & de fœtu formato reſpondet: quod quando fœtus eſt informis, dubium eſt an ſit animatus; & ideò cùm hoc nõ conſtaret notitia certa, & eò in loco publicaret Deus legem Talionis, noluit pro vita, quę ad ſenſum humanum non apparebat, & ideo incerta erat, & in exiſtimatione hominum inutilis, certam, & perfectam vitam loco pœnæ exigere. Verba *S. Auguſtini quæſt. 80. in Exod.* ſũt: *Si ergo illud informe Puerperium, iam quidem fuerit, ſed adhuc quodammodo informiter animatum, quoniam magna de anima quæſtio non eſt precipitanda indiſcuſſa temeritate ſententiæ, lex noluit ad homicidium pertinere; quia nondum dici poteſt anima viua in eo corpore, quod ſenſu caret, ſi talis eſt carne nondum formata, & ideo nondum ſenſibus prædita, &c.*

En igitur, quod iuxta ſenſum talis Scripturæ dubitans S. Doctor, an in carne nondum formata ſit humana vita, dicit: 5
Si talis eſt in carne, ex quo manifeſtè patet, quòd Deus noluit hunc articulum declarare, ob altiſſimos ſuę prouidentię fines de quibus vide *Diſp. 3. Sect. 19.* Cũ ergo nec lex Diuina voluerit magnã de anima quæſtionem dirimere, an fœtus inanimatus nondum formatus, ſit viuus anima hominis, nihil mirum, quod etiam Summi Pontifices non determinauerint tempus, in quo Baptiſma ſit abſolutè miniſtrandum, ſed ſolùm ſæpiùs declarauerint, quod ſi mortis periculum immineat, nulla mora interpoſita, gratia paruulis miniſtretur.

Ad primam confirmationem reſpondetur, optimè Summum Pontificem conſiderare magnam multitudinem paruulorum quotidie morte priuata in Chriſtianitate voluntate eorum, quam habet Deus de illorum ſalute, & ex illa inferre, quod etiam huiuſ-

iuſmodi periculo animarum Deus conſuluit inſtituendo Sacramentum Baptiſmi.

Sed eſt aduertendum cum Theologis. in materia de prædeſtinatione,& præſertim *in 4.diſt in.4.& 6.& Bellarm.lib.2. de Grat.cap.5.ad finem.Vega in Tridentinum lib.5.c.6.& Suar. 1.tom.in 1.part.n 2.lib.4.cap.4.n.16.& Card.de Lugo de Sacram. d.3.n.25.* quod illa propoſitio deſumpta ex Epiſt.ad Timoth. c. 2.*Deus vult omnes homines ſaluos fieri*, intelligenda eſt de voluntate inefficaci ſalutis, quam vocant antecedentem: ex hac autem voluntate non tenetur Deus immutare curſū cauſarum naturalium, quia iam eſſet voluntas efficax mediorum;

7 cum igitur circa huiuſmodi Paruulos, qui de facto ſine propria culpa actuali, vel eorum parentum, carent remedio baptiſmi, Deus habeat voluntatem generalem,quantum eſt de ſe illos ſaluandi, nec ex eiuſmodi voluntate inefficaci teneatur tollere impedimenta naturalia, ſequitur, quod inſtituendo baptiſmum illis quocumque modo applicabile, ſiue vt loquitur *Suar. cit. num. 16.* diuiſo vtero Matris iure, vel iniuria, ſiue Matre viuente, & miniſterio Angelorum, ſiue quocumque alio modo eis prodeſſe poſſet, ſequitur inquam, Deum ſatis prouidiſſe medium ſalutis ſufficiens: etiam ſi hoc in particulari contingat impediri: nam si v. g vt loquitur *S. Aug. lib. 1. ad Simplicianum*, Mater, vel Pater ab Angelo inſpirati, vel à Deo immediate excitati, orationibus, & lacrymis impetrarent, vt huiuſmodi filij naſcerentur in tali ſtatu, vt poſſent baptizari; iam verum eſſet dicere etiam tunc ante quam naſcerentur, quod Sacramentum Baptiſmi erat a Deo, etiam pro ipſis inſtitutum; quare ſi de facto immaturo tempore, & per abortum egreſſi ſunt ad lucem,quia vteri materni infirmitas, vel ipſius fœtus intēperies, aut quid aliud naturale, ita fuit in cauſa, ſolum ſequitur quod Deus non immutauerit curſū naturalē cauſarū ſecūdarū;non autē quod nō ſit verū,quod Deus ſua generali Proui-

den-

dentia velit, quantum eſt de ſe, hos paruulos baptizari.

Quod ſi Eccleſia non fecit mentionem expreſſam de iſtis abortiuis, & informibus, eſt, quia, vt notauit *D. Cardinal. de Lugo cit. nu. 26.* reſpectu aliorum paruulorum, qui in Infantia moriuntur ſunt in paruo numero; nec propterea ſequitur, ad illos non pertinere baptiſmum; quia cum Eccleſia expreſsè ſtatuerit, paruulos recenter natos imminente mortis periculo eſſe baptizandos, ſatis oſtendit, & declarauit ſuam voluntatem circa illos, ſi iudicio prudenti exiſtimantur viuere, cum in illa propoſitione generali illi etiam includantur. 8 9

Nec valet illatio, quod Eccleſia nunquam fuit expreſsè loquuta de fœtu abortiuo non formato, ergo ad iſtum baptiſma non pertinet: non valet inquam, quia de ijs, qui reſpectu aliorum pauci ſunt, non erat neceſſe legem particularem concedere, cum facilè poſſet de illis iudicari ex interpretatione legis generalis; ſicuti non valet, Eccleſia nunquā decreuit, quod ſi Mater prægnans ſit ad mortem damnata, & differendo ſupplicium vſque ad partum, iuxta *l. prægnantem ff. de pæn.* periculum probabile ſit, quod puer moriatur, tunc liceat accelerare ſupplicium Matris, vt vita ſpiritualis illius fœtus ſaluetur, non valet inquam; ergo non licet accelerare ſupplicium Matris; nam & ſi *Paludanus in 4. dist. 6. q. 1. verſ. Tertio contra*, dubius ſit, tamen bene. *Suar. 3. tom. in 3. part. quæſt. 68. comment. in art. 11.* dicit id licere abſolutè, ſeruato tamen Iuris, & Iuſtitiæ ordine; nam in iſto caſu nemini fit iniuria, & alioquin bono ſpiritualis illius pueri prouidetur, & quod lex illa mandet differri ſupplicium Matris, eſt in bonum prolis, ergo ſi bonum, & vita prolis periclitetur, ceſſat lex per Epicheiam, & ei magis conſentaneum eſt anticipare, quam differre mortem Matris: ergo ſimiliter, licet Eccleſia non præceperit, abortiuum informem eſſe baptizandum ſub conditione, non valet illatio, ergo non eſt baptizandus; quia iſti ſunt caſus de minus contingentibus, de quibus lex non diſponit in particulari, & in generali, vt vidimus, ſatis diſpoſuit. 10

Aliam

Aliam ſimilem rationem affert *S. Proſper*, non omittendam in præſenti; ipſe enim occurrens obiectioni Hæreticorum dicentium, quod ſi verum eſt, quod Deus vult omnes homines ſaluos fieri; quid eſt quod multos paruulos permittit ſine baptiſmo decedere, ſi enim habet hanc voluntatem Deus, cur non diſponit ſua Prouidentia, vt omnes paruuli antequam moriantur, baptizentur.

Reſpondet *D Proſper lib.2. de vocat. Gent. cap.23.* his verbis, *Irreligiosè arbitror credi, quod iſti paucorum dierum ho-*
11 *mines ad illam pertineant gratiæ partem, quæ ſemper vniuerſis eſt impenſa nationibus; qua vtique, ſi bene vterentur, parentes etiam ipſi per eoſdem iuuarentur, &c. ſicut enim ex aliena confeſſione credunt, ita ex aliena infidelitate, aut diſſimulatione non credunt, &c.*

Sententia igitur *S. Proſperi* eſt, quod habet quidem Deus voluntatem, vt paruuli, qui ſine baptiſmo moriuntur, ſaluentur, ſed talem habet voluntatem, qualem ipſorum capacitas poſtulare videtur, & qualem ſemper habet Deus erga omnes nationes, dandi nimirum auxilia generalia, hoc eſt auxilia non quidem omni modo poſſibili, nam hoc pertineret ad voluntatem efficacem, & ſpecialem; ſed per ordinarias cauſas, in quibus ſatis eſt, quod exiſtat virtus, per ſe ſufficiens ad illos baptizandos: quia verò paruuli ſi baptizantur, non niſi ex aliena voluntate, diligentia, & confeſſione baptizantur, & vt loquitur *D. Proſper*, credunt, & ſaluantur; contingit ſæpius, vt ex aliena infidelitate diſſimulatione, aut negligētia non baptizentur, & adhuc dicitur Deus habere hanc voluntatem, vt ſaluentur.

12 *Et cap.* 24. ſequenti occurrens inſtantiæ quorundam, qui arroganter, imo blaſphemè de Deo dicebant, non eſſe iuſtum, quia non omnibus paruulis ſimili prouidentia conſulit. Reſpondet demonſtrans, quam immeritò Diuinę Iuſtitiæ ſuccenſeant; quia ſi ita fieri oporteret, vt omnes cauſæ remouerentur, à quibus mors illorum ante baptiſmum prouenit, deberet Deus cum omnibus paruulis ita obſeruare, vt

om-

omnes baptizarentur; cum de omnibus ſit eadem ratio; atque ita non eſſet metuendum; aut de negligentia illorum, ad quos cura paruulorum ſpectat; aut de morte ipſorum, quia non poſſet impediri Diuina Prouidentia; ſi ad eam tantum pertineret, vt non carerent hoc remedio ſalutis; & ita ſequeretur. Primò, quod eſſet inamiſſibilis ſalus Infantium. Secundò quod facilè à Pelagianis dici poſſet, Gratiam Dei dari ſecundum merita; quia innocentiæ paruulorum poſſet attribui. Tertiò quod baptiſmus adoptaret quidem illos in filios, ſed originalem culpam non dilueret, vt dicebant Pelagiani ſupra relati in Procœmio. At huiuſmodi errores, & hæreſes deteſtantur omnes Fideles, & qui de diuina Prouidentia Catholicè ſentiunt, & fatentur occulta quidem, ſed iuſta Dei diſcretione illorum ſalutem eſſe effectum Diuinæ Gratiæ; aliorum autem damnationem à peccato originali procedere, & ab illorum etiam negligentia, qui in paruulorum ſalutem tenentur incumbere; & tandem concludit his verbis S. Proſper: *Vt nec contra donum eleuetur ſuperbia, nec contra periculum ceſſet induſtria, &c.* Ad induſtriam igitur pietatis Chriſtianæ pertinere voluit Diuina Prouidentia, vt paruuli periclitantes, quam citiſſimè baptizentur.

Et confirmatur; quia olim, ante inſtitutionem baptiſmi, 13
tempore legis Moſaicæ, licet Deus in remedium originalis peccati, veluti Sacramentum Circumciſionem inſtituiſſet, eamque non niſi octauo die applicari mandaſſet, at non prohibuit, quod etiam ante octauum diem, Puer circumcidi poſſet, ſi mori ipſum Parentes dubitaſſent, vt notant Theologi, & præſertim. *Suarez 3. tom. in 3. part. diſp. 25. ſect. 1. verſ. alterum argumentum, & Eminentiſſimus de Lugo d. diſp.* 14
3. ſect. 2. n. 28. cum S. Thoma q. 70. art. 4. ad. 2. Et fœminas, quæ circumcidi non poterant, non eſt credibile caruiſſe remedio: imò vera, & cõmunis Theologorum ſententia docet, ante legem Moſaicam in lege naturæ, fuiſſe à Diuina prouidentia inſtitutum remedium aliquod contra originale peccatum,

15 catum, ſacrificium nimirum, vel aliquam ſenſibilem obla-
tionem à parentibus factam, in fide Chriſti venturi; licet
nihil determinatum eſſet; vt idem Suarez oſtēdit *diſp.5.ſect.*
1.verſ.ſecundò dicendum. Nunũs in 3.part.q. 68.art.2.diſ-
ficult.4.ad ſecundum. & Cardinal. de Lugo dict.diſp.3.ſect.
2.per totum, at omnem diligentiam, & ſtudium applicandi
huiuſmodi remedia paruulis ante octauum diem morituris,
16 aliorum pietati, & arbitrio committebat; ideo *S. Auguſtinus,*
S. Gregorius, Beda, Hugo de S-Victore, & alij ita docent: quã-
uis præceptum, & legem particularem Deus non dederit,
imo, vt *S. Auguſtinus, lib.5.contra Iulianum cap.* 21. adno-
tauit, Scriptura ſacra aliqua neceſſaria cauſa latere voluit; &
tamen nemo huc vſque dixit, Diuinam prouidentiam, & le-
gem non ſatis conſuluiſſe, dum paruulis ante diem octauum
morituris, ſpeciali modo remedium non prouidit: Ergo ea-
dem & multo maiori ratione dici nequit, quod Eccleſia Ca-
tholica huiuſmodi abortiuis non prouiderit, quando non
17 tantum generaliter, ſed ſpecialiter inculcauit, vt nulla mora
interpoſita, quando mortis periculum imminet, paruuli ba-
ptizentur, quàm citiſſimè, ne vt S.Gregorius loc.cit. ait: *In-*
terueniente paululùm mora inueniri non valeat, qui redima-
tur, dum adhuc tempus quæritur, ad præbendum Baptiſmum.

Minus obſtat tertia confirmatio argumenti, in qua expro-
bratur nobis doctrina ab omnibus communiter reiecta; nos
enim non dicimus preces, & lachrymas parentum infallibi-
liter ſaluare infantes abortiuos non baptizatos, ſed tantum
aſſerimus Diuinam prouidentiam, etiam illis ſufficienti re-
18 medio conſuluiſſe, quatenus, parentes internis inſpiratio-
nibus præmouet, & cogitationibus excitat ad orandum, vt
filij in lucem naſcantur, antequam moriantur, vel ad aliquod
faciendum, quod ſi fieret, naſcerentur, & baptizarentur, vt
benè *Eminentiſſimus de Lugo d.diſp.3.ſect.2.n.26.* Et ad-
dimus, quod non debemus acquieſcere illis Philoſophis, &
Medicis, qui ſolam corporis vitam, & ſanitatem conſide-
rant, ſed baptizare debemus Abortiuos ſub conditione,
quan-

quando vel iuxta regulas Medicorū, vel iuxta ſigna euidentia in facto certi non ſumus,ſed prudéter dubitare poſſumus, quòd huiuſmodi fœtus viuant anima rationali: nam, quod *S. Auguſtinus in Epiſt. ad Optatum Mileuit. de orig. An. dicebat: Si origo animæ lateat, dum tamen redemptio clareat, periculum non eſt, neque enim in Chriſtum credimus,vt naſcamur, quomodocumque nati fuerimus*. Nos paucis mutatis dicimus, ſi ab origine fœtus anima lateat, dum tamen redemptio clareat, periculum non eſt, neque enim Baptiſmus eſt illis neceſſarius, vt naſcantur, ſed vt renaſcantur, ſi nati aliquo modo fuerint.

Vtinam igitur hæc mea quoque ſententia, & diſputatio 19 ſit illius Chriſtianæ pietatis, & induſtriæ pars,quam Diuina prouidentia elegit, vt per genitores, & alios, quibus huiuſmodi paruulorum ſalus commiſſa eſt, ſaluarentur animæ derelictorum: vtinam inquam, hic meus, qualiſcumque leuiſſimus labor à Sapientibus probatus, & approbatus, cedat in Cęleſtis Regni, & Diuinæ gloriæ æternum additamentū.

Hęc ſunt, quæ in pręsēti diſputatione de Baptiſmo Abortiuorum,ſeu de exiſtentia animæ rationalis in fœtu,quamuis 20 problematicè, diſſeruiſſe volui: mihi tamen rem ipſam non ſolùm valdè dubiam, & periculo graui expoſitam oſtenderunt, ſed me totum apprimè perſuaſum reddiderunt, vt in praxi illam partem tanquam ſecuriorem amplectendam eſſe crediderim, quæ ad miniſtrandum Baptiſma infantibus immaturè editis inclinat, & in illorum ſalutem quàm maximè impellit. Et quidem in hoc vltimo meę Diſputationis ſpiritu niſi praxis eſſet apud DD.omninò noua, & à nemine hucvſque quem viderim, indicata, conuerſus ad animarū Paſtores ad ipſorum Abortiuorum parentes, ad obſtetrices fœminas, & ad quoſcumque neceſſarios Baptiſmi Miniſtros audacter declamarem, vt in re tàm graui, tantique ponderis negotio, omni ſegnitie deuicta, ſeu etiam Philoſophica ſcrupuloſitate depoſita, iam volarent, vt nubes ad aquas Saluatoris ſupra germina ſub terris latentia, diffundendas, iam

Lymbo bellum inferrent, & iam ab hac tenebrarum abyſſo animas præriperent; & quæ in paruo corpuſculo vix morantur, in Cœlorum regnum iam iam grandeſcentes transmitterent.

Verùm quia ad Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Prȩlatos, & ad ipſum ſupremum animarum Paſtorem, Sanctiſſimum in terris Chriſti Vicarium, Summum Pontificem ſpectat, quid in hac materia à Sacramentorum Miniſtris ſit ex debito exequendum, decernere: mihi ſufficiat ſtatum grauiſſimæ difficultatis indicaſſe, & ſapientiſſimis Eccleſiarum moderatoribus, Sacrarum Academiarum Dynaſtis, ſacræ Theologiæ doctiſſimis Magiſtris, omnibuſque ſalutis animarum Miniſtris, rem, ſicuti mihi viſa eſt, dubiam, & non contemnendam propoſuiſſe, vt ab ipſis diligentius expenſa, periculum frequens animarum in abortiuis fœtibus deliteſcentium, ſi ita eſt, pro ſui officij, & charitatis obligatione auerti, ſtudeant. Dum ego tandem ipſorum omnium Diſcipulus Sanctȩ Romanȩ Eccleſiæ infallibili ſententiȩ tanquam Filius minimus, & indignus omnia, quæ dixi, quæ dixero, & me ipſum totum, ſponte, ſincerè, humiliterque ſubmitto.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

FINIS.

Humaniſſime Lector, Nonnulla errata quæſo corrige.

Hic	Errata	Corrige.
pag. 17	viriutem	virtutem
24	mater iam	materiam
46	ſentient	ſentiunt
49	1357	357
73	Bedal	Beda
89	alias, quas	aliam, quam
89	iniectas	iniectam
100	ar.2. & 11.68. 3.q. par.	ar.2. & 11. q. 68. 3. par.
102	perdet	perdat